

Politieke avond Westerveld

Voorstel

Vergadering van 10 november 2020

Begroting 2021 - Besluitvorming College/besluitvorming Raad

Auteur

Beknopte samenvatting

Wij stellen de gemeenteraad voor de Programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2022 - 2024 vast te stellen. Voor de begroting 2021 is er vooralsnog een tekort van € 392.000 begroot. De meerjarenraming laat positieve begrotingsresultaten zien. Dat is inclusief een aanvullend dekkingsvoorstel door het verhogen van de OZB voor woningeigenaren met een geschatte totale opbrengst van € 500.000. Dit aanvullende dekkingsvoorstel kan door u worden afgewogen met de 'knoppen waaraan de raad kan draaien'.

Besluit

Besluitpunt 1

De programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2022 – 2024 vast te stellen.

Besluitpunt 2

Wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen, zoals per programma is weergegeven, voor 2021 vast te stellen.

Besluitpunt 3

De budgetten, zoals deze per programma zijn weergegeven, voor 2021 ter beschikking te stellen.

Besluitpunt 4

De investeringskredieten, zoals opgenomen in de Investeringsplanning 2021 – 2024 (B.2.3), ter beschikking te stellen.

Besluitpunt 5

In te stemmen met de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, zoals weergegeven in de staat van de reserves 2021 – 2024 (B.2.4) zijn weergegeven.

Besluitpunt 6

Het subsidieplafond voor 2021, zoals opgenomen in de bijlage 3, vast te stellen op € 3.170.539.

Motivering

Aanleiding en context

Ieder jaar stellen wij een begroting met een meerjarenraming op. De Voorjaarsrapportage 2020 inclusief de aangenomen amendementen op 30 juni jl. vormt het uitgangspunt. Normaal stelt u kaders

vast gelijktijdig met de behandeling van de Voorjaarsrapportage. Door de bijzondere situatie vanwege COVID-19 is daar dit jaar van af gezien. We hebben een notitie ‘Uitgangspunten voor 2021’ opgesteld die in de vergadering van 30 juni jl. met u is besproken.

Ook doelen voor 2021 worden normaal in de kaderstelling voor de begroting meegenomen in de Voorjaarsrapportage. Ook dat is dit jaar niet zo gedaan. Daarom zijn de doelformuleringen en ‘wat willen we bereiken’ en ‘wat we daarvoor gaan doen’ nu opgenomen in de begroting. Bij de behandeling van de begroting is dit onderwerp van gesprek.

Op uw verzoek is de structurele doorwerking van de Najaarsrapportage 2020 geïntegreerd in de voorliggende begroting. Net als de uitkomsten van de septembercirculaire. Ook op dat punt wijken wij af van het tot nu toe gevoerde beleid. Samen met de door ons inhoudelijke gegeven toelichtingen op een groot aantal onderwerpen bent u zo naar ons inzicht beter in staat om een integrale afweging te maken tussen doelen, wensen, taken en de benodigde en beschikbare middelen.

Kortom het geheel geeft een goed overzicht en geeft u de mogelijkheid afwegingen te maken tussen het aanvullende dekkingsplan OZB woning eigenaren en de onderwerpen in het hoofdstuk A.4: ‘knoppen waar de raad aan kan draaien’.

Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat van het vaststellen van de begroting bestaat uit drie elementen.

1. Per programma vaststellen ‘wat willen we bereiken’ en ‘wat we daarvoor gaan doen’.
2. Het beschikbaar stellen van de budgetten zoals deze per programma zijn weergegeven.
3. Het beschikbaar stellen van de investeringskredieten zoals deze in de financiële begroting zijn weergegeven.

Het eerste element kwam voorheen voort uit het formuleren van de doelen bij de Voorjaarsrapportage. Vanwege de COVID-19 crisis is daar dit jaar vanaf gezien. Reden waarom doelformulering en ‘wat willen we bereiken’ en ‘wat we daarvoor gaan doen’ nu zijn opgenomen in de begroting zonder voorafgaande discussie in de raad. Wij stellen ons voor dat de algemene beschouwingen zich mede zullen richten op zowel inhoud als middelen om de gestelde doelen te bereiken.

Het tweede en derde element komen voort uit het budgetrecht van de gemeenteraad. Door deze budgetten en kredieten vast te stellen kunnen wij aan de slag om de doelen uit de begroting te realiseren.

Argumentatie

De begroting is opgesteld op basis van bestaand beleid en de notitie Uitgangspunten voor 2021.

In de begroting wordt het vastgestelde saldo uit de Voorjaarsrapportage 2020 geactualiseerd. Alle mutaties zijn overzichtelijk verzameld. De begroting is realistisch en met de gegeven inhoudelijke informatie kan een integrale afweging worden gemaakt. Door middel van een aanvullend dekkingsplan wordt uiteindelijk gekomen tot een gezond financieel meerjarig perspectief.

De financiële positie van onze gemeente is gezond. Het vraagt wel het samen ‘scherp aan de wind blijven zeilen’, het maken van keuzes en zorgen voor de juiste prioritering. Voor de begroting 2021 is een tekort van € 392.000 begroot. Dat wordt vooral veroorzaakt door de uitgaven door de lasten voor uitkeringen participatie waarvoor wij pas in jaar T+1 gecompenseerd worden. De meerjarenraming 2022-2024 laat positieve begrotingsresultaten zien. Daarnaast wordt op onderdelen (kengetallen) bekeken of de financiële situatie gezond is. De score wordt per kengetal uitgedrukt in de kleur groen (minst risicovol), oranje (gemiddeld risico) of rood (meest risicovol). Bijna alle kengetallen staan

vanaf 2021 op groen. Alleen de solvabiliteit kleurt nu 'Oranje'. Dat is nog steeds acceptabel maar vraagt om behoedzaam opereren. De kengetallen zijn voorzien van leesbare grafieken.

Integrale advisering

N.v.t.

Bijlagen

1. V5 20201012 Begroting 2021 gemeente Westerveld.pdf

Programmabegroting

2021

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
Voorwoord	3
Leeswijzer	4
Deel A Begroting	5
A.1 Algemene perspectief	5
A.2 Financiële vooruitzichten.....	9
A.3 Informatie betreffende doorgeschoven onderwerpen	19
A.4 Knoppen waar de raad aan kan draaien.....	19
 DEEL A.1 PROGRAMMAPLAN	 22
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	23
Programma 1 Veiligheid	25
Programma 2 Verkeer en vervoer	27
Programma 3 Economie.....	30
Programma 4 Onderwijs.....	34
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	36
Programma 6 Sociaal domein	39
Programma 7 Volksgezondheid en milieu.....	44
Programma 8 VHROSV	49
Overige programma onderdelen	53
Overhead	53
 Paragraaf A Lokale Heffingen.....	 63
Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing	69
Paragraaf C Onderhoud Kapitaalgoederen	77
Paragraaf D Financiering	83
Paragraaf E Bedrijfsvoering	88
Paragraaf F Verbonden Partijen.....	92
Paragraaf G Grondbeleid	100
 DEEL B FINANCIËLE BEGROTING	 103
B.1. Overzicht van baten en lasten en de toelichting	105
B.1.1. Meerjarenbegroting 2021 – 2024.....	105
B.1.2. Uitgangspunten meerjarenbegroting 2021 - 2024	106
B.1.3. Toelichting op overzicht van baten en lasten.....	107
B.1.4. Toelichting toevoegingen en onttrekkingen reserves	109
B.1.5. Incidentele baten en lasten	111
B.1.6. Structureel en reëel evenwicht.....	112
B.2. Uiteenzetting van de financiële positie.....	113
B.2.1. Geprognosticeerde begin- en eindbalans	113
B.2.2. Toelichting geprognosticeerde balans	114
B.2.3. Investeringsplanning 2021 - 2024.....	115
B.2.4. Staat van de reserves 2021 - 2024.....	117
B.2.5. Staat van de voorzieningen 2021 - 2024	119
B.2.6. EMU-saldo 2021 -2024	121
 DEEL C BIJLAGEN	 123
Bijlage 1. Taakveldenoverzicht.....	125
Bijlage 2. Toelichtingen op doorgeschoven onderwerpen	128
Bijlage 3. Subsidies per programma	139
VASTSTELLINGSBLAD	141

Voorwoord

Voor u ligt de begroting voor 2021. Deze begroting komt tot stand in een tijd waarin we te maken hebben met de gevolgen van COVID-19. Een crisis die van invloed is op mensen, ondernemers, de samenleving en activiteiten waarin wij als gemeente een taak te vervullen hebben waaronder WMO-zorg, Jeugdzorg, recreatie en toerisme of onszelf doelen hebben gesteld.

De Rijksoverheid 'stut' de economie met als doel behoud van werkgelegenheid. De gemeente levert een belangrijke bijdrage in het ondersteunen van ondernemers en ZZP-ers (TOZO-middelen). We zien voorts dat gemeente financiën onder druk staan bij alle gemeenten in Nederland. Dat wordt veroorzaakt door uitgaven in het sociaal domein als gevolg van toegenomen zorgvraag en zorgzwaarte en de geringe mogelijkheid voor gemeenten om te sturen. Zo zorgt het abonnementstarief WMO voor een toenemend beroep op WMO zorg. De Rijksoverheid zou gemeenten tegemoet moeten komen maar weigert dat. We hebben een realistische inschatting gemaakt van toekomstige ontwikkelingen van kosten WMO-zorg en Jeugdzorg. We hebben deze groei kunnen verwerken in deze begroting. Dat laat onverlet, dat wij uitvoering blijven geven aan de eerder met u afgesproken ombuigingen sociaal domein.

We blijven investeren in de samenleving. En ondanks deze 'vloeibare tijden' is het ons gelukt een realistische begroting op te stellen. We zijn content u een begroting te kunnen aanbieden die, ondanks een negatief saldo in 2021, een structureel sluitend perspectief kent. De positieve saldi uit de jaren 2022 t/m 2024 dragen bij aan het op peil houden van de algemene reserve. In de toekomst hebben we nog te maken met de uitkomsten van het GVVP en verduurzaming van gemeentelijke eigendommen. De begroting bevat veel informatie en voldoet nog beter aan de voorwaarden van het BBV.

In deel A van de begroting geven wij in het algemene perspectief relevante informatie over een aantal onderwerpen. In het financiële perspectief worden alle mutaties verzameld en op hoofdlijnen toegelicht. We geven informatie over verschillende onderwerpen die of zijn doorgeschoven of waarvan u gevraagd hebt om meer informatie. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen wij naar deel C, bijlage 2. Wij denken u op deze wijze maximaal te faciliteren om de wensen, doelen en taken te kunnen beoordelen.

Wij bieden u in het hoofdstuk A.4 'knoppen waaraan de raad kan draaien' de mogelijkheid om mee te sturen op de uitkomsten van deze begroting. Inhoudelijk wordt naar onze mening voldoende informatie gegeven om tot een integrale afweging te komen van onderwerpen. Wij gaan graag met u het gesprek aan.

De begroting is realistisch, omdat de te verwachten groei in het sociale domein is meegenomen. En ook omdat de structurele doorwerking van de Najaarsrapportage 2020 en de septembercirculaire is meegenomen. Als uitwerking van het coalitieakkoord 'Grensverleggend Besturen 2.0' zijn de samenlevingsagenda's opgenomen. Om onze doelstelling van 'versterken van de algemene reserve' en 'een structureel sluitend meerjarig perspectief' hebben wij gekozen voor het laten stijgen van de OZB voor woning eigenaren. We ramen extra inkomsten van € 500.000. Het maken van een integrale afweging is mogelijk door dit aanvullende dekkingsvoorstel te beoordelen in samenhang met de knoppen waar u als raad aan kunt draaien.

Wij hebben onze verantwoordelijkheid genomen door een concept begroting op te stellen in lijn met de Uitgangspunten voor 2021. U als raad bent aan zet, u kunt op onderdelen afwijken. Wij hebben gestreefd naar het juiste evenwicht tussen onze ambities enerzijds en de (beperkte) financiële middelen anderzijds. Daarbij zult u, net als wij, dezelfde verantwoordelijkheid ervaren voor onze inzet voor de inwoners en een gezonde financiële huishouding op langere termijn. Wij zijn bereid met u in debat te gaan over deze begroting.

College van burgemeester en wethouders van Westerveld.

Leeswijzer

Deze begroting bestaan uit twee onderdelen: de beleidsbegroting en de financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. De financiële begroting bestaat uit het overzicht van baten en lasten, de uiteenzetting van de financiële positie en het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Deel A: Begroting

Dit deel geeft een bestuurlijke samenvatting van de begroting 2021 t/m 2024. Het vertrekpunt voor de begroting vormt het saldo van de vastgestelde Voorjaarsrapportage 2020. De budgetten daarvan representeren 'staand' en door de raad geaccordeerd beleid. De uitwerking van de Uitgangspunten voor begroting 2021 en overige wijzigingen worden hier 'macro' inzichtelijk gemaakt. Nadere detaillering daarvan komt terug in onderdeel A.1: Programmaplan.

Deel A.1 | Programmaplan

Het programmaplan bestaat uit de negen programma's van de gemeente gevolgd door een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van overhead, het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

Per programma wordt aangegeven wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat het gaat kosten. Bij het onderdeel 'wat willen we bereiken' staat de visie van het betreffende programma en worden de verplichte beleidsindicatoren vermeld. De beleidsindicatoren hebben 31 december 2019 als peildatum en zijn terug te vinden¹ op www.waarstaatjegemeente.nl. Bij het onderdeel 'wat gaan we daarvoor doen' staan de doelen. Per doel is uitgewerkt hoe we dat doel gaan realiseren. Bij het onderdeel 'wat gaat het kosten' staat de begroting 2021 en meerjarenraming (2022 t/m 2024) op productniveau. Mutaties in de begroting 2021 worden nader toegelicht zodat de gemeenteraad inzicht heeft in alle wijzigingen per programma ten opzichte van het 'staande' beleid. De gemeenteraad wordt daarmee in staat gesteld een integrale afweging te maken en deze onderwerpen (mutaties) te accorderen dan wel te amenderen. Bij elk programma wordt aangegeven welke verbonden partijen betrokken zijn en wordt inzage gegeven in de kosten zoals die zijn verwerkt in dat programma.

In de toelichtingen bij de programma's wordt een lettercombinatie (bijvoorbeeld OVWZ) gebruikt die verwijst naar het totaal overzicht in de financiële vooruitzichten (op pagina 9).

Deel A.2 | Paragrafen

De paragrafen bevatten een dwarsdoorsnede van alle programma's van het jaarverslag, waarbij wordt ingegaan op de relevante beleids- en beheeraspecten. De paragrafen zijn: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Deze paragrafen zijn voorgeschreven door het BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden).

Deel B | Financiële begroting

Dit hoofdstuk bevat het overzicht van baten in een overzichtelijk nieuw format. Tevens worden de baten en lasten van de algemene dekkingsmiddelen en de reserves gepresenteerd per programma. Er volgt tevens een uiteenzetting van de financiële positie.

Deel C | Bijlagen

De begroting wordt afgesloten met het Vaststellingsblad.

¹ Elke gemeente kan haar eigen cijfers ophalen van deze site in de vorm van een rapportage. De cijfers die zijn opgenomen in deze begroting komen overeen met deze rapportage. Ze kunnen afwijken van hetgeen op de site wordt gepubliceerd.

Deel A | Begroting

A.1 Algemene perspectief

Algemene beleidslijn

We staan de komende jaren financieel gezien voor uitdagende opgaven. Realisatie van de ambities uit ons bestuursakkoord 'Grensverleggend Besturen 2.0' staat daarbij centraal. Het volledig realiseren van de bij de begroting 2020 voorgenomen ombuiging in het sociale domein is belangrijk om de uitkomsten van deze begroting te kunnen waarborgen. Het zijn 'vloeibare tijden' waarin we te maken hebben, met de effecten van de COVID-19 crisis (effecten op werkloosheid e.d.), de effecten van de stikstofcrisis (PAS)² en het leveren van een bijdrage als gemeente in de aanpak van klimaatmaatregelen. Daarnaast hangt er voor ons als gemeenten nog een mogelijke korting 'boven de markt' als uitkomst van een herverdeling van het gemeentefonds.

Niets is meer vanzelfsprekend en taken van de gemeente staan onder druk door afnemende financiële middelen en ruimte. Het is onze gezamenlijke taak de juiste balans aan te brengen tussen ambities, uitvoerbaarheid, marsroute, tempo en beschikbare middelen in de vorm van capaciteit en financiële ruimte. Deze begroting geeft ons samen met u de ruimte en de gelegenheid de juiste afwegingen en verantwoorde financiële keuzes te maken.

Alleen op die manier kunnen we blijven zorgen dat de gemeentelijke huishouding in meerjarig perspectief gezond en sluitend blijft. In dit hoofdstuk vatten wij samen en geven u inzicht in de verwerking van de onderwerpen uit de bespreking van de Voorjaarsrapportage 2020 en Uitgangspunten voor begroting 2021.

Circulaire economie

De komende jaren ligt er een enorme opgave om Nederland duurzaam te maken. Wij hebben ons gecommitteerd aan de doelen die in het Klimaatakkoord zijn beschreven. Dit houdt in dat wij ons bezig houden met de volgende onderwerpen: De lineaire economie moet transformeren naar een circulaire economie, waarin grondstoffen zo goed mogelijk worden gebruikt en hergebruikt. Ook zijn we bezig met een transitie richting een klimaat robuuste openbare ruimte. Met de regionale energiestrategie en de transitievisie warmte zetten we stappen richting een transitie van het energiesysteem en tot slot zijn we landelijke bezig met het verduurzamen van de landbouw en voedselproductie. Aan deze transities wordt tegelijkertijd gewerkt richting 2050 en het is niet mogelijk om de transities los van elkaar te zien.

Als het over verduurzaming gaat, dan gaat het over een breed scala van maatregelen: energiezuinige straatverlichting, klimaat adaptief aanbesteden, gebruik van circulaire materialen, aardgasloze wijken et cetera.

De ambities zijn groot, en de tijd is kort. Zo moeten Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen in 2020 klimaatbestendig en water robuust handelen hebben vastgelegd in hun beleid, gemeenten moeten voor 31 december 2021 onder andere voor elke buurt een warmteplan opstellen en dit is nog maar slechts een deel van de opgave.

Heel Nederland is aan zet. Om dat te realiseren is een samenhangende visie en aanpak per regio belangrijk.

Wij werken op dit moment binnen de regio Drenthe samen met stakeholders aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een instrument om gezamenlijk te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de beschikbare warmte in de regio en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur. Ook komen wij in 2021 met het Watertakenplan 2022 – 2027, waarin relevant klimaatbeleid, maatregelen en middelen worden opgenomen welke onder de rioolheffing vallen. De verdeling van bevoegdheden tussen Rijk en decentrale overheden moet elkaar niet in de weg zitten, maar juist versterken. Inhoudelijke afspraken waar ook bedrijfsleven en maatschappelijke partijen verantwoordelijkheid voor dragen, zijn vastgelegd in het Klimaatakkoord. Een duurzaam Nederland vereist een fundamentele verandering in denken en doen.

Regio Deal Regio Zwolle

De Regio Deal Regio Zwolle richt zich op regionale economische structuurversterking. De projecten richten zich er vooral op om de brede welvaart in de Regio te versterken. Het gaat om vijf opgaven op het gebied van circulair ondernemen door het MKB, een toekomstbestendige arbeidsmarkt, evenwichtige groei in de Regio Zwolle én op het platteland, klimaatadaptie en duurzame governance. Binnen de Regio Deal wordt hier op een samenhangende wijze aan gewerkt.

² Programmatische Aanpak Stikstof.

De gemeente Westerveld doet mee met twee themalijnen:

Actielijn 1: economische structuurversterking door duurzaam groeien en circulair ondernemen via het MKB.

Wij maken de transitie naar een circulaire economie mogelijk met brede welvaart als absoluut eindresultaat. We beginnen lokaal bottom-up en maken de koppeling met regionale ambities die aansluiten bij de rijksopgave. Door te stimuleren dat verspilling van grondstoffen tegen wordt gegaan, door een slimme ketenaanpak en ruimte voor innovatie, helpen we ondernemers om economische groei te realiseren met een gezonde werkgelegenheid en behoud, bescherming van onze (sociale) omgeving en natuur. Door circulair te produceren helpen we inwoners om eenvoudiger een bewuste en gezonde leefstijl te hebben. Dit alles doen we samen: met overheid, regiopartners, ondernemers, studenten en inwoners.

Actielijn 3: Evenwichtige groei van stad en platteland en is gericht op kwaliteitsverbetering van het toeristisch aanbod en landschap, verleiden en spreiden van toeristen, duurzaam vervoer en hospitality. In actielijn 3 trekken we samen op met de gemeente Steenwijkerland die het project spoorzone Steenwijk verder tot ontwikkeling wil brengen. De bezoekers worden verleid om ook buiten de gebaande paden (voornamelijk Giethoorn) en de zeer kwetsbare paden (nationale parken Dwingelderveld en Wieden-Weerribben) de regio te verkennen en zo de regionale economie op andere plekken te stimuleren en de leefbaarheid te bevorderen. Er wordt ingezet op spreiding van het toerisme binnen het hele gebied ten noorden en oosten van Zwolle. Om mee te kunnen doen met de Regio Deal Regio Zwolle zijn we zoveel mogelijk uitgegaan van bestaande financiële middelen (lopende begroting). Voor actielijn 3 is een bijdrage van € 500.000 gevraagd van de Regio. De verwachting is dat we rond 8 oktober 2020 een definitief besluit ontvangen. De gemeente zet samen met ondernemers en partners in het gebied de schouders er onder om de doelen in deze 3 jarige extra impuls te realiseren. De activiteiten richten zich op de totale gemeente Westerveld, met projecten in Havelte (Holtingerveld), Dwingeloo (5-Sprong/Beleef de ruimte), Diever (versterken toeristisch aanbod) en het koloniegebied Frederiksoord, Wilhelminaoord, Doldersum, Zorgvlied etc. (versterken toeristisch aanbod, marketing etc.) Door hierin duurzaam te investeren dragen we bij aan een groei van de werkgelegenheid, kwaliteit van de leefomgeving, toename bestedingen en overnachtingen.

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)

Het GVVP wordt eind 2020 aan u aangeboden. Met het bijbehorende uitvoeringsprogramma, waarbij zoals ook maatregelen worden voorgesteld om een aantrekkelijk fietsklimaat te creëren. Een eerste verkenning leert dat het uitvoeringsprogramma aanzienlijke investeringen vraagt.

De uiteindelijke kosten zijn uiteraard afhankelijk van de keuzes die u maakt bij vaststelling van het GVVP. En is om die reden niet meegenomen in deze begroting.

Vooruitlopend op de vaststelling van het GVVP is in de Najaarsrapportage een kredietaanvraag gedaan voor kwaliteitsverbetering fietspaden en wordt in deze begroting voorgesteld een krediet ter beschikking te stellen voor kwaliteitsverbetering van bermverhardingen.

Herijking Gemeentefonds/verdelingssystematiek

Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de herijking van het Gemeentefonds. De jaarlijkse bijdrage aan gemeenten via dit fonds bedraagt zo'n € 30 miljard en wordt volgens de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) van 26 februari 2020 aan de Tweede Kamer vanaf 2022 anders verdeeld. De fondsbeheerders (de minister van BZK en de staatssecretaris van Financiën) onderzoeken samen met gemeenten hoe het geld het best verdeeld kan worden. Daarnaast moet door herijking de verdeling eenvoudiger worden. Dit kan aanzienlijke gevolgen hebben voor de financiële positie.

Een deel van het Gemeentefonds is bestemd voor de taken van gemeenten in het sociaal domein. Dit geld moet beter verdeeld worden. Via de verdeelmodellen in het sociaal domein in het Gemeentefonds is zo'n € 16 miljard beschikbaar. De herijking richt zich op een herverdeling, niet op de omvang van de middelen. Hierdoor zal de herijking voor sommige gemeenten positief uitpakken, terwijl andere gemeenten minder middelen krijgen toebedeeld. Het onderzoek bestaat uit twee delen:

- de verdeelmodellen in het sociaal domein
- de overige onderdelen van het Gemeentefonds

De onderdelen worden tegelijkertijd maar apart van elkaar onderzocht. Onderwerpen die beide onderdelen raken worden in samenhang bekeken. Denk hierbij aan de indeling van het Gemeentefonds naar beleidsterreinen (clusterindeling).

Het eerste onderzoek voor de herijking van het Gemeentefonds heeft plaatsgevonden van maart 2019 tot en met januari 2020. Er zal in 2020 een aanvullend onderzoek plaatsvinden, waarvan de resultaten in de tweede helft van 2020 bekend zijn.

Stelpost extra middelen Jeugd

Het kabinet heeft besloten extra middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget voor 2019 t/m 2021. Aanvullend wordt onderzoek verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben. Het Rijk en de provinciale toezichthouders zijn een richtlijn³ overeengekomen. Deze richtlijn is opgenomen als bijlage in de gemeentefondsruubriek op internet van de meicirculaire 2019. Kern daarin is:

- 1 De extra middelen jeugdzorg voor de jaren 2019 t/m 2021, die onderdeel uitmaken van de algemene uitkering, worden als structureel dekkingsmiddel aangemerkt.
- 2 Voor de jaren 2022 en 2023 kan door de gemeente een stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' geraamd worden op basis van de extra toegekende middelen voor 2021.
- 3 Deze stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' kan als structureel opgenomen worden.
- 4 Voorwaarde is dat daarnaast gemeenten tevens zelf maatregelen nemen in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz mede gericht op beheersing van de kosten. Gemeenten spelen immers zelf ook een actieve rol in de transformatie en daarmee ook in het kunnen beperken van de uitgaven.

Om die reden hebben wij € 255.000 geraamd als 'stelpost extra middelen jeugd' voor 2022 t/m 2024. Dit is al verwerkt in het saldo van de Begroting 2020. Wij benadrukken dat deze middelen (2023 en 2024) **nog niet definitief** zijn opgenomen in de algemene uitkeringen.

Voor 2022 is in de septembercirculaire 2020 een bedrag van € 232.000 ter beschikking gesteld. Dat is nu verwerkt in deze begroting. De provincie kan zich daarin vinden. De toezichthouder beoordeelt of ramingen in de (meerjaren) begroting voor het sociaal domein reëel zijn en welke risico's gemeenten lopen.

Financiële beleidslijn sociaal domein

We willen vasthouden aan de gedragslijn waarbij we maximaal € 2,0 miljoen uit de algemene middelen aanwenden bovenop de (voorheen) integratie-uitkering uit het gemeentefonds. We constateren dat in deze begroting een volume groei is opgenomen. Daarmee zorgen we voor een realistische begroting. We zien dat er nog stappen gezet moeten worden om de beoogde bezuinigingen uit het ombuigen voorstel sociaal domein te realiseren. Vooral de inzet van de regisseur 18+/18- is van belang om zo een effectieve en efficiënte samenwerking tot stand te brengen met het voorliggend veld. Met als doel grip te houden op de instroom van zorg en zo de ontwikkeling van het zorgvolume te beperken.

Bespreken moties 30 juni jl.

Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2020 zijn een drietal moties aangenomen.

1. Motie bouwen in de kernen.

Een inventarisatie van nieuwe bouwlocaties vinden wij op dit moment niet noodzakelijk, omdat de komende jaren nog voldoende harde plancapaciteit voorhanden is. In 2020 en 2021 worden totaal 149 woningen opgeleverd. Daarna is de verwachting dat nog eens maximaal 208 woningen gebouwd gaan worden. Wel is het voornemen om de maximale vrij op naam prijs voor de uitgifte van eigen kavels voor sociale woningbouw en de maximale bovengrens voor het verkrijgen van een starterslening te verhogen. Op deze manier vergroten we de kansen voor starters op de woningmarkt om hun eerste woning aan te kopen.

2. Motie Herverdeling Gemeentefonds.

In de motie wordt het college opgeroepen om:

- Alle middelen in het werk te stellen om de herverdeling van het gemeentefonds niet tot schade te laten leiden aan de plattelandsgemeenten
- De lobby te intensiveren, om de bijdrage van het Rijk voor plattelandsgemeenten te vergroten, in plaats van te verminderen, om de leefbaarheid een impuls te geven

³ De richtlijn is te vinden als bijlage in de gemeentefondsruubriek van de meicirculaire 2019.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2019/05/31/meicirculaire-gemeentefonds-2019>

De effecten zoals genoemd in het artikel 'zó herverdelen maakt de problemen nog groter' zijn inmiddels ook door het Rijk onderkend. Op dit moment wordt er door het Rijk een onderzoek gedaan naar de grote verschillen die naar voren zijn gekomen na het eerste onderzoek dat eind 2019 begin 2020 is uitgevoerd. De effecten betreffen niet alleen het sociaal domein, maar zeker ook de andere onderdelen van het gemeentefonds (de klassieke verdeling).

Er zijn diverse acties gevoerd via de VDG, de VNG en de P10 om deze herverdeling aan te passen. Zo is er een lobby gestart vanuit de P10 en zitten we via deze P10 aan tafel met het Rijk samen met de G4, G25 en de G40. In juni hebben we samen met de VDG en andere gemeenten een brief gestuurd aan minister Ollongren waarin naast de herverdeling ook de bekostiging van het sociale domein, de kosten vanwege de COVID-19 crisis en de gevolgen van de economische recessie zijn aangegeven. Afgelopen maand was de jaarlijkse ledenvergadering van de VNG. In deze vergadering zijn een aantal moties aangenomen waarin de VNG is opgeroepen om bij het Rijk aan te geven dat het van belang is dat de omvang van het Gemeentefonds groter moet. De verdeling is één, maar wanneer de koek even groot blijft, dan zullen er altijd gemeenten zijn die tekort hebben. Ook deze moties hebben wij actief gesteund⁴. De directeur van de VNG, de heer Leonard Geluk, heeft de strekking uit de ingediende moties gehoord en in een interview met Binnenlands Bestuur ('VNG dreigt deur met kabinet dicht te gooien') geeft hij ook aan dat de omvang van het gemeentefonds groter moet en daarvoor in Den Haag zal pleiten.

Vorige week (7 oktober) stond er in Binnenlands Bestuur het artikel 'BZK: 'minder geld van platteland naar stad'. In dat artikel is aangegeven dat er nog steeds gewacht wordt op het vrijgeven van de eindrapporten over de herverdeling, maar dat Binnenlandse Zaken alvast twee punten heeft aangegeven, namelijk dat er minder geld van de kleine naar de grote gemeenten gaat en ook minder geld van het oosten naar het westen. Dat laat zien dat er beweging is in de herverdeling. Op dit moment gaat de lobby onverminderd door, maar is het wachten op de uitkomsten van de laatste onderzoeken.

3. Motie voorbereiding 175 jaar Grondwet.

De motie roept op aandacht te geven aan het 175 jarige bestaan van de Grondwet en er is een oproep artikel 1 fysiek en zichtbaar in het gemeentehuis te verankeren en te onderzoeken op welke wijze de verbinding met de Grondwet zichtbaar kan worden gemaakt. Er is aangaande deze motie een toezegging gedaan door het college. Het staat op de toezeggingen lijst. Nu wij op het beleidsveld Cultuur weer op sterkte zijn, zal dit opgepakt worden.

⁴ <https://vng.nl/nieuws/uitslag-stemming-moties-tijdens-alv>

A.2 Financiële vooruitzichten

Ontwikkelingen sinds de Voorjaarsrapportage 2020

In de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021 hebben we de bestaande budgetten op basis van de toen geldende financiële prognoses en de toen beschikbare informatie geactualiseerd en met u gedeeld. Daarbij hebben wij duidelijk gemaakt dat kostenbesparingen en lastenverhoging noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van een gezond en sluitend meerjarenperspectief.

U hebt ons gevraagd een aantal onderwerpen van een nadere onderbouwing (zie bijlage 2) te voorzien. Daarmee zijn wij aan de slag gegaan en de resultaten zijn op inhoud aan u voorgelegd in de maand september. Eventuele doorwerking financiële mutaties zijn verwerkt in deze begroting 2021.

Aansluitend daarop zijn wij als voorbereiding op de begroting en de beleidsinvulling voor 2021 nagegaan of zich ontwikkelingen voordoen (of hebben voorgedaan) die nog niet waren voorzien of die thans meer concreet kunnen worden ingevuld en daarom alsnog een plek moeten krijgen in deze begroting.

Dit betreft bijvoorbeeld de actualisaties van de Grexen, de actualisatie van de kapitaallasten in voornamelijk 2024 en de stijging van de ABP premie met ingang van 1 januari 2021 van 24,9% naar 26,5%. Een stijging van 1,6% waarvan 70% voor rekening van de gemeente komt (effect 1,12%).

Overzicht verwerking mutaties sinds de Voorjaarsrapportage 2020

Uitgangspunt (en vertrekpunt) blijft het financiële perspectief zoals dat met u is gedeeld in de Voorjaarsrapportage 2020, waarbij u twee amendementen hebt aangenomen. Het betreft het schrappen van voorgenomen bezuiniging op het budget Cultuurcoach, Hart van Frederiksoord en de Leerstoel. Al deze onderwerpen worden daarmee doorgeschoven naar deze begroting 2021 zodat de raad een integrale afweging kan maken op basis van een (betere) inhoudelijke onderbouwing. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de doorgevoerde wijzigingen en ontwikkelingen.

Bedragen in €, min is nadeel

		2021	2022	2023	2024
Saldo Voorjaarsrapportage 2020		240.563	327.793	379.055	715.148
Amendement 30-06-2020		-80.300	-115.300	-115.300	-115.300
Verwacht meerjaren saldo volgens Voorjaarsrapportage 2020		160.263	212.493	263.755	599.848
Actualisatie sinds bespreking Voorjaarsrapportage:					
1. Meicirculaire 2020		342.963	551.839	399.085	209.925
2. Doorwerking Najaarsrapportage 2020	NAJ	-548.430	-161.590	-161.590	-101.590
Verwacht meerjaren saldo volgens Najaarsrapportage 2020		-45.204	602.742	501.250	708.183
3. Mutatie loonkosten	SAL	-433.012	-438.521	-464.651	-464.651
4. Gemeenschappelijke regelingen	GR	-262.453	-259.690	-279.615	-338.920
5. Mutaties lokale lasten	LOK	521.420	521.420	521.420	521.420
6. Mutaties Uitgangspunten 2021	VRJ	-207.800	-174.600	-174.600	-144.600
7. Mutaties kapitaallasten	KAP	976	-6.584	-8.110	227.300
8. Mutaties Grondexploitatie	GREX	-28.716	-38.442	-3.266	-3.266
9. Mutaties samenlevingsagenda	SAM	-475.000	-235.000	-210.000	-210.000
10. Mutaties Reserves	RES	-96.300	-53.470	-63.380	-78.314
11. Overige aanpassingen	OVW	-10.324	-15.942	-24.399	47.411
12. Mutaties voorzieningen en onderhoud	VZ	168.212	171.429	213.917	-152.223
13. Groei sociaal domein	GRSD	-354.070	-598.650	-801.970	-801.970
14. Aanvullende dekking OZB	EOZB	500.000	500.000	500.000	500.000
15. September circulaire 2020	SPTC	213.698	167.349	235.201	288.734
16. Stelpost BTW compensatiefonds	BTW	117.000	117.000	117.000	117.000
Totaal resultaat		-391.574	259.041	58.797	216.104

Toelichting:

De gehanteerde afkortingen in hoofdletters (zoals NAJ) worden gebruikt in de toelichting onder de programma's. Daarmee is steeds aansluiting te vinden met het hier gepresenteerde globale verhaal. Bij de programma's wordt dan meer specifiek een toelichting gegeven op wijzigingen per programma en kan hier worden teruggekeken voor de globale toelichting. In sommige gevallen wordt bij de programma's niet opnieuw toegelicht als de hier gegeven toelichting volstaat. Bijvoorbeeld: de mutatie loonkosten (SAL).

1. Meicirculaire 2020

Op 29 mei 2020 is de meicirculaire uitgekomen. In deze meicirculaire zijn de wijzigingen in de hoogte van de algemene uitkering opgenomen. De effecten van de meicirculaire hebben wij in onze brief van 17 juni 2019 met u gedeeld. Conform afspraak is de meicirculaire in deze begroting verwerkt.

2. Doorwerking Najaarsrapportage 2020

Conform de wens van de raad worden de uitkomsten van de Najaarsrapportage geïntegreerd in deze begroting. Alleen mutaties die betrekking hebben op 2021 t/m 2024 worden geïntegreerd. In onderstaande tabel zijn de mutaties voor het inzicht verzameld.

Bedragen in € min is nadeel					
Mutaties Najaarsrapportage 2020	Progr.	2021	2022	2023	2024
Bijdrage rechtsbescherming	0	-4.700	-4.700	-4.700	-4.700
Eigen Verklaringen	0	-4.200	-4.200	-4.200	-4.200
Regiodeal 2020 - 2023	0	70.000	70.000	70.000	-
Correctie doorberekende sal.kosten	0	-29.500	-29.500	-29.500	-29.500
Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe (ZVHD)	1	-11.000	-	-	-
Kap.lasten AC Idehof	2	-	-1.540	-1.540	-1.540
Kap.lasten fietspaden	2	-	-9.020	-9.020	-9.020
Onderhoud bermen en sloten (naar progr. 7))	2	193.100	193.100	193.100	193.100
Holtingerpoort	3	16.300	16.300	16.300	16.300
Regiodeal 2020 - 2023	3	-130.000	-130.000	-130.000	-
Kap.lasten Holtingerpoort	3	-1.080	-1.080	-1.080	-1.080
Vitale Vakantieparken (van progr. 8)	3	-50.500	-50.500	-50.500	-50.500
Bestrijding eikenprocessierups	5	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Speelvoorzieningen	5	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
Podiumplan	5	-5.550	-5.550	-5.550	-5.550
Bijstelling uitkeringen participatie	6	-390.000	-	-	-
Bijstelling eigen bijdrage	6	59.600	59.600	59.600	59.600
Bijdrage IVN scholennetwerk	7	-10.500	-10.500	-10.500	-10.500
Kap.lasten begr.plaats Havelte	7	-	-3.600	-3.600	-3.600
Onderhoud bermen en sloten (van progr. 2)	7	-193.100	-193.100	-193.100	-193.100
Inhuurkosten ABS (in heffing afvalstoffen)	7	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Uitvoering woonvisie 2019-2025	8	-9.800	-9.800	-9.800	-9.800
Vitale Vakantieparken (naar progr. 3)	8	50.500	50.500	50.500	50.500
Totaal mutaties Najaarsrapportage 2020		-548.430	-161.590	-161.590	-101.590

De totaalregel 'Verwacht meerjarensaldo volgens de Najaarsrapportage 2020' sluit aan op het in deze rapportage getoonde financiële perspectief. Zo bent u in staat het verloop van ontwikkelingen te volgen.

3. Mutatie loonkosten en Cao effecten

In de primitieve begroting 2020 was meerjarig voor de ontwikkeling van de loonkosten een stelpost opgenomen. In de kaderstelling bij de Voorjaarsrapportage is bijgeraamd. Dat is niet genoeg. De premieontwikkeling van ABP is hoger (+ 1,12%) dan verwacht. Daardoor wordt voor de jaren 2021-2024

een realistische prognose verkregen. Voor de formatie wordt verwezen naar de paragraaf E Bedrijfsvoering.

De lasten van de medewerkers welke worden toegerend aan de programma's wordt bepaald op basis van hun inzet voor de diverse taakvelden. Die inzet over de programma's kan verschillen. Dit geeft mutaties (SAL). Deze zullen per programma niet nader worden toegelicht.

4. Gemeenschappelijke regelingen

De in de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021 genoemde mutaties voor de gemeenschappelijke regeling zijn verwerkt en eventueel op basis van de laatste inzichten bijgesteld. De begrotingen voor de Gemeenschappelijke Regelingen zijn in de gemeenteraad van 9 en 23 juni 2020 besproken. Het betreft:

Bedragen in € min is nadeel

Mutaties Gemeenschappelijke Regelingen	2021	2022	2023	2024
GGD Drenthe	-30.200	-25.500	-19.400	-37.200
ONS	-212.797	-202.302	-202.302	-202.302
Recreatieschap	-4.545	-4.545	-4.545	-4.545
VRD	-4.171	1.813	-12.287	-41.565
Publiekvervoer Groningen Drenthe	-757	-1.082	-1.389	-1.702
RUD Drenthe	-9.983	-28.074	-39.692	-51.606
Totaal mutatie GR	-262.453	-259.690	-279.615	-338.920

Eventuele nadere toelichting wordt gegeven bij de programma onderdelen.

5. Mutaties Lokale lasten

In de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021 is aangegeven de lokale heffingen⁵ te verhogen met de inflatie van 1,5%. Daarnaast is aangegeven de tarieven voor de afvalstoffen te verhogen tot kostendekkend. In afwijking met de Uitgangspunten voor begroting 2021 wordt, vanwege een 'overschot' in de egalisatievoorziening. Deze mutatie lokale lasten is dus exclusief het aanvullend dekkingsvoorstel. Dat leidt tot de volgende extra inkomsten uit tarieven en heffingen:

Bedragen in € min is nadeel

Mutaties Lokale lasten	2021	2022	2023	2024
Afvalstoffenheffing kostendekkendheid	418.420	418.420	418.420	418.420
Forensenbelasting	13.000	13.000	13.000	13.000
Leges vergunningen	6.000	6.000	6.000	6.000
Lijkbezorgingsrechten	4.000	4.000	4.000	4.000
OZB eigenaren indexatie	80.000	80.000	80.000	80.000
Totaal mutatie lokale lasten	521.420	521.420	521.420	521.420

Eventuele nadere toelichting wordt gegeven bij de programma onderdelen en paragraaf A: Lokale heffingen.

6. Mutaties Uitgangspunten 2021

Dit betreft benoemde onderwerpen waarvan de aanvragen bij de Voorjaarsrapportage 2020 voor extra middelen of bezuinigingen zijn doorgeschoven naar deze begroting ten einde de raad in de gelegenheid te stellen een integrale afweging te maken. Het betreft:

⁵ Met uitzondering van de leges voor burgerzaken, bestemmingsplannen en markten.

Mutaties Uitgangspunten 2021	Bijl. 2	2021	2022	2023	2024
ICT ondersteuning	1	-15.100	-15.100	-15.100	-15.100
Software omgevingswet	2	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
Klantbelevingsonderzoeken	3	-11.200	-	-	-
Productontwikkeling	4	-30.000	-30.000	-30.000	-
Kwaliteitsimpuls natuur en landschap	5	-	-	-	-
Oud papier (in heffing afvalstoffen)	6	-126.000	-96.000	-96.000	-96.000
Kap.lasten Robotisering	7	-	-3.000	-3.000	-3.000
Robotisering	7	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
Kap.lasten bermverharding	8	-	-5.000	-5.000	-5.000
Kap.lasten parkeerterrein. Frederiksoord	9	-	-12.000	-12.000	-12.000
Kap.lasten parkeerterrein. Frederiksoord (onttrekking reserves)	9	-	12.000	12.000	12.000
Totaal Mutaties uitgangspunten 2021		-207.800	-174.600	-174.600	-144.600

Eventuele nadere toelichting wordt gegeven bij de programma onderdelen.

7. Mutaties kapitaallasten

Dit betreft de actualisatie van de rente en afschrijvingen. De rente is o.a. bijgesteld vanwege mutaties in de renteomslag. Zie daarvoor paragraaf D: Financiering.

8. Mutaties Grondexploitaties

De grondexploitaties zijn geactualiseerd op basis van de laatste ramingen zoals die ook zijn gebruikt bij het opstellen van de jaarrekening 2019. Daarnaast zijn twee nog vast te stellen grondexploitaties⁶ toegevoegd aan en opgenomen met budget in deze begroting. De reden dat deze grondexploitaties zijn opgenomen is dat deze worden vastgesteld in de raadsvergadering van oktober en deze begroting nadien wordt behandeld en vastgesteld. De budgetten worden dan in een keer juist gepresenteerd. Het betreft de grondexploitatie voor Vledder Noord fase 1B en Moersberger Erven. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf G: Grondebeleid.

Dat er toch een saldo wordt gecorrigeerd komt omdat er voor gekozen wordt geen resultaten van de grondexploitaties op te nemen in de begroting. Winstneming vindt pas plaats bij de nog op te stellen jaarcijfers. Met andere woorden de baten en lasten worden geraamd zonder dat daar een resultaat uit komt. De correctie betreft dus het elimineren van een eerder (ten onrechte) begroot resultaat.

9. Mutaties Samenlevingsagenda

Ook dit betreft een doorgeschoven onderwerp uit de notitie van Uitgangspunten voor de begroting 2021. Het betreft een voornemen uit het coalitieakkoord en de raad kan integraal haar eigen afweging maken over deze onderwerpen.

De samenlevingsagenda's zijn op 2 juni door het college vastgesteld. Zij zijn toegelicht en besproken op het informatieve deel van de Politieke Avond Westerveld (PAW) op 23 juni 2020.

Het werken aan en het versterken en verankeren van onderwerpen binnen de samenlevingsagenda's vergt een continu proces van samenwerken, -denken en -doen. De voldoende beschikbaarheid van mensen en middelen ('tijd en geld') is hierbij van belang.

Bij de vastgestelde samenlevingsagenda's was een financiële verkenning als bijlage bijgevoegd. De mate waarin de ambitie van de agenda-onderdelen verwezenlijkt kan worden, hangt mede af van het beschikbaar zijn van budgetten, zowel incidenteel als structureel.

Voor de samenlevingsagenda's zijn de volgende kosten opgenomen:

⁶ Vastgesteld 6 oktober 2020.

Bedragen in € min is nadeel

Mutaties Samenlevingsagenda	Progr	2021	2022	2023	2024
SA Duurzaam: Voedselbos	8	-50.000	-	-	-
SA Sociaal: Beweegmogelijkheden	5	-25.000	-5.000	-5.000	-5.000
SA Economie: experiment invoering deelauto's	0	-25.000	-5.000	-5.000	-5.000
SA Algemeen: Global goals verinnerlijken in beleid	0	-25.000	-25.000	-	-
SA Algemeen: Gericht op participatie v.d. doelgroep	0	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
SA Algemeen: Aanjagen/verbinden lokale netwerken	0	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
SA Algemeen: Beleidsregel sportaccommodaties	0	-150.000	-	-	-
Totaal mutatie Samenlevingsagenda		-475.000	-235.000	-210.000	-210.000

Ook deze investering' in de publieke ruimte van de gemeente vraagt om een afweging in het totaal van de ontwikkeling van de exploitatieruimte van de gemeente.

De beleidsregel sportaccommodaties betreft een storting in de reserves. De raad gaat over het instellen van een bestemmingsreserve en de besteding daarvan (budgetrecht).

10. Mutaties Reserves

Zoals gebruikelijk worden de reserves geactualiseerd.

Bedragen in € min is nadeel

Mutaties Reserves	2021	2022	2023	2024
Actualisatie reserves	3.743	3.086	-1.405	-16.339
Correctie reserve rekeningsaldo	18.493	60.980	49.561	49.561
Dekking kapst. stad en Esch	39.464	39.464	39.464	39.464
Lagere vrijval afvalstoffenheffing	-158.000	-157.000	-151.000	-151.000
Totaal mutatie reserves	-96.300	-53.470	-63.380	-78.314

De bestemmingsreserve voor de afvalstoffenheffing is naar verwachting door het niet kostendekkend zijn van de tarieven eind 2020 leeg. Dat betekent dat er geen middelen meer beschikbaar zijn om tekorten in de exploitatie aan te vullen. Daarom wordt de dekking die nu nog is opgenomen in de begroting verlaagd naar 0. Het betekent dus een 'extra last' in de begroting. Tegelijk wordt om te komen tot kostendekkende de tarieven voor afvalstoffen verhoogd. Zie punt 4 hiervoor.

In het Nota Reserves en Voorzieningen 2017 is afgesproken de effecten van de september en decembercirculaire te verwerken in de reserve rekening saldo. Dit heeft als doel schommelingen in het begrotingsresultaat te voorkomen. In de praktijk is de realisatie van het resultaat uit de september- en decembercirculaire verwerkt in het resultaat van de jaarrekening over 2019. Het saldo 2020 in termen van budgetten (uit 2018) laten we hier vrijvallen. Het betreft administratieve correcties.

Eventuele nadere toelichting wordt gegeven bij de programma onderdelen.

11. Overige aanpassingen

Er zijn een aantal wijzigingen die in de begroting zijn bijeengebracht onder de noemer overige wijzigingen, omdat deze nog niet zijn vermeld in de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021. Het betreft de volgende posten:

Bedragen in € min is nadeel

Mutaties Overige wijzigingen	2021	2022	2023	2024
Correcte doorbelasting gebouwen	2.633	2.493	3.539	7.029
Correctie doorbelasting rente	-16.637	-29.126	-28.832	-28.239
Correctie rentebaten	-	-2.500	-2.750	-2.750
Correctie tijdelijk frictiebudget t/m 2023	-	-	-	100.000
Mutatie rente vaste geldleningen	56.184	73.395	72.048	122.547
Overige wijzigingen	-47.917	-47.917	-47.917	-47.917
Rente aanvullende financiering	-	-7.700	-15.900	-14.500
Struct. mutatie najaar 2019	-	-	-	-84.172
Adm. correctie Subsidie	-4.587	-4.587	-4.587	-4.587
Totaal Overige wijzigingen	-10.324	-15.942	-24.399	47.411

Er wordt op grond van de hernieuwde berekening voor de renteomslag een lager bedrag toegerekend aan de programma's.

Vanwege de aflossing van uitstaande geldlening van Enexis dalen de rentebaten.

Het voor vier jaar (2020 t/m 2023) ter beschikking gestelde tijdelijk frictiebudget t/m 2023 (voor o.a. kwartiermaker) ten behoeve van de ombuigingen in het sociale domein was abusievelijk doorgetrokken naar 2024. Dat wordt hier gecorrigeerd.

In de begroting 2020 is uitgegaan van 1,3% voor nog aan te trekken vaste geldleningen. Doordat we zo lang mogelijk gebruik maken van kasgeldleningen (met een nu nog negatieve rente) en de huidige rente 0,35% bedraagt, kan de rente voor vast geldleningen lager worden begroot.

De overige wijzigingen betreffen lagere baten voor begraven (€ 65.000), het beëindigen van het LEADER project (lagere lasten € 14.573), lagere baten rente invordering bij belastingen (€ 510) en lagere lasten op elektra bij openbaar groen (€ 2.000).

In paragraaf D: Financiering wordt aangegeven welke aanvullende financiering nodig is in de komende jaren. Hier ramen we de rentelasten bij 0,35%.

Onder de overige wijzigingen is ook meegenomen de structurele doorwerking van mutaties uit de Najaarsrapportage 2019. Budgetmutaties in 2019 hebben betrekking op 2019 t/m 2023. De structurele budgetmutaties uit de Najaarsrapportage 2019 dienen meegenomen te worden bij het financiële perspectief 2020 t/m 2024. Voor het laatste jaar (2024) is dat niet gedaan. Dat wordt hier gecorrigeerd. Per saldo is het effect op het meerjarenperspectief € 84.172 negatief in 2024.

Eventuele nadere toelichting wordt gegeven bij de programma onderdelen.

12. Actualisatie voorzieningen en onderhoud.

De bedragen voor grootonderhoud gebouwen, wegen en rioleringen zijn gebaseerd op de laatste cijfers uit de vastgestelde beheersplannen. Eventuele mutaties werken door in de onttrekking aan de voorzieningen. Theoretisch is de doorwerking van beide neutraal. Er zijn echter kleine correcties die invloed hebben op het resultaat.

Bedragen in € min is nadeel

Mutaties Voorzieningen	2021	2022	2023	2024
Actualiseren voorzieningen	15.274	18.154	60.598	60.598
Lagere dotatie rioleringen	100.000	100.000	100.000	100.000
Onttrekking voorziening kostendekkendheid	52.938	53.275	53.319	61.949
Lagere vrijval voorziening rioleringen	-	-	-	-374.770
Totaal Voorzieningen	168.212	171.429	213.917	-152.223

De heffing voor rioleringen is niet kostendekkend. Uit de daarvoor ingestelde voorziening valt daarom circa € 53.000 extra vrij bovenop het reeds daarvoor begrote bedrag.

Omdat voldoende middelen beschikbaar zijn in de egalisatievoorziening rioleringen daalt de dotatie aan de voorzieningen met € 100.000. Op basis van het nog op te stellen Watertakenplan wordt voor de periode 2022 t/m 2031 opnieuw bepaald wat de noodzakelijke bijdragen aan de voorzieningen moet zijn.

De kapitaallasten voor de rioleringen zijn in 2024 € 374.770 lager dan begroot. Daarom daalt ook de onttrekking aan de voorziening voor rioleringen met hetzelfde bedrag.

13. Groei sociaal domein.

Op basis van de huidige ontwikkelingen (zorgvraag en prijs) wordt voor de WMO en voor Jeugd extra budget geraamd. Dit ten einde zo realistisch mogelijk te zijn.

WMO: Het uurtarief Huishoudelijke ondersteuning is gebaseerd op de Cao VVT. De lonen zijn (fors) gestegen. Wij betalen daarom meer aan zorgaanbieders. Door de invoering van het abonnementstarief is de drempel verlaagd en stijgt het aantal indicaties. De zorgvraag neemt toe. Gemeenten merken dat er sprake is van juridisering in de WMO zorg. Cliënten gaan sneller in beroep en worden vaker in het gelijk gesteld. Het beperkt de stuurmogelijkheden van de gemeente en het drijft de kosten voor een gemeente op.

Jeugd: Het in de begroting 2020 structureel vastgestelde budget voor Jeugdhulp is niet toereikend. In de ombuigingsvoorstellen Sociaal Domein was één van de ambities de inzet van een regisseur 18-/18+ met als taak verbeteren en intensiveren van de samenwerking met huisartsen/praktijkbegeleiders en optimalisatie van de werkprocessen. Hiervoor ligt een Plan van Aanpak klaar. De uitvoering en realisatie is vertraagd mede door COVID-19 omdat huisartsenpraktijken vanaf maart 2020 hun prioriteiten hebben moeten bijstellen. Daarnaast zien we dat de door de prijsindexatie en de stijging in aantallen de kosten, voornamelijk op interventieniveau 5, per cliënt fors gestegen zijn.

14. Aanvullende dekking Onroerende Zaakbelasting

We stellen voor de inkomsten uit OZB (woningen) met 20% te laten stijgen. Dat geeft een extra bate van € 500.000. Dat is nodig om tot een sluitende begroting te komen en om de algemene reserve te versterken. De stijging van de OZB voor woningeigenaren kan worden afgewogen tegenover de andere uitzettingen in deze begroting. Daarvoor geven wij een handreiking in paragraaf A.4: Knoppen waar de raad aan kan draaien.

15. Septembercirculaire 2020

In het verleden werd de september circulaire niet verwerkt in de begroting. Daar wijken wij dit jaar vanaf. En we wijken af van het in de 'Nota Reserves en Voorzieningen 2017' genoemde uitgangspunt. De effecten van deze circulaire zijn beoordeeld en verwerkt in deze begroting.

We willen u een totaal beeld schetsen van alle posten die van invloed zijn op de resultaten in de komende jaren. U bent dan beter in staat de integrale afweging te maken. Dat is ook de reden om de effecten van de Najaarsrapportage te verwerken in deze begroting.

In de toekomst willen we een consistente gedragslijn hanteren en zullen in het vervolg steeds septembercirculaire verwerken in de begroting.

Het effect in de begroting is als volgt:

Mutaties per onderdeel (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Effect voor begroting excl. Corona compensatiemaatregelen						
Ontwikkeling uitkering AU	186	-133	125	-51	24	41
Hoeveelheidsverschillen	326	347	297	286	264	237
Totaal ontwikkeling algemene uitkeringen	512	214	422	235	288	278
Stelpost Jeugdzorg 2022	-	-	-255	-	-	-
Totaal mutatie excl. corona compensatiemaatregelen	512	214	167	235	288	278

De stelpost jeugd wordt uit de begroting gehaald, omdat in de algemene uitkering voor 2022 er extra middelen ter beschikking zijn gesteld. Voor Westerveld € 232.000. Zie ook de toelichting onder A.1 Algemeen perspectief: stelpost extra middelen Jeugd.

16. Stelpost BTW compensatiefonds

Met ingang van het begrotingsjaar 2019 is de wijze van verwerking van de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds (BCF) in de raming van de algemene uitkering in de circulaire gewijzigd. Waar voorheen het fonds was opgenomen in de Meicirculaire is het nu aan de gemeenten om zelf een reëel bedrag te ramen voor het BTW compensatiefonds.

Voor een goede raming van de ruimte onder het plafond BCF is inzicht nodig in de toekomstige ontwikkeling van de omvang van het BCF en vooral in de toekomstige declaraties. Om een niet onderbouwde oplopende raming van de ruimte onder het plafond BCF te voorkomen biedt de ruimte na de laatst bekende declaraties om die reden het meeste houvast als raming voor de komende jaren.

De provinciaal toezichthouder staat een structurele raming toe vanaf 2021 voor de verwachte onderschrijding van het BCF-plafond ter waarde van 6,3 punten van de uitkeringsfactor.

Dat komt neer op $6,3 \times 0,001 \times € 18.665.000 = € 117.000$.

BZK adviseert voorzichtigheid wat betreft deze post. Daarom hebben wij deze post opgenomen in paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Structureel evenwicht van baten en lasten

In de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021 hebben wij aangegeven te streven naar een structureel evenwicht van baten en lasten in 2023. In het meerjarig overzicht incidentele baten en lasten en het structureel evenwicht in hoofdstuk B.1.5 en B.1.6 maken we inzichtelijk of dat realistisch is.

Voor wat betreft het verplichte meerjarige overzicht van incidentele baten en lasten is de kwaliteit en volledigheid van het overzicht van incidentele baten en lasten van essentieel belang. In de Notitie structurele en incidentele baten en lasten van de Commissie BBV (30 augustus 2018) is hiervoor een algemeen kader opgenomen en zijn diverse voorbeelden gegeven. Er wordt in de notitie vanuit gegaan dat in principe alle baten en lasten structureel van aard zijn. Incidentele baten en lasten zijn de uitzondering en dienen toegelicht te worden.

In de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021 is het streven geformuleerd van een structureel en reëel evenwicht van baten en lasten in 2023. In hoofdstuk B.1.6 presenteren wij het structureel en reëel evenwicht van baten en lasten.

Onderdeel van dat structurele evenwicht is onderstaand aanvullend dekkingsvoorstel. De beslissing is aan de gemeenteraad. Andere mogelijkheden worden gepresenteerd in hoofdstuk A.4: knoppen waaraan de raad kan draaien.

Aanvullend dekkingsvoorstel

Het college doet een aanvullend dekkingsvoorstel door de OZB voor woningeigenaren te laten stijgen met 20%. Extra baten van € 500.000. Omdat er sprake is van een integrale begroting waarin alle (bekende) posten reëel zijn geraamd, is de raad volledig aan zet en in de gelegenheid een afweging te maken tussen uitzettingen in deze begroting en deze OZB stijging. Voor het overzicht zijn de mogelijke knoppen waar de raad aan kan draaien verzameld in hoofdstuk A.4.

Bij deze beoordeling kan de raad in haar overwegingen het volgende meenemen:

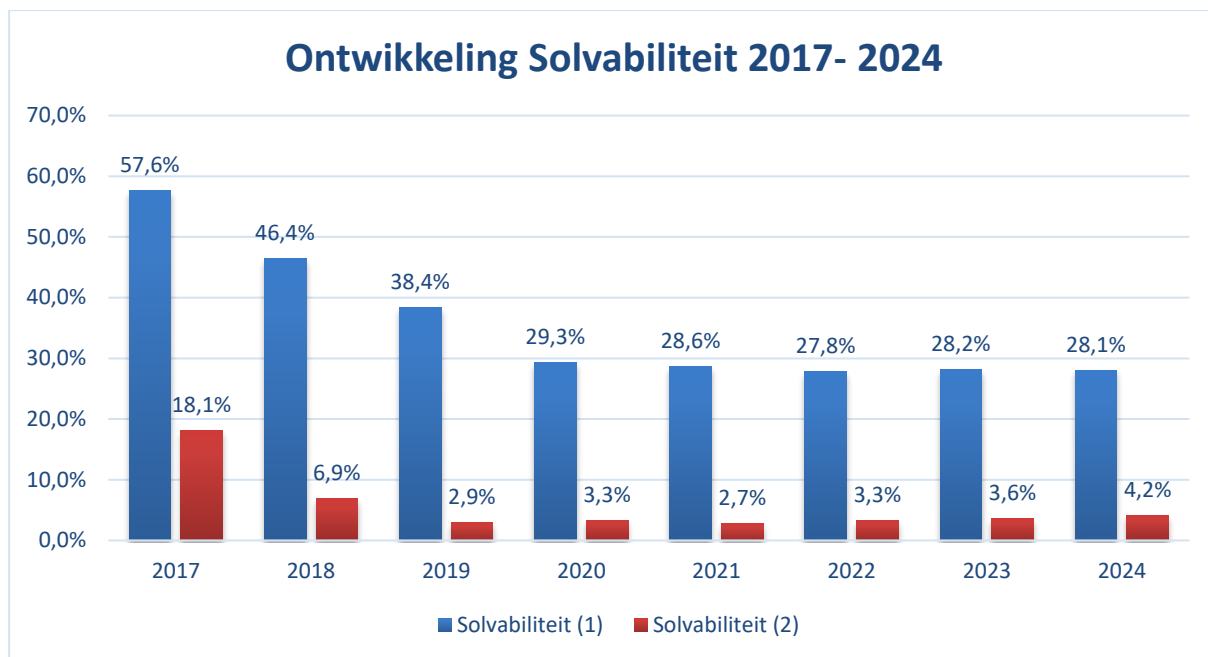
- de bestaande risico's zoals opgenomen in paragraaf B: Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- de herverdeling van het gemeentefonds vanaf de begroting 2022 wat een korting zal inhouden op de algemene uitkeringen oplopend vanaf circa⁷ € 157.000 in 2022 naar € 629.000 in 2025;
- de ontwikkeling van de algemene reserve en het verkrijgen van meer 'vet op de botten'.

De ontwikkeling van de solvabiliteit⁸

De solvabiliteit daalt sinds 2017. Dat komt door negatieve resultaten in 2018 en 2019 en door onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. Ook voor 2020 verwachten wij een negatief resultaat. Het eigen vermogen daalt daardoor. En door verdere uitzetting door investeringen neemt de financieringsbehoefte toe.

⁷ Bedragen zijn een voorlopige schatting. De uitkomsten van het aanvullende onderzoek met betrekking tot de herverdeling gemeentefonds zijn nog niet beschikbaar.

⁸ Solvabiliteit 1 is eigen vermogen inclusief bestemmingsreserves gedeeld door balans totaal en solvabiliteit 2 is eigenvermogen exclusief bestemmingsreserves gedeeld door balanstotaal.

Een kanttekening is op zijn plaats. Solvabiliteit op zichzelf is geen doel. Het gemeentelijke bedrijf is erop gericht haar (wettelijke) taken te kunnen uitvoeren op een geaccepteerd niveau en haar inwoners te ondersteunen dan wel zaken die nuttig zijn voor de samenleving als geheel tot stand te brengen. Dat de solvabiliteit 'oranje' kleurt (zie paragraaf B: Weerstandvermogen en risicobeheersing) is slechts een signaal. Beter is te kijken naar de samenstelling van de balans, het beoordelen van risico's en te kijken naar het structureel evenwicht van baten en lasten op termijn.

Septembercirculaire 2020

We hebben de kort voor de afronding van de begroting 2021 door het kabinet gepresenteerde septembercirculaire over de uitkeringen uit het gemeentefonds op hoofdlijnen beoordeeld. Daaruit ontstaat voorlopig het volgende beeld.

Mutaties per onderdeel (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Effect voor begroting excl. Corona compensatiemaatregelen						
Berekende uitkomsten septembercirculaire	1.299	382	422	235	289	277
Af: Corona compensatiemaatregelen	-787	-168	-	-	-	-
Totaal Mutatie excl. Corona-maatregelen	512	214	422	235	289	277
Stelpost Jeugdzorg 2022	-	-	-255	-	-	-
Totaal mutatie excl. corona compensatiemaatregelen	512	214	167	235	289	277

We begroten exclusief de middelen van de corona compensatiemaatregelen.

De gepresenteerde septembercirculaire is niet geactualiseerd. Erin worden de accressen aangehouden zoals die in de meicirculaire stonden. Als reden noemt het kabinet dat het eerder dit jaar in overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten besloot het accres voor de jaren 2020 en 2021 te bevriezen op de stand van de meicirculaire.

Daar wordt in deze begroting verder **geen** rekening mee gehouden. Dat is ook niet nodig, omdat de VNG zich bezig zal houden met een zo goed mogelijke instap als de normeringsmethodiek weer wordt 'aan' gezet. In de meicirculaire 2021 zullen we er waarschijnlijk meer over horen. Wij gaan uit van de accresstanden in de mei/septembercirculaire 2020, deze worden door de provinciaal toezichthouder onverkort geaccepteerd.

Financiële eindresultaten 2021 – 2024

Samenvattend wordt in onderstaand overzicht het totaal van de beleidsprogramma's voor de begroting 2021 en de meerjarenprognose 2022-2024 weergegeven. Hieruit blijkt dat de begroting 2021 een tekort laat zien is en dat de meerjarenprognose 2022 -2024 een positief beeld laat zien. We leggen daarom deze begroting 2021 ter afweging en vaststelling aan de raad voor.

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

	Begroting 2021	Meerjaren begroting		
		2022	2023	2024
0 Bestuur en ondersteuning	-1.832	-1.824	-1.823	-1.822
1 Veiligheid	-1.399	-1.418	-1.431	-1.458
2 Verkeer en vervoer	-3.123	-3.145	-3.172	-3.171
3 Economie	725	648	685	845
4 Onderwijs	-1.361	-1.343	-1.318	-1.296
5 Sport cultuur en recreatie	-4.042	-3.932	-3.894	-3.895
6 Sociaal domein	-16.454	-16.206	-16.409	-16.309
7 Volksgezondheid en milieu	-683	-611	-680	-688
8 VHROSV	-1.740	-1.324	-1.275	-1.282
Totaal saldo programma's	-29.909	-29.155	-29.317	-29.076
Overhead	-8.272	-8.396	-8.397	-8.367
VpB	-	-	-	-
Onvoorzien	-20	-20	-20	-20
Algemene dekkingsmiddelen	36.835	37.149	37.243	37.212
Saldo baten en lasten	-1.366	-422	-491	-251
Mutaties in reserves	974	679	550	466
Resultaat	-392	257	59	215

A.3 Informatie betreffende doorgeschoven onderwerpen

De raad heeft gevraagd naar een nadere inhoudelijke toelichting op een aantal onderwerpen. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen wij naar bijlage 2. Financieel zijn ze vertaald in deze begroting en worden dan kort bij de programma's toegelicht.

Inhoudelijk zijn verschillende onderwerpen op uw verzoek nader aan u toegelicht op 15 en 22 september jl. Onderstaande geven wij een samenvatting van de betreffende onderwerpen.

Nr.	Onderwerp	Raad
Inhoudelijk te behandelen onderwerpen (Bijlage C.2.A)		
1	ICT ondersteuning	
2	Software omgevingswet	
3	Klantbelevingsonderzoek	
4	Productontwikkeling (Frederiksoord)	
5	Kwaliteitsimpuls natuur en landschap	
6	Inzameling oud papier	
Bij de Voorjaarsrapportage 2020 doorgeschoven investeringsaanvragen (Bijlage C.2.B)		
7	Robotisering	
8	Bermverhardingen	
9	Parkeerterrein Frederiksoord	
Bij de Voorjaarsrapportage 2020 doorgeschoven bezuinigingen (Bijlage C.2.C)		
10	Cultuurcoach	22 sept
11	Hart van Frederiksoord	22 sept
12	Leerstoel	22 sept

Daarnaast zijn op uw verzoek inhoudelijk de volgende onderwerpen nader aan u toegelicht op 22 september jl. Het betreft:

Nr.	Onderwerp	Raad
Onderwerpen die nader aan de raad zijn toegelicht (Bijlage C.2.D)		
13	Uitvoering samenlevingsagenda's	22 sept
14	Regiodeal	22 sept

Voor de inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar bijlage 2.

Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2020 zijn onderwerpen genoemd die op termijn kunnen leiden tot besparingen. In de begroting zou de stand van zaken worden aangegeven.

Onderwerp
Besparingen op termijn (Bijlage C.2.E)
Voormalige werf Havelte, verkopen pand
Beperken van het aantal begraafplaatsen. Natuurbegraafplaatsen. Onderzoek naar tariefstelling.
Heroverwegen BrinQ in relatie tot het ervaren kwaliteitsniveau
Stoppen maatschappelijke initiatieven, verplichtingen in kaart brengen
Andere invulling van het omgaan met het participatiebudget
Onderzoek naar de doelmatigheid van sportaccommodaties
Onderzoek naar uitbesteden werkzaamheden gemeentewerf en tractie
Onderzoek naar de exploitatie van de voormalige school De Heidehoek
Bibliotheek, plan van aanpak voor een onderzoek naar het aantal locaties

Voor de eerste drie wordt voor een korte toelichting verwezen naar bijlage 2.

A.4 Knoppen waar de raad aan kan draaien

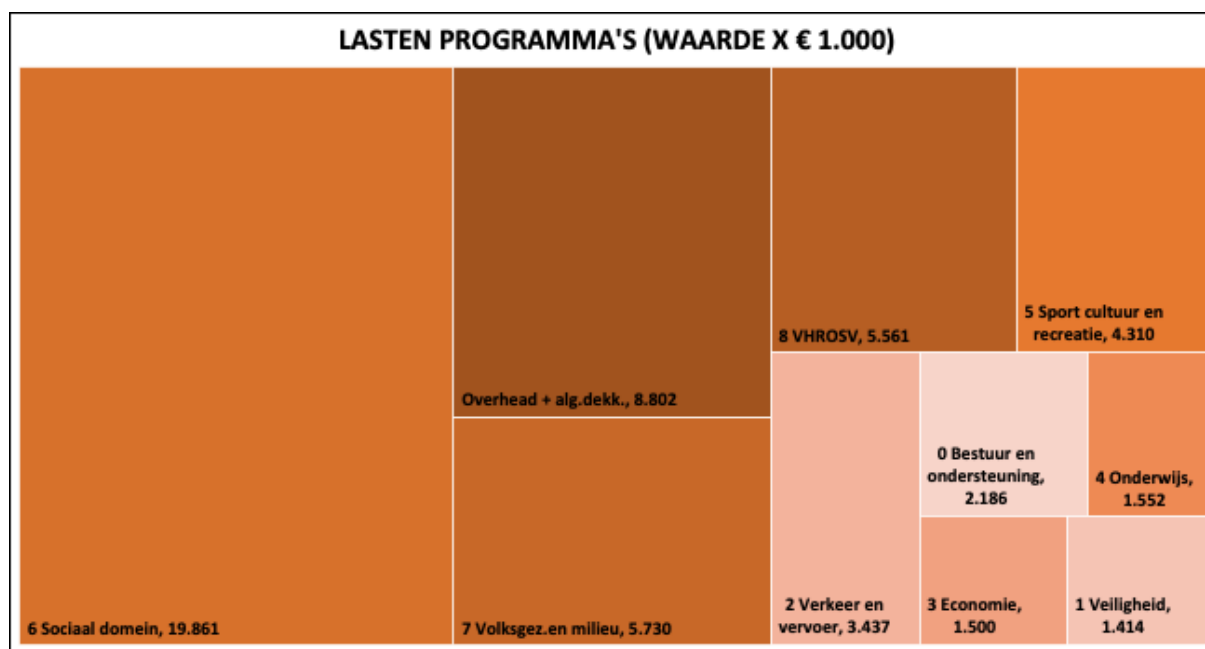
In de Voorjaarsrapportage 2020 stonden een aantal bezuinigingen. De raad heeft gekozen deze bezuinigingen te schrappen en heeft gevraagd om nadere inhoudelijke toelichting (zie hiervoor). Deze bezuinigingen zijn in deze concept versie niet verwerkt. Daardoor wordt het resultaat in ongunstige zin beïnvloed. De raad kan het resultaat verbeteren door andere keuzen te maken.

Progr Bijl. 2			2021	2022	2023	2024
Doorgeschoven onderwerpen						
Voorjaarsrapportage 2020						
ICT ondersteuning	O	1	15.100	15.100	15.100	15.100
Software omgevingswet	O	2	22.000	22.000	22.000	22.000
Klantbelevingsonderzoek	O	3	11.200			
Productontwikkeling (Frederiksoord)	3	4	30.000	30.000	30.000	-
Kwaliteitsimpuls natuur en landschap	5	5	10.000	10.000	10.000	10.000
Inzameling oud papier	7	6	126.000	96.000	96.000	96.000
Subtotaal 1			214.300	173.100	173.100	143.100
Doorgeschoven investeringen						
Robotisering	O	7	15.000	-	-	-
Bermverhardingen	2	8	125.000	-	-	-
Parkeerterrein Fredriksoord	3	9	300.000	-	-	-
<u>Kapitaallasten van deze investeringen:</u>						
Kap.lasten Robotisering	O	7	-	3.000	3.000	3.000
Kap.lasten bermverharding	2	8	-	5.000	5.000	5.000
Kap.lasten parkeerterrein. Frederiksoord	3	9	-	12.000	12.000	12.000
Dekking kaplst. parkeerterrein. Frederiksoord	Res	9		-12.000	-12.000	-12.000
Subtotaal 2			-	8.000	8.000	8.000
Geamendeerde (geschrapte) bezuinigingsvoorstellen bij de Voorjaarsrapportage						
Cultuurcoach	5	10	30.300	30.300	30.300	30.300
Hart van Frederiksoord	5	11	-	35.000	35.000	35.000
Leerstoel	5	12	50.000	50.000	50.000	50.000
Subtotaal 3			80.300	115.300	115.300	115.300
Nieuw beleid: Uitvoering Samenlevingsagenda's						
SA Duurzaam: Voedselbos	8	13	50.000	-	-	-
SA Sociaal: Beweegmogelijkheden	5	13	25.000	5.000	5.000	5.000
SA Economie: experiment invoering deelauto's	O	13	25.000	5.000	5.000	5.000
SA Algemeen: Global goals verinnerlijken in beleid	O	13	25.000	25.000	-	-
SA Algemeen: Aanjagen/verbinden lokale netwerken	O	13	160.000	160.000	160.000	160.000
SA Algemeen: Gericht op participatie v.d. doelgroep	O	13	40.000	40.000	40.000	40.000
SA Algemeen: Beleidsregel sportaccommodaties	Res	13	150.000	-	-	-
Subtotaal 4			475.000	235.000	210.000	210.000
Totaal mogelijke mutaties om het resultaat te verbeteren						
			769.600	531.400	506.400	476.400

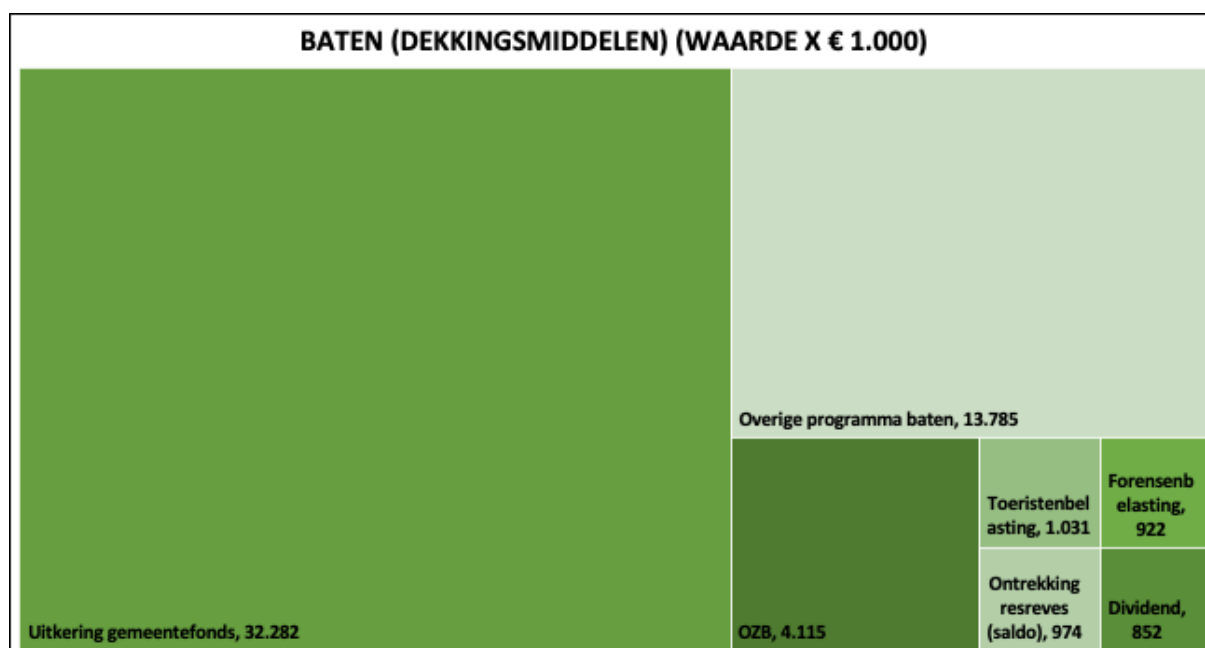
Res: betreft een mutatie bestemmingsreserve, O is Overhead en een cijfer verwijst naar het programma.

Het cijfer in de derde kolom verwijst naar deel C: bijlage 2.

Lasten Programma's begroting 2021 € 54,3 miljoen

Baten Programma's begroting 2021 € 53,9 miljoen (inclusief de mutatie in de reserves)

Deel A.1 | Programmaplan

- 0 Bestuur**
- 1 Veiligheid**
- 2 Verkeer en vervoer**
- 3 Economie**
- 4 Onderwijs**
- 5 Sport, cultuur en recreatie**
- 6 Sociaal domein**
- 7 Volksgezondheid en milieu**
- 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)**
- O Overhead**
- A Algemene dekkingsmiddelen**

**Programma 0
Portefeuillehouder**

**Bestuur en ondersteuning
H. Jager**

Taakvelden

1. Bestuur
2. Burgerzaken
3. Beheer overige gebouwen en gronden

Wat willen we bereiken?

Het behouden van door inwoners benoemde sterke punten, zoals: saamenhorigheid (dorpsgevoel), natuur-ruimte-rust, voorzieningen-verenigingsleven, authenticiteit en een aantrekkelijk gebied voor inwoners en toeristen. In de samenleving doet iedereen ertoe en daarom willen we bereiken dat iedereen gehoord wordt en bijdraagt aan de samenleving.

Het aangaan van de dialoog met inwoners en ondernemers over zaken waar de gemeente zeggenschap heeft.

Vormen van de 'interactieve gemeente' bouwen voort op 'Zo Buiten Zo Binnen', daarbij betrekken we steeds vaker, eerder en intenser de samenleving bij beleid. We willen met inwoners, ondernemers, deskundigen, raads- en collegeleden om de tafel om met zijn allen beleid te ontwikkelen. Het doel is het opstellen van samenlevingsagenda's, te weten: de sociale samenlevingsagenda, de economische samenlevingsagenda en de duurzame samenlevingsagenda.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
0.1	Meer betrekken van de samenleving. In 2021 gaan we samen aan de slag met de opgestelde samenlevingsagenda's.	0.1.1	Het opstellen van kaders waarbinnen de thema's uitgewerkt kunnen worden.
0.2	Inwoners meer betrekken bij politieke besluitvormingsproces.	0.2.1	De gemeenteraad onderzoekt hoe de samenleving beter betrokken kan worden bij het politieke besluitvormingsproces.
		0.2.2	Het in samenwerking met ProDemos verzorgen van een cursus Politiek Actief voor inwoners.
0.3	Bevorderen betrokkenheid jongeren bij gemeentelijke onderwerpen die hen raken.	0.3.1	In overleg met de raad zoeken naar een vorm die bij jongeren past.
		0.3.2	Jongeren betrekken bij geschikte (thematische) onderwerpen.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
0.1 Bestuur	Lasten	1.352	1.523	1.457	1.449	1.449	1.449
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	1.352	1.523	1.457	1.449	1.449	1.449
0.2 Burgerzaken	Lasten	508	484	502	502	502	502
	Baten	263	283	283	283	283	283
	Saldo	245	201	219	219	219	219
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	209	248	227	227	226	225
	Baten	95	71	71	71	71	71
	Saldo	114	177	156	156	155	154
Saldo programma 0		1.711	1.901	1.832	1.824	1.823	1.822

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond en geven zo het begrote saldo voor dit programma.

Progr: 0. Bestuur en ondersteuning		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		1.860	1.850	1.850	1.770
KAP	Actualisatie Kap.lasten	-2	-2	-3	1
OVWZ	Struct. mutatie najaar 2019	-	-	-	75
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	-18	-18	-18	-18
SAL	Ontwikkeling lonen	-11	-11	-11	-11
VZ	Actualiseren voorzieningen	-6	-4	-4	-4
NAJ	Bijdrage rechtsbescherming	5	5	5	5
NAJ	Eigen Verklaringen	4	4	4	4
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		1.832	1.824	1.823	1.822

Structurele mutatie najaar 2019

Dit betreft de lagere inkomsten uit voornamelijk reisdocumenten.

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 1 Portefeuillehouder

**Veiligheid
H. Jager**

Taakvelden

1. Crisisbeheersing en Brandweer
2. Openbare orde en Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Wij zetten ons in voor verdere samenwerking met gemeenten in de regio, veiligheids- en zorgpartners en andere overheden om de veiligheid in onze gemeente te waarborgen. Landelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, regionale afspraken en wijzigingen in wet- en regelgeving hebben ertoe geleid, dat op een aantal onderwerpen op het gebied van openbare orde en zorg & veiligheid de focus ligt. Lokaal gezien ligt de aandacht op de aanpak van woonoverlast en de ondermijnende criminaliteit. Daarnaast zetten wij ons in op een integrale verbinding van zorg & veiligheid. De huidige thema's hierbij zijn jongerenketen, middelengebruik, huiselijk geweld, kindermishandeling en personen met verward gedrag.

Naam indicator	Eenheid	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	70,00	82,00
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	-	1,10
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,30	1,50
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,90	4,40
Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	2,10	2,50
Vernielingen en beschadigingen (in openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,10	4,10

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen	
1.1	Het terugdringen van ondermijnende criminaliteit binnen de gemeente Westerveld.	1.1.1 Het leveren van een bijdrage aan het project vitale vakantieparken.
		1.1.2 Samenwerken met handhaving, het RIEC ⁹ , het sociaal team en andere ketenpartners om de criminaliteit, zowel sociaal als fysiek, inzichtelijk te maken en terug te dringen.
1.2	Regionaal eenduidig integraal veiligheidsbeleid formuleren en realiseren.	1.2.1 Opleveren van een integraal veiligheidsplan, inclusief uitvoeringsplan.
1.3	Het formuleren van beleid ten aanzien van de jeugdketen.	1.3.1 Door samen met betrokken partners GGD, VNN, WMW, politie, brandweer en de jongeren de mogelijkheden onderzoeken om tot een ketenbeleid te komen.
1.4	Een sluitende aanpak te realiseren op het gebied van woonoverlast.	1.4.1 Door middel van beleidsregels vast te stellen en te implementeren. Hierbij werken we samen met WMW, politie, sociaal team en woningbouwcorporaties.

⁹ Regionaal Informatie- en Expertise Centrum.

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
1.5	Het zoveel mogelijk beperken van escalatie van (psycho)sociaal-maatschappelijke problemen en het beperken/beëindigen van escalerende situaties.	1.5.1	Ontwikkelen van een integrale aanpak tussen de domeinen zorg en veiligheid aan de hand van het AVE ¹⁰ -model. Het opschalingsmodel wordt ontwikkeld door medewerkers van het sociaal team, ambtenaar openbare orde en veiligheid en ketenpartners.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	1.190	1.215	1.269	1.298	1.312	1.339
	Baten	2	4	4	4	4	4
	Saldo	1.188	1.211	1.265	1.294	1.308	1.335
1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	198	267	145	134	134	134
	Baten	12	11	11	11	11	11
	Saldo	186	256	134	123	123	123
Saldo programma 1		1.374	1.467	1.399	1.417	1.431	1.458

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond en geven zo het begrote saldo voor dit programma.

Progr: 1. Veiligheid		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		1.513	1.549	1.549	1.551
GR	VRD	4	-2	12	42
KAP	Actualisatie Kap.lasten	-1	-1	-2	-6
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	-129	-129	-129	-129
NAJ	Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe	11	-	-	-
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		1.399	1.417	1.431	1.458

Betrokkenheid verbonden partijen

Samen met Veiligheidsregio Drenthe (VRD) willen wij een zo groot mogelijke bijdrage leveren aan een veilig Westerveld. Of het nu om brand, infectieziekte of crisis gaat: we proberen zoveel mogelijk incidenten, slachtoffers en schade te voorkomen. En doet zich een incident voor, dan proberen we de schade en onrust zoveel mogelijk te beperken. De Veiligheidsregio Drenthe is actief op het gebied van brandweerbijstand, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing en vervult een belangrijke rol als netwerkpartner in het veiligheidsnetwerk van Drenthe. De daarvoor in rekening gebrachte kosten zijn als volgt:

Gemeenschappelijke regeling	2.021	2.022	2.023	2.024
Veiligheidsregio Drenthe	1.181.685	1.211.231	1.225.331	1.254.609

¹⁰ AVA: Integrale Aanpak ter Voorkoming van Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek.

Programma 2 Portefeuillehouder

Verkeer en vervoer
H. Doeven

Taakvelden

1. Verkeer en vervoer
2. Parkeren
3. Recreatieve Havens
4. Economische Havens en waterwegen
5. Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

Wij willen samen met de inwoners en andere stakeholders een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte realiseren. De basis hiervoor is gelegd in het visiedocument BrinQ.

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) zal de komende periode richting geven aan het beleid voor Verkeer en vervoer. De fiets verdient de komende jaren meer aandacht. Snelfietsroutes en elektrisch fietsen maken hier onderdeel van uit.

Bij deze plannen staan wij open voor nieuwe initiatieven en suggesties vanuit de samenleving.

Naam indicator	Eenheid	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	2,00	6,00
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met fietser	%	5,00	9,00

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen	
2.1 Samen met de inwoners en andere stakeholders een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte realiseren. <i>We hebben de hiernaast genoemde plannen opgestart en/of gerealiseerd.</i>	2.1.1	Voor de herinrichting van de openbare ruimte uitvoering geven aan het Ruimtelijk Actieplan Havelte.
	2.1.2	Voor de herinrichting van de openbare ruimte uitvoering geven aan het Brinkenplan Diever.
	2.1.3	Uitvoering geven aan de herinrichting van de openbare ruimte op de locatie Dingspilhuus Diever.
2.2 Verbeteren bereikbaarheid, verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming en het aantrekkelijk houden van de gemeente Westerveld voor fietsverkeer. <i>Het aantal klachten / meldingen ten aanzien van verkeersaangelegenheden en het aantal verkeersslachtoffers is afgenomen.</i>	2.2.1	Uitvoering geven aan het GVVP, waaronder het opstellen van een uitvoeringsplan 'fiets'.
2.3	2.3.1	Het afronden van het plan voor openbare verlichting.

	Duurzame vervanging van openbare verlichting (30% CO2-reductie en energiebesparing t.o.v. 2010).	2.3.2	Evaluatie en rapporteren over de behaalde doelen t.a.v. CO2-reductie en energiebesparing
--	--	-------	--

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	3.288	3.096	3.437	3.459	3.486	3.485
	Baten	311	314	314	314	314	314
	Saldo	2.977	2.782	3.123	3.145	3.172	3.171
Saldo programma 2		2.977	2.782	3.123	3.145	3.172	3.171

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond en geven zo het begrote saldo voor dit programma.

Progr: 2. Verkeer, vervoer en waterstaat		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		3.224	3.231	3.265	3.252
KAP	Actualisatie Kap.lasten	-2	-2	-9	3
VRJ	Kap.lasten bermverharding	-	5	5	5
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	94	94	94	94
NAJ	Kap.lasten AC Idehof	-	2	2	2
NAJ	Kap.lasten fietspaden	-	9	9	9
NAJ	Onderhoud bermen en sloten (naar progr. 7))	-193	-193	-193	-193
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		3.123	3.145	3.172	3.171

Kapitaallasten

Niet nader toegelicht. Betreft aanpassing renteomslag.

Bermverharding

In het nog vast te stellen GVVP wordt in het kader van de verkeersveiligheid aandacht besteedt aan slechte en daardoor verkeersonveilige bermen. In het bijbehorende uitvoeringsprogramma wordt een prioriteitenlijst gemaakt van slechte bermen en de financiële middelen die nodig zijn om deze bermen aan te pakken door het leggen van grasbetontegels. Het GVVP wordt eind 2020 vastgesteld. Er zijn financiële middelen nodig voor de bermen, die nu al in dusdanig slechte staat dat zij met voorrang moeten worden aangepakt. Het betreft hier de bermen langs de Heerendijk en de Wapserauwen. Om deze bermen weer verkeersveilig te maken is een investering van € 125.000 nodig. Bij het niet tijdig aanpakken van deze bermen lopen we risico op verkeersongevallen en daaruit voortvloeiende aansprakelijkheidsstellingen.

Kap. Lasten AC Idehof

Het vergroten van de veiligheid en toegankelijkheid en voldoen aan de basisvoorwaarden van de BrinQ visie (schoon en heel, veilig, toegankelijk en duurzaam). In de Najaarsrapportage 2020 is een krediet gevraagd van € 35.000. Hier zijn de kapitaallasten opgenomen.

Kap. Lasten Fietspaden

Het verbeteren van de kwaliteit van een aantal recreatieve (halfverharde) fietspaden Vooruitlopend op het nog vast te stellen GVVP is in de Najaarsrapportage 2020 een krediet gevraagd van € 205.000. Hier zijn de kapitaallasten opgenomen.

Onderhoud bermen en sloten (naar programma 7)

Een budgettair neutrale administratieve herschikking van budgetten.

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 3 Portefeuillehouder

Economie
H. Jager J.Y.A. de Haas

Taakvelden

1. Economische ontwikkeling
2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3. Bedrijfsloket en regelingen
4. Economische promotie

Wat willen we bereiken?

Om het buitengebied leefbaar te houden moet er evenwicht zijn tussen landbouw, wonen, economie en natuur. De Regio Zwolle is voor onze gemeente van groot belang. We doen mee aan drie actielijnen van de Regio Deal Regio Zwolle, nl. economische structuurversterking, het toekomstbestendig maken van de arbeidsmarkt en aan een meervoudige gebiedsontwikkeling met balans tussen stad en platteland, waarin we natuurgebieden laten floreren in een stedelijk landschap met voldoende duurzame mobiliteitsoplossingen.

Om de concurrentiepositie van de gemeente door het toeristisch-recreatieve bedrijfsleven te versterken, stimuleren en ondersteunen we ondernemers bij het programma Vitale vakantieparken. Hierin zijn twee lijnen te volgen, namelijk excelleren 'Uitbreiden, vernieuwen en/of omvormen van bestaande vakantieparken of transformeren van parken naar een andere bestemming. Momenteel zijn er veel gebiedsopgaven zoals het verminderen van de stikstofdepositie, de bossenstrategie, klimaat en energieopgaven. Het Rijk is bezig met een transitie van de Nationale Parken, de gemeente is betrokken bij een mogelijke doorontwikkeling van de nieuwe standaard voor Nationale Parken.

Wij zetten ons in om de kansen die ontstaan te benutten om onze fysieke leefomgeving een kwaliteitsimpuls te geven.

Naam indicator	Eenheid	Jaar van meting	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Functiemenging	Verhouding tussen banen en woningen in %	2019	52,00	49,90
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2019	191,40	140,30

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen	
3.1. Het realiseren van kwalitatief hoogwaardige toeristische voorzieningen, activiteiten en infrastructuur, met het behoud van de natuurwaarden. <i>Groei werkgelegenheid in de vrijetijdseconomie</i> <i>Start uitvoering in 2e helft van 2020-2023.</i>	3.1.1	Het uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie noordelijke koloniën uitvoeren.
	3.1.2	Versterken toeristische aantrekkelijkheid door o.a. gebiedsontwikkeling De Vijfprong / Planetron Dwingeloo, Hotingerpoort, nieuwe beleefconcepten.
	3.1.3	Bekendheid geven aan de Noordelijke vrije Koloniën, genomineerd voor de UNESCO Werelderfgoed status, met spin-off voor de hele regio.
	3.1.4	Inzet van duurzame vervoersmiddelen om de mobiliteit en bereikbaarheid in de regio te verbeteren, aanleg van fiets/parkeertransferia met informatievoorzieningen. (smart mobility)
	3.1.5	Versterken dag – en verblijfsrecreatief aanbod door ondernemers te stimuleren en faciliteren. Organiseren van gastvrijheidstrainingen, zodat ondernemers

			het 'verhaal van de streek' kunnen vertellen en vermarkten.
		3.1.6	Ketensamenwerking en vermarkten lokale producten in samenwerking met de gebied coöperatie Zuid West Drenthe
		3.1.7	Deelname aan Nicetrex ter stimulering van de circulaire economie.
		3.1.8	Oprichten innovatie HUB, versnellingshoeve 't Kiemt.
Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
3.2	Een door de samenleving gedragen economische ontwikkeling. <i>Er is een samenlevingsagenda.</i>	3.2.1	Maatschappelijke initiatieven gericht op versterken van goede bereikbaarheid en circulaire economie.
3.3	Toekomstbestendig maken van de arbeidsmarkt.	3.3.1	Aansluiten bij de uitvoering van de Human Capital Agenda van de Regio Zwolle.
		3.3.2	Het versterken van netwerken van ondernemers en het promoten van het ontwikkelfonds 'upgradejazz'.
3.4	Kwaliteitsverbetering van de vakantieparken. Met de ambitie uiterlijk in 2024 minimaal 5 van de 11 rode vakantieparken saneren of transformeren en 3 groene parken laten excelleren.	3.4.1	Ondersteuning bieden aan ondernemers en VVE's in de uitvoering van de kwaliteitsverbetering.
		3.4.2	Uitvoering geven aan het gemeentelijk plan dat aansluit op de Drentse aanpak vitale vakantieparken.
		3.4.3	Uitvoering geven aan de pilot handhaving vakantieparken
3.5	Verkrijgen van wereld erfgoedstatus.	3.5.1	Er is een relatie voor dit onderdeel met programma 5.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	323	178	346	347	349	219
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	323	178	346	347	349	219
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Lasten	45	48	49	49	49	49
	Baten	14	14	14	14	14	14
	Saldo	31	34	35	35	35	35
3.4 Economische promotie	Lasten	853	1.138	1.104	1.116	1.116	986
	Baten	1.530	1.863	2.211	2.147	2.185	2.085
	Saldo	-677	-725	-1.107	-1.031	-1.069	-1.099
Saldo programma 3		-323	-513	-726	-649	-685	-845

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond en geven zo het begrote saldo voor dit programma.

Progr: 3. Economie		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		-895	-831	-867	-892
GR	Recreatieschap Drenthe	5	5	5	5
KAP	Actualisatie Kap.lasten	4	4	4	29
LOK	Forensenbelasting	-13	-13	-13	-13
VRJ	Kap.lasten parkeerterrein.				
	Frederiksoord	-	12	12	12
VRJ	Productontwikkeling	30	30	30	-
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	-7	-7	-7	-7
OVWZ	Overige wijzigingen	-15	-15	-15	-15
NAJ	Regiodeal 2020 - 2023	130	130	130	-
NAJ	Holtingerpoort	-16	-16	-16	-16
NAJ	Vitale Vakantieparken (van progr. 8)	51	51	51	51
NAJ	Kap.lasten Holtingerpoort	1	1	1	1
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		-726	-649	-685	-845

Recreatieschap Drenthe

De in de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021 genoemde mutaties zijn verwerkt.

Actualisatie kapitaallasten

Niet nader toegelicht. Betreft aanpassing renteomslag en een correctie op de afschrijvingen.

Forensenbelasting

De forensenbelasting stijgt met de inflatie van 1,5%.

Kapitaallasten parkeerterrein Frederiksoord

In de bestemmingsreserve fysieke aantrekkelijkheid in is op 27 juni 2017 geld gereserveerd voor diverse kwaliteitsverbetering van de infrastructuur waaronder Frederiksoord. In deze bestemmingsreserve is nog € 300.000 beschikbaar welke wij willen inzetten voor het realiseren van een nieuw parkeerterrein bij het Huis van Weldadigheid, het startpunt voor het gebied en visitekaartje om kennis te maken met (UNESCO) Koloniën van Weldadigheid. Zie voor inhoudelijke toelichting ook bijlage C.2.B, nummer 9: Informatie betreffende doorgeschoven onderwerpen.

Hier staan de kapitaallasten. Deze is gedekt door een onttrekking aan de bestemmingsreserve. Zie B.2.4 Staat van de reserves.

Productontwikkeling

Vorig jaar is het uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie opgesteld. De noordelijke vrije Koloniën met Frederiksoord en Wilhelminaord zijn genomineerd voor UNESCO Werelderfgoed. Om volledige uitvoering te kunnen geven aan de gestelde ambitie voor de jaren 2020-2024 is een budget € 80.000 voor de jaren 2021 t/m 2024.

Een deel hiervan kan worden gehaald uit het budget voor productontwikkeling, waardoor alleen voor de jaren 2021-2024 nog een aanvullende budget van € 30.000 per jaar nodig is. Zie voor inhoudelijke toelichting ook bijlage C.2.A, nummer 4: Informatie betreffende doorgeschoven onderwerpen.

Overige wijzigingen

De overige wijzigingen betreft het beëindigen van het LEADER project (lagere lasten € 14.573).

Regiodeal 2020 – 2023

De Regio Deal Regio Zwolle richt zich op regionale economische structuurversterking. De projecten richten zich er vooral op om de brede welvaart in de Regio te versterken. Het gaat om vijf opgaven op het gebied van circulair ondernemen door het MKB, een toekomstbestendige arbeidsmarkt, evenwichtige groei in de Zwolle én op het platteland, klimaatadaptie en duurzame governance. Binnen de Regio Deal wordt hier op een samenhangende wijze aan gewerkt. Zie voor nadere inhoudelijke toelichting bijlage C.2.D, nummer 14.

De totale kosten voor deze actielijn zijn € 130.000 per jaar voor de jaren 2021 tot en met 2023. Er wordt jaarlijks € 70.000 aan de bestemmingsreserve onttrokken (zie B.2.4 Staat van de reserves). Per saldo bedraagt de netto lasten € 60.000 per jaar voor de jaren 2021 - 2023 (3 jaar).

Holtingerpoort

Er zijn 3 incidenten geweest rondom het onderhoud van de Holtingerpoort. Een extern onderzoek naar het elektriciteit verbruik en werking van de technische installatie, het verwijderen van schimmel in de gevelbeplating en breuk in het glas van de gevelpuien welke niet gedekt werd door de verzekering. Hierdoor is het beschikbare budget overschreden.

De huuropbrengst voor het informatiecentrum op de Holtingerpoort was nog niet opgenomen in de begroting evenals een post voor het kleine onderhoud.

Vitale vakantieparken (van programma 8)

Een budgettair neutrale administratieve herschikking van budgetten.

Kapitaallasten Holtingerppoort

In het collegebesluit van 3 september 2019 is een extra krediet van € 20.000,- toegekend voor het aanpassen van het horecagedeelte in het informatiecentrum Holtingerpoort. De kapitaallasten van € 1.080,- per jaar waren niet verwerkt in de Najaarsrapportage 2019. Dit is in de Najaarsrapportage 2020 hersteld en werkt structureel door.

Betrokkenheid verbonden partijen

Samen met Recreatieschap Drenthe worden activiteiten ontplooid met als doel versterking van het recreatief-toeristisch beleid en infrastructuur in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf. De gemeentelijke bijdrage is als volgt

Gemeenschappelijke regeling	2.021	2.022	2.023	2.024
Recreatieschap Drenthe	96.090	96.090	96.090	96.090

**Programma 4
Portefeuillehouder**

**Onderwijs
K.H. Smidt**

Taakvelden

1. Openbaar basisonderwijs
2. Onderwijshuisvesting
3. Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Wat willen we bereiken?

Wij willen het ingezette beleid bestendigen en staan daarbij open voor nieuwe initiatieven en suggesties vanuit het onderwijsveld.

Met de onderwijsinstellingen wordt t.z.t. een integraal onderwijshuisvestingsplan opgesteld, waardoor onderwijsinstellingen goed toegerust blijven voor het geven van onderwijs.

Het bestaande Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) beleid wordt uitgevoerd conform de bestaande wet en regelgeving, zodat peuters zonder achterstanden het basisonderwijs instromen en de doorgaande lijn (0-12 jaar) wordt geborgd.

Er is een bondgenootschap 'voor een geletterd Drenthe' getekend om meer laaggeletterde mensen taallessen en digitale vaardigheden aan te bieden.

Naam indicator	Eenheid	Jaar van meting	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	-	0,60
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	6,0	19,0
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2018	1,00	1,60

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
4.1	Peuters stromen zonder achterstanden het basis onderwijs in.	4.1.1	Het waarborgen van de doorgaande leerlijn 0-12 jaar conform het bestaande VVE beleid.
4.2	Betere aansluiting, verbinding tussen passend onderwijs en jeugdzorg.	4.2.1	1 Inzetten op meer integrale samenwerking tussen jeugdzorg en passend onderwijs
4.3	Signaleren en terugdringen laaggeletterdheid.	4.3.1	Integrale aanpak tussen bibliotheken, onderwijs en welzijnsinstellingen.
4.4	Het terugdringen van Voortijdig Schoolverlaten	4.4.1	Uitvoering via het Regionaal Programma (voor vier gemeenten).

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten	3	20	20	20	20	20
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	3	20	20	20	20	20
4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten	744	768	731	714	689	667
	Baten	63	60	60	60	60	60
	Saldo	681	708	671	654	629	607
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	740	796	801	800	800	799
	Baten	131	131	131	131	131	131
	Saldo	609	665	670	669	669	668
Saldo programma 4		1.293	1.393	1.361	1.343	1.318	1.295

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond en geven zo het begrote saldo voor dit programma.

Progr: 4. Onderwijs		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		1.362	1.343	1.323	1.296
KAP	Actualisatie Kap.lasten	-3	-2	-7	13
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	3	3	3	3
OVWZ	Correcte doorbelasting gebouwen	-1	-1	-2	-4
OVWZ	Struct. mutatie najaar 2019	-	-	-	-12
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		1.361	1.343	1.318	1.295

Actualisatie kapitaallasten

Niet nader toegelicht. Betreft aanpassing renteomslag en een correctie op de afschrijvingen.

Structurele mutatie najaar 2019

Het betreft Rijksbijdrage onderwijskansenbeleid.

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 5
Portefeuillehouder

Sport, cultuur en recreatie
H. Doeven en J.Y.A de Haas

Taakvelden

1. Sportbeleid en activering
2. Sportaccommodaties
3. Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
4. Musea
5. Cultureel erfgoed
6. Media
7. Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Wat willen we bereiken?

Voor de maatschappelijke voorzieningen richten wij ons op de aanwezigheid van functies in dorpen. Maatschappelijke voorzieningen worden integraal ingericht.

Sport, cultuur en recreatie worden ingezet ten dienste van maatschappelijke behoeftes, waarbij we rekening houden met maatschappelijk rendement. We zetten in op preventieve en integrale aanpak voor alle inwoners.

Wanneer het gaat over het beheer van openbaar groen dan zal duurzaamheid een prominente rol hebben.

Naam indicator	Eenheid	Jaar van meting	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Niet sporters	%	2016	54,80	55,10

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
5.1	Sport en bewegen toegankelijker te maken voor kwetsbare doelgroepen.	5.1.1	Het doorgaan met van de vier lokale werkgroepen onder begeleiding van de beweegcoaches met specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen zoals senioren
	<i>Afname van het percentage niet sporters.</i>	5.1.2	Het uitwerken van een sport- en preventieakkoord; 'gezond en sportief Westerveld'
5.2	Het behoud van erfgoed.	5.2.1	Het uitwerken van de activiteiten uit de erfgoedvisie.
		5.2.2	Het opstellen van een kerkenvisie.
5.3	Toekomstbestendige binnensport accommodaties.	5.3.1	Het opstellen van een plan van aanpak binnensport accommodaties.
		5.3.2	Uitwerking sportbeheer sporthal Vledder
5.4	Stilstaan bij '75 jaar bevrijding'.	5.4.1	Het faciliteren van festiviteiten door inwoners. In 2020 niet doorgegaan maar worden uitgevoerd in 2021.
5.5	Uitvoeren van beheer en onderhoud groene ruimte op basis visie BrinQ.	5.5.1	Opstellen beheerplan openbaar groen.
		5.5.2	Opstellen beheerplan kunstobjecten in de openbare ruimte.
5.6	Uitvoering geven aan de cultuurvisie.	5.6.1	Opstellen uitvoeringsplan bibliotheekwerk.
		5.6.2	Opstellen uitvoeringsplan cultuur educatie.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	246	238	263	243	243	243
	Baten	38	-	-	-	-	-
	Saldo	208	238	263	243	243	243
5.2 Sportaccommodaties	Lasten	1.103	840	778	770	758	758
	Baten	152	116	149	149	149	149
	Saldo	951	724	629	621	609	609
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	329	325	303	303	303	303
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	329	325	303	303	303	303
5.4 Musea	Lasten	50	42	42	42	42	42
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	50	42	42	42	42	42
5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	215	378	290	290	289	289
	Baten	27	-	-	-	-	-
	Saldo	188	378	290	290	289	289
5.6 Media	Lasten	478	476	476	476	376	376
	Baten	100	100	100	100	-	-
	Saldo	378	376	376	376	376	376
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Lasten	2.419	2.577	2.157	2.076	2.051	2.051
	Baten	17	19	19	19	19	19
	Saldo	2.402	2.558	2.138	2.057	2.032	2.032
Saldo programma 5		4.506	4.641	4.041	3.932	3.894	3.894

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond en geven zo het begrote saldo voor dit programma.

Progr: 5. Sport, cultuur en recreatie		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		3.927	3.836	3.800	3.744
KAP	Actualisatie Kap.lasten	-2	-2	-2	-6
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	-28	-28	-28	-28
OVWZ	Overige wijzigingen	-2	-2	-2	-2
OVWZ	Correcte doorbelasting gebouwen	-1	-1	-1	-3
OVWZ	Struct. mutatie najaar 2019	-	-	-	61
OVWZ	Administratieve corr. op budgetten: Leerstoel (van progr. 6)	50	50	50	50
SAM	SA Sociaal: Beweegmogelijkheden	25	5	5	5
NAJ	Bestrijding eikenprocessierups	50	50	50	50
NAJ	Speelvoorzieningen	18	18	18	18
NAJ	Podiumplan	6	6	6	6
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		4.041	3.932	3.894	3.894

Actualisatie kapitaallasten

Niet nader toegelicht. Betreft voornamelijk aanpassing omslagrente.

Structurele mutatie najaar 2019

Budgetmutaties in 2019 hebben betrekking op 2019 t/m 2023. De structurele budgetmutaties uit de Najaarsrapportage 2019 dienen meegenomen te worden bij het financiële perspectief 2020 t/m 2024. Voor het laatste jaar (2024) is dat niet gedaan. Dat wordt hier gecorrigeerd. Het betreft: onderhoud haag fietspad De Mussels (€ 8.750), extra inzet van middelen uit de algemene uitkering voor beweegcoaches (€ 38.100) en lagere inkomsten uit heffingen openbaar groen en pacht (€ 14.400).

Administratieve correctie budget Leerstoel (van programma 6)

De leerstoel is nog in ontwikkeling. Hiervoor was een bedrag van € 50.000 per jaar (voor 5 jaar) beschikbaar gesteld onder het programma van het Sociaal domein. Thans blijkt dat deze leerstoel meer wordt gericht op erfgoed, waardoor het budget wordt overgeheveld naar programma Sport, cultuur en recreatie. Dus: van programma 6 naar programma 5.

Samenlevingsagenda Sociaal: Beweegmogelijkheden.

Wij willen graag dat onze inwoners fit en gezond worden en blijven. We zetten in op samenwerking tussen sportclubs en op voldoende sport- en beweegvoorzieningen.

Ook moedigen we aan dat er activiteiten in de openbare ruimte worden georganiseerd. Een aantrekkelijk netwerk aan fiets- en wandelroutes is de basis. Deze routes verbinden de dorpen en het buitengebied met elkaar. Op belangrijke knooppunten van routes is voldoende ruimte om stil te staan en zijn voorzieningen aanwezig als zitgelegenheden, oplaadpunten voor de elektrische fiets, horeca en informatieplekken.

Om de zichtbaarheid en daarmee het gebruik te vergroten van alle beweegmogelijkheden in Westerveld, willen wij deze 'op de kaart zetten'. Zie voor inhoudelijke toelichting bijlage C.2.D, nummer 13.

Beweegmogelijkheden in Westerveld voor de inwoners zichtbaar maken. Beweegmogelijkheden in Westerveld voor de inwoners zichtbaar maken: € 25.000 incidenteel; € 5.000 structureel.

Eikenprocessierups

Bij de Najaarsrapportage 2020 is aangegeven dat ondanks onze inspanningen voor een bestrijding door versterken van de biodiversiteit en het hebben van natuurlijke vijanden de kosten toegenomen. Het duurt jaren voordat het biologisch evenwicht (aanwezigheid natuurlijke vijanden) in de hele gemeente zo sterk verbeterd is dat de plaagdruk zal afnemen. Daarom zal de komende jaren zowel preventief als curatief extra handelen noodzakelijk blijven, om de plaagdruk en overlast in Westerveld beheersbaar te houden. We ramen daarvoor € 50.000 structureel.

Speelvoorzieningen

Er is de laatste jaren sterk bezuinigd op beheer en onderhoud van de speelvoorzieningen in Westerveld. Er is echter wel een minimaal budget noodzakelijk om te voldoen aan de wetgeving, en het beheer van "onze speeltoestellen" en de bijbehorende ondergronden op een minimaal niveau te behouden. De wettelijke verplichtingen voor de veiligheid van speeltoestellen zijn geregeld in het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). Daarvoor is € 18.000 nodig.

Podiumplan

Bij de Voorjaarsrapportage 2020 zijn een aantal bezuinigingen doorgevoerd. Per abuis is ook het budget voor het podiumplan wegbezuinigd, dat wordt hier hersteld.

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 6 Portefeuillehouder

Sociaal domein
J.Y.A. de Haas en K.H. Smidt

Taakvelden

1. Samenkracht en burgerparticipatie
2. Wijkteams
3. Inkomensregelingen
4. Begeleide participatie
5. Arbeidsparticipatie
6. Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
71. Maatwerkdienstverlening 18+
72. Maatwerkdienstverlening 18-
81. Geëscaleerde zorg 18+
82. Geëscaleerde zorg 18-

Wat willen we bereiken?

We willen de sociale cohesie en leefbaarheid in de gemeente versterken door meer aan te sluiten bij enerzijds de ondersteunings- en zorgbehoefte van inwoners en anderzijds bij maatschappelijke en sociale initiatieven die vanuit de samenleving naar voren komen. Hiermee vergroten we de participatie van inwoners.

Binnen het sociaal domein ligt de focus op handhaving van de bestaande kwaliteit, efficiënte inzet van bestaande middelen en goede monitoring.

Naam indicator	Eenheid	Jaar van meting	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21-jarigen	2018	1,00	1,00
Kinderen in uitkeringsgezinnen	% tot 18 jaar	2018	3,00	6,00
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de totale beroepsbevolking	2019	66,2	66,8
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2018	2,00	2,00
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdhulp	%	2019	10,80	11,80
Jongeren (tot 18 jaar) met jeugdbescherming	%	2019	0,80	1,10
Jongeren (12 tot 23 jaar) met jeugdreclassering	%	2015	0,50	onbekend
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2019	806,50	728,70
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2019	186,10	343,80
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar	2018	424,50	454,70
Clients met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2019	640,00	720,00

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
6.1	Samen met partners inzetten op armoedepreventie. <i>Afname van het aantal inwoners van de gemeente Westerveld dat in armoede leeft.</i>	6.1.1	Schuldhulploket is uitgebreid met een ervaringsdeskundige om de vroeg signalering van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) uit te voeren.
6.2	Versterken van sociale cohesie. <i>Model Positieve gezondheid.</i>	6.2.1	Gebied georiënteerd werken en meer aansluiten bij dorpsnetwerken en dat samen met maatschappelijke partners uit de gemeente. Inwoners kunnen ondersteund worden via maatschappelijke initiatieven.
		6.2.2	Een onderzoek door studenten van hogeschool VIAA (regio campus) naar de wensen en behoefte van de gemeente en haar maatschappelijke partners op het gebied van werken met het model positieve gezondheid.
6.3	Decentralisatie beschermd wonen (BW) afronden en doorontwikkelen maatschappelijke opvang (MO).	6.3.1	Opstellen en implementeren regionaal uitvoeringsplan gericht op het bestaande aanbod van voorzieningen BW.
		6.3.2	Uitwerken van scenario's en implementeren van beleid maatschappelijke opvang.
6.4	Samenhang in de uitvoering van de verschillende wetten binnen het sociale domein. <i>Realiseren integrale toegang.</i>	6.4.1	Verankeren en doorontwikkelen van de samenhang in de uitvoering van de verschillende wetten. Hierbij gaan we uit van de bedoeling van de wet en niet van de letter van de wet.
		6.4.2	Implementatie van de nieuwe wet inburgering als onderdeel van de integrale toegang.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	3.143	3.193	2.884	2.880	2.880	2.879
	Baten	332	75	25	25	25	25
	Saldo	2.811	3.118	2.859	2.855	2.855	2.854
6.2 Wijkteams	Lasten	161	168	148	148	148	148
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	161	168	148	148	148	148
6.3 Inkomensregelingen	Lasten	5.617	9.641	5.067	5.067	5.067	5.067
	Baten	3.340	7.974	3.216	3.606	3.606	3.606
	Saldo	2.277	1.667	1.851	1.461	1.461	1.461
6.4 Begeleide participatie	Lasten	3.446	3.349	3.326	3.326	3.326	3.326
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	3.446	3.349	3.326	3.326	3.326	3.326
6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	892	922	543	508	508	508
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	892	922	543	508	508	508
6.6 Maatwerkvoorzieningen	Lasten	4.076	3.918	3.979	4.077	4.153	4.154
	Baten	202	182	165	165	165	165
	Saldo	3.874	3.736	3.814	3.912	3.988	3.989
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	746	795	714	714	714	714
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	746	795	714	714	714	714
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	2.926	2.867	2.951	3.024	3.141	3.041
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	2.926	2.867	2.951	3.024	3.141	3.041
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Lasten	-	-	-	-	-	-
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	-	-	-	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	180	240	250	260	270	270
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	180	240	250	260	270	270
Saldo programma 6		17.313	16.862	16.456	16.208	16.411	16.311

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond en geven zo het begrote saldo voor dit programma.

Progr: 6. Sociaal domein		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		15.981	15.878	15.878	15.878
GR	Publiekvervoer Groningen Drenthe	1	1	1	2
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	-166	-166	-166	-166
OVWZ	Correctie tijdelijk frictiebudget t/m 2023	-	-	-	-100
OVWZ	Adm. correctie Subsidie	4	4	4	4
OVWZ	Administratieve corr. op budgetten: Leerstoel (naar progr. 5)	-50	-50	-50	-50
NAJ	Bijstelling eigen bijdrage	-60	-60	-60	-60
NAJ	Bijstelling uitkeringen participatie	390	-	-	-
GRSD	Groei sociaal domein	354	599	802	802
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		16.456	16.208	16.411	16.311

Frictiebudget ombuigingen t/m 2023

In 2019 heeft de raad een motie aangenomen, die in de begroting is vertaald als frictiebudget voor het realiseren van de ombuigingen in het sociaal domein van € 100.000 voor de duur van vier jaar (2020 t/m 2023). Dit budget was structureel verwerkt (ook in 2024) en dat wordt hier gecorrigeerd.

Administratieve correctie budget Leerstoel (naar programma 5)

De leerstoel is nog in ontwikkeling. Hiervoor was een bedrag van € 50.000 per jaar (voor 5 jaar) beschikbaar gesteld onder het programma van het Sociaal domein. Thans blijkt dat deze leerstoel meer wordt gericht op erfgoed, waardoor het budget wordt overgeheveld naar programma Sport, cultuur en recreatie. Dus: van programma 6 naar programma 5.

Bijstelling eigen bijdrage

Bij de aanpassing van de hoogte van de eigen bijdrage voor met name zorg vanuit de WMO is de ingeschatte opbrengst teruggebracht tot € 100.000. Op basis van de huidige aantallen cliënten kunnen we voorzichtig concluderen dat deze opbrengst omhoog bijgesteld kan worden.

Bijstelling uitkeringen participatie (bijstand)

Door invloed van de Coronacrisis loopt het aantal uitkeringsgerechtigden fors op en de verwachting is dat deze situatie niet snel verandert. De compensatie voor de uitkeringen vanuit het Rijk wordt pas een jaar achteraf toegekend.

Groei sociaal domein

Op basis van de huidige ontwikkelingen (zorgvraag en prijs) wordt voor de WMO en voor Jeugd extra budget geraamd. Dit ten einde zo realistisch mogelijk te zijn.

WMO: Het uurtarief Huishoudelijke ondersteuning is gebaseerd op de Cao VVT. De lonen zijn (fors) gestegen. Wij betalen daarom meer aan zorgaanbieders. Door de invoering van het abonnementstarief is de drempel verlaagd en stijgt het aantal indicaties. De zorgvraag neemt toe. Gemeenten merken dat er sprake is van juridisering in de WMO zorg. Cliënten gaan sneller in beroep en worden vaker in het gelijk gesteld. Het beperkt de stuurmogelijkheden van de gemeente en het drijft de kosten voor een gemeente op.

Jeugd: Het in de begroting 2020 structureel vastgestelde budget voor Jeugdhulp is niet toereikend. In de ombuigingsvoorstellen Sociaal Domein was één van de ambities de inzet van een regisseur 18-/18+

met als taak verbeteren en intensiveren van de samenwerking met huisartsen/praktijkbegeleiders en optimalisatie van de werkprocessen. Hiervoor ligt een Plan van Aanpak klaar. De uitvoering en realisatie is vertraagd mede door COVID-19 omdat huisartsenpraktijken vanaf maart 2020 hun prioriteiten hebben moeten bijstellen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Samen met GGD Drenthe worden activiteiten ontplooid om de gezondheid van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, te beschermen en te bevorderen.

Reestmond verzorgt de werkvoorziening: het plaatsen van mensen uit de deelnemende gemeenten die zijn aangewezen op aangepast werk. Reestmond bevordert het vinden van passende arbeid zo dicht mogelijk bij de arbeidsmarkt.

Publiekvervoer Groningen Drenthe verzorgt het vervoer van WMO-cliënten en het vervoer van leerlingen naar en van school. Dit in samenwerking van de andere (openbare) vervoerssystemen in de provincie Groningen en Drenthe. De bijdragen van de gemeente zijn als volgt:

Gemeenschappelijke regelingen	2.021	2.022	2.023	2.024
GGD Drenthe	134.000	134.000	134.000	134.000
Reestmond	3.109.000	3.109.000	3.109.000	3.109.000
Publiekvervoer Groningen Drenthe	12.650	12.650	12.650	12.650
Totaal	3.255.650	3.255.650	3.255.650	3.255.650

Programma 7
Portefeuillehouder

Volksgezondheid en milieu
J.Y.A de Haas en H. Doeven

Taakvelden

1. Volksgezondheid
2. Riolering
3. Afval
4. Milieubeheer
5. Begraafplaatsen

Wat willen we bereiken?

Een vitale, toekomstbestendige fysieke leefomgeving waarbij wij o.a. invulling geven aan de opgaven vanuit het Rijk en de samenleving.

Naam indicator	Eenheid	Jaar van meting	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Omvang huishoudelijk restafval	Aantal kg per inwoner	2018	163,00	162,00
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	13,00	19,80

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen	
7.1 <i>Mogelijke risico's betreffende gezondheid, milieu en natuur zoveel mogelijk voorkomen.</i> <i>Er zijn stappen gezet in het verminderen van het gebruik van en emissies door gewasbeschermingsmiddelen. Duurzame landbouw wordt gefaciliteerd.</i>	7.1.1	Op basis van uitkomsten van onderzoeken en mogelijkheden in samenspraak met Rijk, provincie en waterschap in gesprek blijven met betrokkenen en stappen zetten om te komen tot gedragen oplossingen.
	7.1.2	Vanuit de samenwerking, onder de regie van de provincie, een bijdrage leveren aan de pilot onder het uitvoeringsprogramma van LNV.
	7.1.3	Nauwlettend in de gaten houden of bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet sprake is van verruiming van de mogelijkheid tot het stellen van rijksregels met betrekking tot maatregelen in het ruimtelijk spoor.
	7.1.4	Maand van de voeding. Extra aandacht voor voeding gericht op volwassenen.
	7.1.5	Vers uit de tuin. Gericht op volwassenen.
	7.1.6	Actieprogramma Kinderen 2.0.
	7.1.7	Actieprogramma 'van grond tot mond' gericht op leerlingen van de basisscholen 6-12 jaar.
7.2 <i>Verbeteren van de biodiversiteit.</i> <i>Er zijn een aantal kennisbijeenkomsten geweest.</i> <i>De gemeente werkt samen met andere overheden om te komen tot minder emissies van gewasbescherming en het bevorderen van duurzame landbouw en het geven van een</i>	7.2.1	Een faciliterende en stimulerende rol vervullen voor toekomstbestendige en duurzame landbouw, o.a. door het ondersteunen van maatschappelijke initiatieven.
	7.2.2	Ook in bebouwde omgevingen het maaibeheer zoveel mogelijk wijzigen van intensief naar extensief beheer en samen met inwoners het areaal aan bloemrijke bermen vergroten.
	7.2.3	Het organiseren van kennisbijeenkomsten / educatie.

	<i>kwakeitsimpuls aan het landschap wat bijdraagt een het verbeteren van de biodiversiteit.</i>		Via Streekbeheer vrijwilligers mee laten werken aan het schouwen en inventariseren van de bermen.
	<i>De ecologische kwaliteit is in oppervlakte verbeterd en toegenomen.</i>	7.2.4	Bij aan- en herplant van bomen zorgen voor meer diversiteit in soorten in het gemeentelijk areaal.
Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
7.3	Het verminderen van 'restafval'.	7.3.1	Opstellen grondstoffenplan
	<i>Minder dan 30 kg per persoon per jaar.</i>	7.3.2	Onderzoek naar de wijze van heffing om de inzameling van het huishoudelijk afval kostendekkend te maken
7.4	<i>Energiebesparing en –reductie en transitie naar hernieuwbare energiebronnen</i> <i>Voldoen aan onze bijdrage in het nationaal klimaat- en energieakkoord.</i>	7.4.1	Het mede-opstellen van een regionale energiestrategie (RES) waarin het grondgebied van de gemeente Westerveld is opgenomen.
		7.4.2	Opstellen Transitievisie Warmte (TVW)
7.5	<i>Maatregelen ontwikkelen om te komen tot een klimaat robuuste omgeving.</i> <i>Voldoen aan onze bijdrage aan het Deltaplan klimaatadaptatie.</i>	7.5.1	Op basis van de uitkomsten van de risicodialogen verder uitvoering geven aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) door het opstellen van een uitvoeringsagenda. Daarbij wordt o.a. bij de inrichting van de fysieke ruimte rekening gehouden met ruimte voor waterberging en maatregelen tegen hittestress c.q. verstening.
		7.5.2	Opstellen Watertakenplan 2022-2027

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
7.1 Volksgezondheid	Lasten	662	711	795	816	831	849
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	662	711	795	816	831	849
7.2 Riolering	Lasten	1.688	2.366	2.237	2.174	2.229	2.220
	Baten	2.158	2.070	2.070	2.070	2.070	2.070
	Saldo	-470	296	167	104	159	150
7.3 Afval	Lasten	1.989	2.115	2.169	2.138	2.137	2.136
	Baten	2.197	2.356	2.744	2.744	2.744	2.744
	Saldo	-208	-241	-575	-606	-607	-608
7.4 Milieubeheer	Lasten	251	523	154	154	154	154
	Baten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	251	523	154	154	154	154
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	470	367	374	376	376	376
	Baten	360	294	233	233	233	233
	Saldo	110	73	141	143	143	143
Saldo programma 7		345	1.362	682	611	680	688

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond en geven zo het begrote saldo voor dit programma.

Progr: 7. Volksgezondheid en milieu		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		761	721	797	837
GR	GGD Drenthe	30	26	19	37
KAP	Actualisatie Kap.lasten	-2	-2	-3	-379
LOK	Afvalstoffenheffing kostendekkendheid	-418	-418	-418	-418
LOK	Lijkbezorgingsrechten	-4	-4	-4	-4
VRJ	Oud papier (in heffing afvalstoffen)	126	96	96	96
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	44	44	44	44
OVWZ	Overige wijzigingen	65	65	65	65
OVWZ	Struct. mutatie najaar 2019	-	-	-	-40
VZ	Actualiseren voorzieningen	-	-	-	375
VZ	Lagere dotatie rioleringen	-100	-100	-100	-100
VZ	Onttrekking voorziening kostendekkendheid	-53	-53	-53	-62
NAJ	Onderhoud bermen en sloten (van progr. 2)	193	193	193	193
NAJ	Inhuurkosten ABS (in heffing	30	30	30	30
NAJ	Bijdrage IVN scholennetwerk	11	11	11	11
NAJ	Kap.lasten begr.plaats Havelte	-	4	4	4
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		682	611	680	688

GGD Drenthe

De in de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021 genoemde mutaties voor de gemeenschappelijke regeling zijn verwerkt en eventueel op basis van de laatste inzichten bijgesteld.

Actualisatie kapitaallasten

Het betreft een kleine aanpassing van de lasten voor rente en afschrijvingen. Bij het verwerken van de begroting 2020-2024 wordt jaarschijf 2024 gekopieerd naar 2024. Bij de voorjaarsrapportage 2020 is abusievelijk niet de mutatie voor 2024 verwerkt, maar de uitzetting voor 2024 in zijn geheel. Daardoor zijn de kapitaallasten 'dubbel' geteld. Effect € 374.770. Overigens is dat resultaat neutraal, omdat tegenover deze lagere lasten ook een lagere onttrekking staat uit de voorziening voor afschrijvingen riolering. Zie VZ: actualiseren voorzieningen.

Kostendekkend maken van de afvalstoffenheffing

In de nota Uitgangspunten voor 2021 wordt dit aangekondigd. De bestemmingsreserve afvalstoffen wordt einde 2020 naar verwachting negatief. Een tekort op het product werkt dan direct door in het resultaat, daarom worden de tarieven voor 2021 verhoogd. Een extra opbrengst van € 418.420.

Lijkbezorgingsrechten

De tarieven stijgen met de inflatie van 1,5%.

Oud papier (in heffing afvalstoffen)

Door de veranderingen in de papierindustrie levert oud papier voor de verenigingen en scholen die in onze gemeente papier ophalen bijna geen geld meer op. De gemeente keert de inzamelende verenigingen en scholen een aanvullingssubsidie uit, maar dit is bij een verder dalende papierprijs niet kostendekkend.

Verder zijn een aantal inzamelaars inmiddels gestopt met inzamelen. Hierdoor vindt in delen van de gemeente geen inzameling meer plaats. Dit kan ervoor zorgen dat het oud papier in de

restafvalcontainer terecht komt. Inherent hieraan is het niet behalen van de VANG-doelstellingen en een hogere verbrandingsbelasting/ afvalstoffenheffing. Dit is een onwenselijke situatie.

Met de inzamelaars en uw gemeenteraad kijken we hoe vanaf 1 januari 2021 een gemeente brede papierinzameling kan worden georganiseerd die bijdraagt aan het behalen van de VANG-doelstelling van 2025. Zie voor inhoudelijke toelichting ook bijlage C.2.B, nummer 9: Informatie betreffende doorgeschoven onderwerpen.

De kosten werken door in de heffing voor de afvalkosten. Zie overige programma onderdelen: Algemene dekkingsmiddelen en zie paragraaf A: Lokale heffingen.

Overige wijzigingen

De overige wijzigingen betreffen lagere baten voor begraven (€ 65.000). Bij de Najaarsrapportage 2019 was nog bijgeraamd. Achteraf gezien was er sprake van incidentele baten. Daarom wordt dat hier gecorrigeerd.

Structurele mutatie najaar 2019

Budgetmutaties in 2019 hebben betrekking op 2019 t/m 2023. De structurele budgetmutaties uit de Najaarsrapportage 2019 dienen meegenomen te worden bij het financiële perspectief 2020 t/m 2024. Voor het laatste jaar (2024) is dat niet gedaan. Dat wordt hier gecorrigeerd. Het betreft: de hogere opbrengsten uit begraafrechten (€ 40.000).

Actualisatie voorzieningen

De kapitaallasten voor de rioleringen zijn in 2024 € 374.770 lager dan begroot. Daarom daalt ook de onttrekking aan de voorziening voor rioleringen met hetzelfde bedrag.

Onttrekking voorziening

De heffing voor rioleringen is niet kostendekkend. Uit de daarvoor ingestelde voorziening riolering valt daarom circa € 53.000 extra vrij bovenop het reeds daarvoor begrote bedrag.

Rioolheffing dotatie voorzieningen

Er is op basis van het vigerende meerjaren onderhoudsplan rioleringen sprake van een overschot in voorzieningen. Door de dotatie aan de voorziening te verlagen blijven we over 10 jaar de verkregen middelen van inwoners in evenwicht met de lasten van periodiek onderhoud. De jaarlijkse dotatie kan dalen met € 100.000.

Onderhoud bermen en sloten

Een deel van het budget voor dorpskracht wordt ingezet voor het onderhoud van bermen en sloten. Dat wordt uitgevoerd in programma 7, terwijl het budget beschikbaar was in programma 2. Om dit op de juiste plaats te zetten wordt in programma 2 het budget verlaagd met hetzelfde bedrag waarmee in programma 7 het budget wordt verhoogd. Per saldo heeft dit geen impact op het resultaat.

Inhuurkosten ABS (in heffing afvalstoffen)

Er is voor komende jaren een structureel tekort op het budget voor inhuur voor het afvalbrengstation. Dit komt onder andere doordat Reestmond onvoldoende personeel kan leveren. Er is een verhoging nodig van € 60.000. De helft van deze kosten zijn voor rekening van onze samenwerkende gemeente Meppel. Per saldo worden de netto extra kosten meegenomen in de afvalstoffenheffing vanaf 2021. Een verhoging daarvan is verwerkt in deze begroting 2021.

Bijdrage IVN Scholennetwerk

De gemeente Westerveld, het basisonderwijs binnen de gemeente Westerveld en IVN Drenthe zetten zich in om gezamenlijk een IVN scholennetwerk NME [natuur- en duurzaamheidseducatie] in de gemeente Westerveld te onderhouden. Een gemeentelijk IVN scholennetwerk NME is een netwerk van basisscholen dat op structurele basis natuur- en duurzaamheidseducatie krijgt aangeboden. Er is niet alleen aandacht voor het groene milieu [biologie] maar ook zaken voor duurzame ontwikkeling en leefbaarheid in de directe omgeving.

De kosten van het IVN scholennetwerk NME Midden-Drenthe bedragen jaarlijks: € 17.483 en het bedrag kent een verdeelsleutel van 40% onderwijs [Stichting Talent en Tref Onderwijs] en 60% gemeente Westerveld. Op dit moment is de bijdrage nog niet structureel in de begroting opgenomen. Het bedrag wordt hier structureel opgenomen.

Betrokkenheid verbonden partijen

Door deelname met aandelen in het Regionaal Orgaan Verwijdering Afvalstoffen (ROVA) kan de gemeente gebruik maken van de aangeboden diensten.

Samen met GGD Drenthe worden activiteiten ontplooid om de gezondheid van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, te beschermen en te bevorderen. De bijdragen van de gemeente is als volgt:

Gemeenschappelijke regeling	2.021	2.022	2.023	2.024
GGD Drenthe	727.486	752.737	773.739	773.739

Programma 8
Portefeuillehouder

VHROSV
K.H. Smidt

VHROSV staat voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing.

Taakvelden

1. Ruimtelijke Ordening
2. Grondexploitatie
3. Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken?

We willen een aantrekkelijke woongemeente zijn en blijven. We stimuleren inwoners op het gebied van verduurzaming van woningen.

De invoering van de Omgevingswet is deze bestuursperiode van groot belang. De wet kent niet alleen inhoudelijke vergaande veranderingen, maar zal ook een omslag in rol en houding van de gemeente betekenen.

In lijn met de samenlevingsagenda's en de omgevingsvisie betrekken wij bij dit proces organisaties en inwoners.

Naam indicator	Eenheid	Jaar van meting	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	2019	263,00	201,00
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2019	0,70	7,10
Demografische druk	%	2020	89,40	80,60
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Euro	2020	601,00	697,00
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	2020	683,00	748,00

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
8.1	Voorbereid zijn op maatregelen uit RES ¹¹ en Transitie Visie Warmte.	8.1.1	Het opstellen en uitvoeren van (duurzaamheid) beleid in samenhang met programma zeven.
		8.1.2	Het maken van meerjarige prestatie afspraken met woningcorporatie.
		8.1.3	Uitvoering geven aan de woonvisie.
8.2	Voorbereid zijn op de invoering van de omgevingswet.	8.2.1	Deze omgevingsvisie wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

¹¹ RES is Regionale Energie Strategie waaruit energieopgaven voortkomen.

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
8.3	Vorbereid zijn op de invoering van de omgevingswet. <i>In 2021 uitvoering geven aan het projectplan invoering Omgevingswet.</i>	8.3.1	ICT systemen gereed maken voor aansluiting op het nieuwe loket DSO ¹² .
		8.3.2	Bestaand beleid wordt geanalyseerd en digitaal geschikt gemaakt voor het DSO loket.
		8.3.3	Inrichting vergunningverleningsproces wordt ingericht volgens de eisen van de Omgevingswet.
8.4	Vergroten van de voorraad van woningen.	8.4.1	Aanpassen bestemmingsplan voor microwoningen Kalterbroeken.
		8.4.2	Uitgifte kavels Vledderveen.
		8.4.3	Uitgifte Kavels Vledder Noord fase 1B
		8.4.4	Faciliteren van particuliere woningbouwinitiatieven.
8.5	Invulling geven aan Europese richtlijnen.	8.5.1	Opstellen van woonwageneleid in samenwerking met gemeenten en corporaties in de regio.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
8.1 Ruimtelijke ordening	Lasten	636	1.501	905	520	455	455
	Baten	53	20	20	20	20	20
	Saldo	583	1.481	885	500	435	435
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Lasten	2.356	3.133	3.392	1.621	943	146
	Baten	2.678	3.174	3.392	1.621	943	146
	Saldo	-322	-41	-	-	-	-
8.3 Wonen en bouwen	Lasten	1.127	1.169	1.264	1.232	1.249	1.256
	Baten	630	403	409	409	409	409
	Saldo	497	766	855	823	840	847
Saldo programma 8		758	2.206	1.740	1.323	1.275	1.282

¹² Digitaal Stelsel Omgevingswet. Alle digitale informatie is straks op 1 plek te vinden: het omgevingsloket. Via dat loket kan iedereen snel zien wat mag en niet mag volgens de omgevingswet.

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond en geven zo het begrote saldo voor dit programma.

Progr: 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		1.642	1.300	1.241	1.233
GR	RUD Drenthe	10	28	40	52
KAP	Actualisatie Kap.lasten	3	11	22	24
LOK	Leges vergunningen	-6	-6	-6	-6
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	52	-8	15	15
GREX	Actualisatie GREX	29	38	3	3
OVWZ	Correctie rentebaten	1	1	1	1
SAM	SA Duurzaam: Voedselbos	50	-	-	-
NAJ	Vitale Vakantieparken (naar progr. 3)	-51	-51	-51	-51
NAJ	Uitvoering woonvisie 2019-2025	10	10	10	10
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		1.740	1.323	1.275	1.282

Gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoerings Dienst Drenthe (RUD Drenthe)

De in de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021 genoemde mutaties voor de gemeenschappelijke regeling zijn verwerkt.

Actualisatie kapitaallasten

Niet nader toegelicht.

Leges vergunningen

De leges zijn verhoogd met de inflatie HICP 1,5%.

Actualisatie van de GREX

De grondexploitaties zijn geactualiseerd met de laatste ramingen van februari 2020. De baten en lasten van de GREX worden resultaat neutraal opgenomen. Het is niet gebruikelijk om eventuele boekwinsten op te nemen in de begroting. De boekwinsten worden na afloop van het kalenderjaar berekend conform de POC-methode en verwerkt in de jaarrekeningen van het betreffende jaar. In de balans wordt een negatieve boekwaarde op de voorraad bouwgronden in exploitatie (onderhanden werk). Dat betekent dat er een theoretische 'boekwinst' is gerealiseerd waar nog te maken kosten voor de inrichtingen van de wijk op in mindering moeten worden gebracht.

Voor een overzicht van de lopende en nieuwe grondexploitaties wordt verwezen naar paragraaf G: Grondbeleid.

Samenlevingsagenda Duurzaam: Voedselbos

In essentie kenmerkt een voedselbos of eetbare bostuin zich door onderhoudsarme, duurzame, voedselproductie, waarbij fruit- en notenbomen, struiken en kruiden, winstokken en meerjarige groenten geïntegreerd worden en waarvan de opbrengsten direct nuttig zijn voor de mens. De verschillende soorten teelt maken dat het geheel kan lijken op een bos.

De 'opbrengsten' kunnen divers zijn: duurzaam geproduceerd voedsel, herstel oude vormen van akkerbouw, - al dan niet door mensen in de vorm van arbeidsmatige dagbesteding of re-integratie, vergroten de sociale cohesie.

Een gezamenlijk voedselbos kan mensen met elkaar verbinden. Het is ook een heel geschikte plek om jongeren en ouderen bij elkaar te brengen

Voedselbos (experimenten met versoepeling planologische procedures en werkbudget); € 50.000 incidenteel.

Vitale Vakantieparken (naar programma 3)

Een budgettair neutrale administratieve herschikking van budgetten.

Uitvoering woonvisie 2019 - 2025

Voor de uitvoering van de woonvisie (2019-2025) is geen structureel budget beschikbaar. Er is jaarlijks een budget nodig om de activiteiten uit de uitvoeringsagenda te kunnen financieren: o.a. de campagne 'Lang zult u wonen', onderzoek promotie Westerveld als woongemeente, de inzet van een woon- en/of energiecoach.

Betrokkenheid verbonden partijen

De RUD Drenthe draagt zorg voor de uitvoering van alle milieuvergunningen- en meldingen, het milieutoezicht en handhaving van alle milieuaspecten en advisering op het gebied van milieu. De te betalen bijdrage is als volgt:

Gemeenschappelijke regeling	2021	2022	2023	2024
RUD Drenthe	510.750	528.841	540.459	552.373

Overige programma onderdelen Portefeuillehouder

College

De presentatie in dit onderdeel van het jaarverslag wijkt af van dat van vorig jaar en van de begroting 2019 om beter te kunnen voldoen aan de regelgeving van het BBV. Een toelichting is opgenomen in de inleiding.

Overhead

Taakvelden

4. Ondersteuning organisatie

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
O.1	Toekomstbestendige informatievoorziening. In samenhang realiseren van onderdelen uit het dynamische realisatieprogramma.	O.1.1	Uitvoering geven aan een dynamisch meerjarig realisatieprogramma informatievoorziening Westerveld 2022.
O.2	. Een betere en meer flexibelere bereikbaarheid.	O.2.1	Het inrichten van de 'werkplek van de toekomst'.
		O.2.2	Gebruikmaken van GT-connect.

Kengetallen.

Naam indicator	Eenheid	Jaar van meting	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2019	7,89	n.n.b.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2019	8,42	n.n.b.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2019	494,86	n.n.b.
Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2019	20,11	n.n.b.
Overhead	% van de totale lasten	2021	15,30	n.n.b.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
0.4 Overhead	Lasten	7.588	7.731	8.316	8.440	8.441	8.411
	Baten	155	44	44	44	44	44
	Saldo	7.433	7.687	8.272	8.396	8.397	8.367
Saldo Overhead		7.433	7.687	8.272	8.396	8.397	8.367

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond en geven zo het begrote saldo voor dit programma.

Progr: Overhead		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		7.144	7.238	7.307	7.211
GR	ONS	213	202	202	202
KAP	Actualisatie Kap.lasten	-25	-16	-21	45
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	161	226	229	229
SAL	Ontwikkeling lonen	458	458	458	458
SAM	SA Economie: experiment invoering deelauto's	25	5	5	5
SAM	SA Algemeen: Global goals verinnerlijken in beleid	25	25	-	-
SAM	SA Algemeen: Aanjagen/verbinden locale netwerken	160	160	160	160
SAM	SA Algemeen: Gericht op participatie v.d. doelgroep	40	40	40	40
VRJ	ICT ondersteuning	15	15	15	15
VRJ	Kap.lasten Robotisering	-	3	3	3
VRJ	Klantbelevingsonderzoeken	11	-	-	-
VRJ	Robotisering	4	4	4	4
VRJ	Software omgevingswet	22	22	22	22
VZ	Actualiseren voorzieningen	-10	-14	-57	-57
NAJ	Correctie doorberekende sal.kosten	30	30	30	30
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		8.272	8.397	8.397	8.367

Gemeenschappelijke regeling ONS

De in de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021 genoemde mutaties voor de gemeenschappelijke regeling zijn verwerkt.

Voor de ontwikkeling van lonen en prijzen in 2021 wordt uitgegaan van 2,6%. Daarnaast leidt een verbeterde planning van projecten, de kapitaallasten van investeringen en de uitrol van de roadmap security 2021 tot een uitzetting van lasten. Totaal gaat het om € 130.000 structureel vanaf 2021.

De volgende ontwikkelingen worden voorzien. Door de toenemende afhankelijkheid van de informatie(voorziening) voor de uitvoering van de bedrijfs- en dienstverleningsprocessen, als ook de risico's die hiermee gepaard gaan en toename van (externe) dreigingen, wordt een samenhangend pakket van maatregelen voorgesteld om de digitale weerbaarheid en de betrouwbaarheid van de IT-omgeving te borgen, zodat deze toekomstbestendig is. De partners zijn bezig om de data (documenten, e-mail) te migreren naar de Cloud. Daarbij worden maatregelen genomen om te zorgen dat de data in de Microsoft Office 365 Cloud veilig wordt gesteld (Cloud back-up). Totale lasten circa € 51.000 in 2021 en vanaf 2022 structureel € 41.000.

Op basis van een recente inventarisatie is de inkoopkalender herzien. Alle voorkomende inkoopwerkzaamheden (de aanbestedingen enkelvoudig, meervoudig, nationaal of Europees) kunnen voor circa 1000 uur worden ondergebracht bij ONS. Dit met uitzondering van contractmanagement sociaal domein. Voor de invulling van dit laatste wordt een separaat traject opgestart in samenwerking tussen Inkoop en Sociaal Domein, dit mede naar aanleiding van de ombuigvoorstellen Sociaal Domein. Daarnaast willen we maatwerk opdrachten kunnen geven aan ONS voor specifieke vragen. Hiermee wordt ondervangen dat in geval van meerwerk/maatwerk direct een beroep gedaan moet worden op specifieke budgetten van de interne afdelingen. Verwachting is dat het aantal uren namelijk zal

fluctueren. Een complex traject in het sociaal domein is een voorbeeld van een traject wat meerwerk kan genereren vanwege de inzet die hiermee gemoeid is. De totale lasten komen uit op circa € 102.000. Daar staat dan een besparing op de personele kosten tegenover.

Er zijn interne kosten, zoals: de inzet van een demand manager, uitvoeren van interne controle en accountantscontrole en contractbeheer. Dit zijn taken die in de basis bij de eigen organisatie blijven en niet uitbesteed worden aan SSC ONS.

Actualisatie kapitaallasten

Het betreft de bijstelling van de afschrijvingen voor gemeentewerk en tractie.

Mutatie toerekening lonen aan programma's

Per saldo wordt er minder toegerekend aan de programma's.

Ontwikkeling lonen

De personelelasten stijgen door Cao effecten met circa € 388.000 en door ontwikkelingen in de formatie met circa € 99.000. De lasten voor de gemeenteraad dalen. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar paragraaf E: Bedrijfsvoering.

Samenlevingsagenda Economie: experiment invoering deelauto's

We stimuleren het delen van spullen en goederen (mandeligheid). Dit doen we vanuit de circulaire gedachte (weinig afval, gezamenlijk eigendom en grondstoffen steeds opnieuw gebruiken). Maar ook in de deelagenda 'Verbeteren mobiliteit en bereikbaarheid in Westerveld' komt het gebruik (via deelplatformen) van vervoermiddelen - in plaats van het bezit - weer terug. Wij kunnen via projectmiddelen experimenten met het delen van vervoermiddelen.

Onderzoek en experiment invoering deelauto's (in de combi bedrijfsmatig-particulier en met hernieuwbare energie: € 25.000 incidenteel; € 5.000 structureel. Zie voor een uitgebreide toelichting bijlage C.2.D onder 13.

Samenlevingsagenda's Algemeen: Global goals verinnerlijken in beleid

Als 'Global Goal' gemeente hebben wij ons ook bedrijfsmatig verbonden aan de SDGs (Sustainable Development Goals – oftewel doelen om duurzaamheid te bereiken). Afhankelijk van het plan kan de gemeente een rol hebben als aanjager, verbinder of als deelnemer. Ook bewaken we de regels en financiële middelen, zoals fondsen en subsidies. De Global goals raken aan belangrijke opgaven voor lokale overheden zoals het terugdringen van ongelijkheid, maatschappelijke integratie, duurzame productie en consumptie, een leefbare en veilige leefomgeving en kwalitatief en participatief bestuur. De Global Goals beslaan alle gemeentelijke domeinen. Er is dus sprake van veel onderlinge verbanden tussen de doelen. Zij sluiten hiermee aan bij zowel de samenlevingsagenda's als bij het proces van de strategische visie.

Het is goed te bekijken wat er - zonder dat het als 'Global goal' benoemd was - al in onze gemeente wordt gedaan aan de doelen en dit als uitgangspunt te nemen. Lokale invulling van de doelen vergt aansluiting bij onze lokale realiteit en onze lokale behoeften. Ons uitgangspunt is dan te inventariseren hoe de doelen in het gemeentelijk beleid zijn in te passen.

Global goals verinnerlijken in beleid en bedrijfsvoering: aanjaag-/werkbudget € 25.000 (over 2 jaar). Zie voor een uitgebreide toelichting bijlage C.2.D onder 13.

Samenlevingsagenda Algemeen: Aanjagen/verbinden lokale netwerken

Aanjagen en verbinden van en participeren in lokale netwerken, zoals energiecorporaties, overige initiatieven op het gebied van duurzaamheid en circulariteit, versnellingshoeve, sterk techniek onderwijs. Het vervullen van deze rollen bij meerdere thema's is arbeidsintensief.

De agenda's zijn een opbrengst uit de samenleving. In die zin zijn zij een afspiegeling van wat er in de samenleving - in Westerveld, maar ook mondiaal, speelt. Het zijn maatschappelijke ontwikkelingen die soms aangejaagd, verbonden of verder verankerd kunnen worden. Zoals gezegd vergt dit een continu proces van samenwerken, -denken en -doen.

Inzet van twee FTE. Daarvoor is € 160.000 euro meegenomen in het personeelsbudget. Zie voor een uitgebreide toelichting bijlage C.2.D onder 13.

Samenlevingsagenda Algemeen: Gericht op participatie v.d. doelgroep

Westerveld is bekend als aantrekkelijke gemeente om te leven en te werken. We zijn daardoor interessant als woonplaats en werkplek voor jongeren. We nemen deel in de Regio Zwolle en dragen in

het bijzonder bij aan de 'Human Capital' agenda. We gaan als werkgever een bijdragen geven om mensen uit de doelgroep Participatiewet (mensen met meer moeite om een baan te vinden) te ondersteunen in het vinden van werk.

Gemeente 'als werkgever' een bijdrage leveren aan de participatie van 'de doelgroep' €40.000. Zie voor een uitgebreide toelichting bijlage C.2.D onder 13.

Ook deze 'investering' in de publieke ruimte van de gemeente vraagt om een afweging in het totaal van de ontwikkeling van de exploitatieruimte van de gemeente.

Vanuit de Voorjaarsrapportage zijn een aantal onderwerpen doorgeschoven naar de begroting 2021. Het betreft:

ICT-ondersteuning

Jaarlijks wordt er capaciteit van leveranciers ingehuurd voor ondersteuning bij technisch en functioneel beheer, door zgn. strippenkaarten aan te schaffen. In 2020 wordt er bijvoorbeeld ingehuurd voor de upgrades van SAS (BI-Tool) en Kofax (scanoplossing). Hiervoor is het noodzakelijk om structureel extra budget beschikbaar te hebben, zodat dit flexibel kan worden ingezet.

Klantbelevingsonderzoek

In juli 2019 zijn we gestart met de klantbelevingsonderzoeken met smiley's op onze website en op een zuil in de publiekshal. De response geeft inzicht in hoe inwoners/ondernemers/organisaties onze dienstverlening ervaren en wat aandachtspunten zijn om te verbeteren. De response gebruiken we ook om te onderzoeken of onze Westerveldse belevingsprincipes (interne servicenormen) hun uitwerking hebben. Ook in 2021 willen we onderzoeken naar de ervaren dienstverlening kunnen voortzetten. Vanaf 2022 is er al structureel budget gereserveerd voor de klantbelevingsonderzoeken.

Robotisering en kapitallasten robotisering

De gemeente Westerveld wil processen gaan automatiseren/robotiseren om intern de administratieve lasten te verminderen, de doorlooptijd van interne processen te verkorten en de kwaliteit van de interne dienstverlening te verhogen. Naast de aanschaf van software en de jaarlijkse kosten hebben we personeel nodig om een aantal handmatige administratieve processen met behulp van die software concreet te automatiseren. We denken de inhuur van personeel uit het huidige budget te kunnen bekostigen. De inzet hiervan moet uiteindelijk leiden tot meer effectiviteit, een hogere betrouwbaarheid van gegevens en minder werkdruk. Om dit te kunnen uitvoeren zal een pakket aangeschaft moeten worden, de verwachting is dat dit € 15.000 gaat kosten. Hiervoor wordt een krediet aangevraagd.

De investering vraagt om een extra kapitaallast van € 3.000. Voor de jaarlijkse licentiekosten wordt een bedrag van € 3.500 structureel aangevraagd.

Software omgevingswet

Voor het uitvoeren van de nieuwe Omgevingswet is een softwarepakket noodzakelijk. Hiermee kan worden voldaan aan de eisen van deze wet. Dat pakket is inmiddels aangeschaft binnen het project(budget). Ook de inrichting, opleiding en test van het pakket zal binnen het project plaatsvinden. De jaarlijkse licentie- en onderhoudskosten zullen structureel in de begroting opgenomen moeten worden. Deze jaarlijkse kosten worden geraamd op € 22.000.

Actualisatie voorzieningen

Dit betreft de mutatie in de voorzieningen door aanpassingen in het planmatig grootonderhoud. De lasten van het grootonderhoud zijn weer in overeenstemming gebracht met de onttrekking aan de voorzieningen waardoor beide (weer) resultaat neutraal worden begroot.

Correctie doorberekende salariskosten

Administratieve bijstelling van het aan derden door te berekenen bedrag.

Betrokkenheid verbonden partijen

ONS is de partner (in de vorm van een Gemeenschappelijke Bedrijfsvoering) die het technisch beheer ICT en de personeels- en salarisadministratie verzorgt. Vanaf 1 januari 2021 zal ook de Inkoopfunctie worden gedaan. De daarvoor in rekening gebrachte kosten zijn als volgt:

Gemeenschappelijke regeling	2.021	2.022	2.023	2.024
ONS	1.094.637	1.084.142	1.084.142	1.084.142

De kosten voor overhead bestaan uit huisvestingskosten, personeelskosten, kosten voor informatievoorziening en faciliteiten.

Kosten van overhead

De kosten voor overhead bestaan uit huisvestingskosten, personeelskosten, kosten voor informatievoorziening en faciliteiten. Deze kosten zijn verantwoord in taakveld 0.4.

Bedragen in €		
	Gewijz. Begr. 2020	Begroting 2021
Huivestingskosten	485.900	618.600
Personeel	4.888.000	5.637.400
Informatievoorziening	1.933.600	1.636.600
Faciliteiten	379.700	379.700
Totale overhead	7.687.200	8.272.300
Percentage overhead	12,8%	15,2%

De hier gepresenteerde bedragen zijn dus exclusief bestuur en griffie. Ze sluiten aan op de taakveld 0.4: Overhead. Zie de tabel op de pagina 53.

Het percentage overhead stijgt, omdat de aan de programma's toegerekende inzet lager is. De personeelskosten stijgen door de ontwikkeling van de Cao-lonen en premies. De personeelskosten worden vooraf op basis van verzamelde uren van verwachte inzet toegerekend aan de programma's. Dat geldt niet voor het budget voor vervanging tijdens ziekte en voor de inhuur van personeel. Die lasten worden verdeeld naar de programma's op basis van de realisatie. Daarom stijgt het percentage overhead in de begroting, om bij de jaarrekening over 2021 weer te dalen. Dit komt door de BBV-spelregels.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen worden gevormd uit een aantal structurele niet aan taakvelden gekoppelde inkomsten. Deze dekkingsmiddelen worden of van het Rijk (in de vorm van de algemene uitkering), van inwoners (in de vorm van heffingen) dan wel uit beleggingen verkregen.

Taakvelden

5. Treasury
6. Belastingen
7. Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
8. Overige baten en lasten

Wat gaan we daarvoor doen?

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
A.1	Kostendekkend maken afvalstoffenheffing.	A.1.1	Tarief aanpassen en verhogen.
A.2	Onderzoek naar de mogelijkheden van een andere grondslag voor de heffing toeristenbelasting.	A.2.1	De uitkomsten van het RECRON onderzoek betrekken bij het onderzoek naar de heffingsgrondslag en de hoogte van het tarief toeristenbelasting.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
0.5 Treasury	Lasten	48	49	25	16	15	5
	Baten	959	859	874	871	871	816
	Saldo	-911	-810	-849	-855	-856	-811
0.61 OZB Woningen	Lasten	295	311	303	238	238	238
	Baten	2.163	2.440	2.995	2.995	2.995	2.995
	Saldo	-1.868	-2.129	-2.692	-2.757	-2.757	-2.757
0.62 OZB niet-woningen	Lasten	-	-	-	-	-	-
	Baten	1.064	1.095	1.120	1.120	1.120	1.120
	Saldo	-1.064	-1.095	-1.120	-1.120	-1.120	-1.120
0.64 Belastingen overig	Lasten	130	149	138	138	138	138
	Baten	29	31	31	31	31	31
	Saldo	101	118	107	107	107	107
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Lasten	-	-	-	-	-	-
	Baten	30.678	31.862	32.282	32.524	32.617	32.630
	Saldo	-30.678	-31.862	-32.282	-32.524	-32.617	-32.630
0.8 Overige baten en lasten	Lasten	9	-	-	-	-	-
	Baten	80	-	-	-	-	-
	Saldo	-71	-	-	-	-	-
Saldo Alg. dekkingsmiddelen		-34.491	-35.778	-36.836	-37.149	-37.243	-37.211

Toelichting diverse afwijkingen

Het bij de Voorjaarsrapportage vastgestelde budget (dit is bestaand beleid) voor dit programma vormt het vertrekpunt. Alle mutaties op dit programma worden hieronder getoond.

Progr: Algemene dekkingsmiddelen		Bedragen in € 1.000			
Mutatie	Mutatie omschrijving	2021	2022	2023	2024
Beginsaldo Meerjaren Voorjaarsrapportage		-35.893	-36.249	-36.293	-36.177
KAP	Actualisatie Kap.lasten	29	20	28	49
LOK	OZB gebruikers	-	-	-	-
OVWZ	Correctie rentebaten	-1	1	2	2
OVWZ	Mutatie rente vaste geldleningen	-56	-73	-72	-123
OVWZ	Overige wijzigingen	-1	-1	-1	-1
OVWZ	Rente aanvullende financiering	-	8	16	15
OVWZ	Correctie doorbelasting rente	17	29	29	28
SAL	Mutatie toerekening lonen aan programma's	-20	-20	-20	-20
EXOZB	Aanvullende dekking OZB woningen	-500	-500	-500	-500
SPTC	September circulaire	-214	-167	-235	-289
BTW	Stelpost BTW compensatiefonds (AU)	-117	-117	-117	-117
Eindsaldo meerjaren 2021 - 2024		-36.836	-37.149	-37.243	-37.211

Actualisatie kapitaallasten

Dit betreft de toerekening van de rente aan de programma's. In paragraaf D Financiering wordt inzicht gegeven in de rente baten en lasten. Van belang is de omslagrente. Deze daalt als gevolg van de herfinanciering van aflossingen op langlopende geldleningen tegen een lagere rente. De toerekening aan programma's daalt daardoor, omdat het verschil (voordeel of nadeel) van de renteomslag binnen een bandbreedte van 25% moet blijven. De lasten nemen hier dus toe.

Dit heeft overigens geen effect op het resultaat. Het gaat om de toerekening van rente aan de programma's.

OZB eigenaren.

De OZB eigenaren stijgt met de inflatie van 1,5%. Voor een nadere uiteenzetting over lokale heffingen verwijzen wij naar paragraaf A.

Mutatie rente vaste geldleningen

In de begroting voor 2020 is nog uitgegaan van een rente van 1,3%. De meest recent afgesloten langlopende geldlening ketn een rente van 0,15%. We ramen nu 0,35% voor de nog aan te trekken (begrote) financieringen in 2020. .Door de daling van het rentetarief ramen we thans een voordeel op de rente voor vaste geldleningen.

Rente aanvullende financiering

Door de extra aan te trekken vaste geldleningen in 2021 t/m 2024 voor investeringen en herfinanciering aflossingen wordt hier de rente geraamd tegen 0,35%. Voor de berekening van de aanvullende financiering wordt uitgegaan van de geprognosticeerde balans. Zie hoofdstuk B.2.1. Het resultaat daarvan wordt omschrven in paragraaf D: Financiering.

Aanvullende dekkingsmiddelen

Dit betreft de voorgestelde extra verhoging OZB woning eigenaren. Zie de toelichting onder hoofdstuk A.2 Financiële vooruitzichten: pagina 16.

Septembercirculaire

De uitkomsten van de septembercirculaire zijn meegenomen in de algemene uitkeringen. Zie de toelichting onder hoofdstuk A.2 Financiële vooruitzichten: pagina 15 en 17.

Stelpost BTW compensatiefonds

Zie de toelichting onder hoofdstuk A. 2 Financiële vooruitzichten: pagina 15.

Naast de genoemde algemene dekkingsmiddelen zijn er nog twee algemene dekkingsmiddelen: Toeristenbelasting en forensenbelasting. Deze worden echter gepresenteerd bij programma Economie (3.4). Voor het volledige beeld worden ze hier getoond.

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Algemene dekkingsmiddelen		Taakveld	Begroting	Meerjaren begroting		
			2021	2022	2023	2024
<u>Baten</u>						
<u>Algemene heffingen</u>						
OZB-gebruikers	0.62	373	373	373	373	
OZB eigenaren	0.61	3.742	3.742	3.742	3.742	
Subtotaal algemene heffingen		4.115	4.115	4.115	4.115	
Uitkeringen gemeentefonds	0.7	32.282	32.524	32.617	32.630	
Dividend (BNG en Nutsbedrijf)	0.5	852	852	852	797	
Overige (toevallige) baten en lasten	0.64 0.8	52	50	49	49	
Totaal algemene dekkingsmiddelen		37.301	37.541	37.634	37.592	
Forensenbelasting	3.4	922	922	922	922	
Toeristenbelasting	3.4	1.031	1.107	1.145	1.145	

Deel A.2 | Paragrafen

- A. Lokale heffingen**
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing**
- C. Onderhoud Kapitaalgoederen**
- D. Financiering**
- E. Bedrijfsvoering**
- F. Verbonden Partijen**
- G. Grondbeleid**

Paragraaf A Portefeuillehouder

Lokale Heffingen K.H. Smidt

De paragraaf lokale heffingen beschrijft de geraamde inkomsten en het beleid, geeft een overzicht van de diverse heffingen, lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid. De volgende belastingen, heffingen en leges komen aan bod:

- Onroerende zaakbelastingen
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht
- Leges
- Lijkbezorgingsrechten

Geraamde inkomsten

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Verschil
Belastingen				
OZB gebruikers niet-woningen	353	365	373	8
OZB eigenaren niet-woningen	711	730	747	17
OZB eigenaren woningen	2.163	2.440	2.995	555
Toeristenbelasting	898	954	1.031	76
Forensenbelasting	632	909	922	13
Heffingen				
Rioolheffing *	2.158	2.070	2.070	-
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht *	1.786	1.996	2.414	418
Leges				
Leges burgerzaken	261	278	278	-
Leges markten	14	14	14	-
Lijkbezorgingsrechten	360	294	233	-61
Leges bestemmingsplannen	53	20	20	-
Leges vergunningen	630	403	409	6
Totaal	10.019	10.473	11.505	1.033

*) De gerealiseerde inkomsten bestaan uit de heffing en overige inkomsten en kunnen daarmee afwijken van andere berekeningen.

In deze tabel wordt uitgegaan van de inkomsten uit de lokale heffingen, hierin zijn de kosten die de gemeente moet maken niet meegenomen.

Belastingen

De gemeente Westerveld kent een drietal belastingen:

- Onroerende zaakbelastingen
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting

Kenmerkend aan belastingen is dat er geen direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden: de burger draagt bij aan de algemene kas van de gemeente, waaruit een deel van de uitgaven betaald worden.

Onroerende zaakbelastingen

Beleid

Het percentage voor de OZB-tarieven worden berekend door de gewenste OZB-opbrengst te delen door de nieuwe modelwaarden. Bij de tariefberekening wordt de OZB-opbrengst met een inflatiecorrectie van 1,5% (ten opzichte van het vorig jaar verhoogd. De daarvoor extra geraamde baten OZB zijn € 80.000. Daarnaast stijgt (voorstel) de inkomsten OZB woningen met 20%. Dat komt overeen met € 500.000 extra. Het tarief stijgt **hierdoor** met 14,5%. De verdere stijging wordt veroorzaakt door de waardeontwikkeling van de woningen in de gemeente Westerveld, tussen de waardepeildata 1 januari 2019 en 1 januari 2020.

De gemeenteraad is vrij in het bepalen van de hoogte van de tarieven. De inkomsten uit de OZB zijn voor 2021 geraamd op € 4.115.000.

Tarieven

In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de OZB-tarieven voor de jaren 2019, 2020 en 2021. De hoogte van de OZB op de aanslag wordt bepaald door het percentage te vermenigvuldigen met de WOZ-waarde die voor een onroerende zaak is vastgesteld.

Tarieven onroerende zaakbelastingen	Tarief 2019	Tarief 2020	Tarief 2021
OZB-eigenaar woningen, in percentage WOZ-waarde	0,0945%	0,1020%	0,1168%
OZB-eigenaar niet-woningen in, percentage WOZ-waarde	0,1645%	0,1784%	0,2278%
OZB-gebruiker niet-woningen in, percentage WOZ-waarde	0,1143%	0,1233%	0,1521%

Toeristenbelasting

Beleid

Het aantal overnachtingen is licht stijgend. Wel blijft de ontwikkeling van de vrije-tijdseconomie in Westerveld een belangrijk aandachtspunt. De afgelopen jaren heeft de gemeente geïnvesteerd om de publieke ruimte in Westerveld te verbeteren ten behoeve een goede faciliteiten voor (dag)toerisme die bijdraagt een aan optimale beleving van de recreant. Vorig jaar steeg het tarief voor het eerst sinds een aantal jaren. De gemeente werkt toe naar een tarief van € 1,50 in 2024. De uitkomsten van het RECRON onderzoek naar de heffingsgrondslag en de hoogte van het tarief zullen daarbij worden betrokken. Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage heeft de gemeenteraad door het aannemen van een amendement besloten de toeristenbelasting te verhogen met € 0,10 ten opzichte van voorgaand jaar naar € 1,35.

Kostendekkendheid

Van kostendekkendheid is geen sprake. De opbrengst toeristenbelasting betreft een algemeen dekkingsmiddel. De gemeenteraad is vrij in het bepalen van de hoogte van de tarieven. De inkomsten uit de Toeristenbelasting zijn voor 2021 geraamd op € 1.030.700.

Tarieven

Tarieven toeristenbelasting	Tarief 2019	Tarief 2020	Tarief 2021
Toeristenbelasting per nacht tarief in €	1,10	1,25	1,35

Forensenbelasting

Beleid

Voor de forensenbelasting wordt een heffingsgrondslag gehanteerd naar brandverzekerde waarde, of als die niet bekend is, naar de geschatte herbouwwaarde van het object. Deze heffingsgrondslag staat behoudens wijzigingen aan het opstal voor 5 jaar vast.

Kostendekkendheid

Van kostendekkendheid is geen sprake. De opbrengst forensenbelasting betreft een algemeen dekkingsmiddel. Uitgangspunt bij de tariefberekening is dat de opbrengst Forensenbelasting met een inflatiecorrectie ten aanzien van het vorig jaar wordt verhoogd. Deze correctie is op basis van het HCPI van 2021 toegepast: 1,5%. Hierdoor zal de geraamde opbrengst in 2021 € 922.000 zijn.

Tarieven

Voor 2021 worden de onderstaande tarieven voorgesteld.

Tarieven forensenbelasting	Tarief 2019	Tarief 2020	Tarief 2021
Forensenbelasting op basis van de brandverzekerde waarde, tarief in €			
< € 25.000	171,00	237,00	241,00
€ 25.000 - 50.000	288,00	399,00	405,00
€ 50.000 - € 100.000	516,00	715,00	726,00
€ 100.000 - € 200.000	718,00	995,00	1.010,00
> € 200.000	863,00	1.196,00	1.213,00

Bestemmingsbelastingen

De gemeente Westerveld kent een tweetal bestemmingsbelastingen:

- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

Kenmerkend aan de bestemmingsbelastingen is dat de opbrengst ervan niet vrij te besteden is, maar dat het ook niet zo is, dat er een volledig aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat (zoals bij retributie).

Rioolheffing

De gemeente draagt zorg voor de afvoer van afvalwater, de afvoer en opslag van hemelwater (regen, sneeuw, hagel) en voor een goed grondwaterpeil. De begrote lasten hiervan worden volledig doorbelast middels de rioolheffing. De eigenaar van een perceel is de belastingplichtige betaler. Er wordt een vast bedrag geheven van € 150, -, vermeerderd met een percentage van de WOZ-waarde.

Beleid

Wettelijk is bepaald dat rioolheffing niet meer dan kostendekkend mag zijn. De gemeente Westerveld bepaalt haar tarief voor de rioolheffing op basis van de kostendekkendheid. De kosten van het gemeentelijk waterbeheer voor de jaren 2016-2021 zijn vastgelegd in het Watertakenplan 2016-2021.

Kostendekkendheid

Kostendekkenheid rioolheffing	Begroting 2020	Begroting 2021
Kosten taakvelden inclusief rente	2.471.803	1.825.248
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	-568.055	-3.500
Netto kosten taakvelden	1.903.748	1.821.748
Overhead	261.144	263.520
BTW	103.857	100.671
Totale kosten	2.268.748	2.185.938
Opbrengst heffingen	2.066.000	2.066.000
Dekkingspercentage voor onttrekking aan Voorzieningen	91,1%	94,5%
Bijdrage in de exploitatie uit de voorzieningen	70.000	119.938
Dekkingspercentage	94,0%	100,0%

Tarieven

Bij de raming voor het tarief is uitgegaan van een gemiddelde stijging van de WOZ-waarde van circa 4,5% voor alle woningen en een daling van (circa - 0,5%) van de WOZ-waarden van alle niet-woningen.

Berekening tarief rioolheffing 2021	Grondslag	Tarief	Bedrag
Vast bedrag van per object	10.100	150	1.515.000
Percentage van de WOZ waarde	2.932.000.000	0,0188%	551.000
Totale opbrengst rioolheffing			2.066.000

Hieronder staat het vergelijk weergegeven van het tarief ten opzichte van vorig jaar.

Tarieven rioolheffing	Tarief 2019	Tarief 2020	Tarief 2021
Eigenaarstarief in €	150,00	150,00	150,00
Percentage WOZ-waarde	0,0245%	0,0210%	0,0188%

Reinigingsheffingen

Afvalstoffenheffing wordt geheven bij alle huishoudens. De gemeente heeft de plicht de huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Daarom is ieder huishouden verplicht bij te dragen in de kosten van de afvalinzameling. Het maakt daarbij niet uit of mensen wel of geen afval aanbieden.

Beleid

Wettelijk is bepaald dat afvalstoffenheffing niet meer dan kostendekkend mag zijn. De gemeente Westerveld bepaalt haar tarieven voor deze heffingen op basis van de kostendekkendheid. Er is sprake van onder dekking, welke wordt aangevuld uit de reservering huishoudelijk afval¹³. Deze zal einde 2020 € 0 zijn. Reden waarom het tarief wordt bijgesteld om 100% kostendekkendheid te realiseren. Het betekent een verhoging van de tarieven. Daarmee wordt € 418.000 aan extra inkomsten verkregen en stijgt de kostendekkendheid naar bijna 100%. De kostendekkendheid in de volgende jaren bedraagt in meerjarig perspectief steeds 100% zonder aanvullende tariefsaanpassingen (excl. Inflatie).

Kostendekkendheid

Kostendekkenheid afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	Begroting 2020	Begroting 2021
Kosten taakvelden inclusief rente	1.936.274	2.169.430
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	-930.200	-940.200
Netto kosten taakvelden	1.006.074	1.229.230
Kwijtschelding	40.000	40.000
Overhead	155.992	190.920
BTW	335.546	380.885
Totale kosten	1.537.612	1.841.035
Opbrengst heffingen	1.385.580	1.804.000
Dekkingspercentage	90,1%	98,0%

Tarieven

In navolging van het bovenstaande gaan voor 2021 uit van dezelfde tariefindeling als in de voorgaande jaren. Bij de raming van deze tariefstelling is rekening gehouden met fluctuaties in de gezinssamenstelling. Echter op het gebied van de afvalinzameling zijn er volop ontwikkelingen gaande, welke gevolgen dit heeft, is op het moment van schrijven nog niet bekend. Indien hier definitieve besluitvorming over genomen is, zal hier bij de vaststelling van de belastingverordening op terug worden gekomen.

¹³ Zie Verloop van de reserves en voorzieningen.

Tarieven afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	Tarief 2019	Tarief 2020	Tarief 2021
Afvalstoffenheffing in €			
Eenpersoonshuishouden	103,00	108,00	149,00
Tweepersoonshuishouden	155,00	162,00	199,00
Driepersoonshuishouden	181,00	190,00	224,00
Meer dan driepersoonshuishouden	207,00	217,00	249,00
Recreatiewoning niet permanent bewoond	103,00	110,00	149,00
Extra containergebruik (grijs)	250,00	260,00	279,00
Extra containergebruik (groen)	62,50	n.v.t.	n.v.t.
Extra containergebruik (oranje)	62,50	n.v.t.	n.v.t.
Reinigingsrecht per container excl. btw in €	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Retributies

De gemeente Westerveld kent twee soorten retributies:

- Leges
- Lijkbezorgingsrechten

Kenmerkend aan retributies is dat er een direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden retributies zijn vergoedingen die de gemeente vraagt voor verleende diensten of het gebruik van voorzieningen. Retributies mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Beleid retributies

Voor 2021 wordt een inflatiecorrectie van 1,5 % op de leges en lijkbezorgingsrechten toegepast. Kostendekkendheid van 100% is niet mogelijk doordat een aantal tarieven wettelijk gemaximeerd zijn.

Kostendekkendheid

Bedragen x € 1.000

Leges	Begroting 2020			Begroting 2021		
	lasten	baten	dekking	lasten	baten	dekking
Leges Burgerzaken ov.	78	5	6,4%	89	5	5,6%
Leges Eigen Verklaringen	95	12	12,6%	95	12	12,6%
Leges Naturalisaties	18	6	34,3%	18	6	34,3%
Leges Reisdocumenten	106	100	94,0%	113	100	88,4%
Leges Rijbewijzen	132	110	83,4%	133	110	82,7%
Leges Uittreksel GBA	6	5	90,9%	6	5	90,9%
Leges Verbintenissen	42	38	90,9%	42	38	90,9%
Leges VOG	8	7	90,9%	8	7	90,9%
Subtotaal burgerzaken	484	283	58,5%	503	283	56,3%
Leges bestemmingsplannen	611	20	3,3%	449	20	4,5%
Leges vergunningen	1.135	403	35,5%	1.201	409	34,1%
Leges markten	48	14	29,4%	49	14	28,6%
Lijkbezorgingsrechten	367	294	80,1%	374	233	62,3%
Totaal Leges	2.644	1.014	38,3%	2.576	959	37,2%

Voor bestemmingsplannen geldt dat deze over het algemeen op initiatief van de gemeente worden opgesteld of gewijzigd. Slechts in enkele gevallen gebeurt dit op verzoek van een inwoner of andere belanghebbende en alleen in die gevallen is er sprake van een opbrengst. Dit verklaart het lage dekkingspercentage.

Aanduiding van lokale lastendruk

In het onderstaande overzicht wordt een vergelijking gemaakt van de woonlasten in Westerveld met enkele omliggende gemeenten op basis van de tarieven van 2020. Onder gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een gemeente betaalt aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij de interpretatie moet de nodige voorzichtigheid in acht worden genomen, omdat slechts een aantal categorieën belastingplichtigen met elkaar wordt vergeleken en er verschillende heffingsmethodieken voor de rioolheffing worden gehanteerd. Tevens merken wij op dat niet elke gemeente hetzelfde dekkingspercentage voor rioolheffing en afvalstoffenheffing hanteert. Deze tabel geeft aan dat Westerveld lagere tarieven hanteert dan omliggende gemeenten.

Gemeente	Westerveld	De Wolden	Meppel	Midden Drenthe	Steenwijkerland	Weststellingwerf
Gemiddelde waarde woning	278.000	278.000	278.000	278.000	278.000	278.000
Eenpersoons-huishouden						
OZB-woningen	284	305	353	306	273	363
Afvalstoffenheffing	108	184	202	192	195	170
Rioolheffing	208	207	174	239	224	167
Totale woonlasten Eenpersoonshouden	600	696	729	737	692	700
Meerpersoons-huishouden						
OZB-woningen	284	305	353	306	273	363
Afvalstoffenheffing	190	233	202	237	221	260
Rioolheffing	208	230	174	239	224	167
Totale woonlasten Meerpersoonshouden	682	768	729	782	718	790
Gemiddelde eenpersoons- en meerpersoons.	641	732	729	760	705	745

Bronnen: Atlas van de lokale lasten (www.coelo.nl) gebaseerd op gemiddelde WOZ waarde van de gemeente Westerveld.

Ontwikkeling woonlasten

De voorgenomen stijging van de woonlasten betekent voor een driepersoonshuishouden en een gemiddelde woningwaarde een stijging ten opzichte van 2020 met € 89. Dat komt overeen met een extra maandelijks last van € 7,42.

Meerpersoonshuishouden	2019	2020	2021	Mutatie
WOZ waarde woning (gemiddelde)	261.000	278.000	292.000	5,0%
Tarief OZB	0,0945%	0,1020%	0,1168%	14,5%
Tarief Rioolheffing	0,0245%	0,0210%	0,0188%	-10,5%
Heffing				
OZB-woningen	247	284	341	20,3%
Afvalstoffenheffing (driepersoons hh.)	181	190	224	17,9%
Rioolheffing (incl.vastbedrag € 150)	214	207	205	-1,2%
Totale woonlasten	642	681	770	13,1%
Mutatie woonlasten	-	39	89	

Kwijtscheldingbeleid

Westerveld hanteert als kwijtscheldingsnorm 100% van de bijstandsuitkering. Voor gepensioneerden geldt 100% van de AOW-norm. Westerveld maakt daarmee, net als in het overgrote deel van de andere gemeenten in Nederland, gebruik van het recht dat lokale overheden hebben om de landelijke norm van 90% van het bijstandsniveau te verhogen tot maximaal 100% van die norm. Dit houdt in dat als men onder de norm komt, men in aanmerking komt voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Kwijtschelding kan worden verleend op afvalstoffenheffing en in uitzonderlijke gevallen op OZB en rioolheffing. Door toepassing van de Uitvoeringsregeling komen eigenaren van onroerende zaken in de meeste gevallen niet in aanmerking voor kwijtschelding vanwege aanwezig vermogen, o.a. doordat de overwaarde van een woning moet worden aangemerkt als vermogen. Indien er dus geen sprake is van overwaarde kan kwijtschelding worden verleend.

Paragraaf B Portefeuillehouder	Weerstandsvormogen en risicobeheersing K.H. Smidt
---	--

Inleiding

Het weerstandsvormogen geeft aan in hoeverre gemeentelijke risico's kunnen worden afgedekt door weerstandscapaciteit. Deze paragraaf beschrijft de risico's die de bedrijfsvoering van de gemeente in gevaar kunnen brengen. Voldoende weerstandsvormogen voorkomt dat een financiële tegenvaller ons direct dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvormogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden. Daarvoor zetten we weerstandscapaciteit en risico's tegen elkaar af.

Risicobeheersing

Met het principe van integraal management is het sturen op risico's een vast onderdeel van de bedrijfsvoering.

Om te bepalen of het weerstandsvormogen toereikend is, wordt er de relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

Ratio weerstandsvormogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit (A)
	Benodigde weerstandscapaciteit (B)

Wij streven naar een weerstandsvormogen dat ten minste voldoende is. Dit vereist een ratio weerstandsvormogen dat gelijk is of hoger is dan 1,0.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Weerstandscapaciteit betreft alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat aanpassingen nodig zijn in de begroting en het beleid.

Inventarisatie van risico's (is benodigde weerstandscapaciteit)

Een risico is de kans dat een mogelijke gebeurtenis, met een negatieve impact voor de organisatie, zich voordoet. Om risico's te kwantificeren dienen zowel de kans op als de impact van het risico te worden bepaald. De niet-financiële risico's, zoals imagoschade, worden niet gekwantificeerd. In de programmabegroting en de jaarrekening wordt de risico-inventarisatie geactualiseerd.

1. Leningen aan deelnemingen

De gemeente heeft leningen verstrekt aan Vitens, waarvan de gemeente tevens aandelen bezit. Het risico bestaat dat de leningen oninbaar wordt en om die reden afgeboekt moeten worden. De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 10%. Het risico daalt vanwege de aflossing van de lening aan Enexis.

2. Overige verstrekte leningen

De gemeente heeft leningen verstrekt aan Essent en Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Daarnaast zijn er drie hypotheeken verstrekt aan medewerkers. Het risico bestaat dat de leningen oninbaar worden. De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 30%.

3. Grondexploitaties

De gemeente heeft in totaal zes grondexploitaties, te Zorgvlied Noord Oost Fase II, Kalterbroeken in Diever, Meenteweg – Oeveraseweg in Havelte, Moersberger Erven en Vledder Noord Fase Ia en Ib. Het risico bestaat dat de grondexploitaties niet (verder) gerealiseerd worden en de huidige boekwaarde afgeboekt moet worden. De kans daarop schatten wij in op 30%. Door verkopen en tussentijdse winst name is de boekwaarde, ondanks twee nieuwe grondexploitaties, voor 2020 negatief. Daarom wordt thans geen impact bepaald. Het risico voortvloeiend uit de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) wordt hier niet gekwantificeerd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf G: Grondebeleid.

4. Garantstellingen

Voor tien instellingen binnen de gemeentegrenzen heeft de gemeente een financiële borgstelling afgegeven. Dit betekent dat wanneer de instelling zelf niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen, de gemeente hiervoor zorg moet dragen. De kans dat dit zich voordoet, schatten wij in op 10%.

5. Garantstelling WSW-achtervang

De gemeente is door middel van een garantstelling verbonden aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Mocht een woningbouwvereniging niet aan haar financiële verplichtingen kunnen voldoen dan zal zij eerst de WSW aangespreken. Wanneer blijkt dat de WSW onvoldoende financiële middelen heeft dan worden vervolgens andere woningbouwverenigingen aangesproken en tenslotte kan de gemeente worden aangesproken. Het vastgoed fungeert in deze situatie als onderpand. Actium is de grootste woningbouwvereniging die actief is binnen de gemeente Westerveld. Actium beschikt over circa 16.000 woningen die verspreid zijn over verschillende gemeenten. In de gemeente Westerveld zijn ongeveer 1.600 woningen (10%) in het bezit van Actium. Naast Actium is woningcorporatie Woonconcept vertegenwoordigd binnen de gemeente. Zij verhuurt één wooncomplex aan een instelling, bestaande uit circa 20 woningen. Op basis daarvan schatten wij dat maximaal 10% opeisbaar is.

De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 10%.

(<https://www.wsw.nl/gemeenten/achtervang/>)

6. Exploitatie lasten

De exploitatie is realistisch begroot. Er wordt op onderdelen een inspanning gevraagd. Dat is zorgvuldig afgewogen. Voor de volledigheid schatten wij daarvoor een risico van circa 0,5% van de totale lasten. Dat komt neer op een bedrag van circa € 256.000. De kans daarop schatten wij op 50%.

De reserve rekening resultaat is onvoldoende daar deze het minimumbedrag bevat zoals in het treasury statuut is omschreven.

7. Algemene uitkering gemeentefonds (risico gedekt uit eigen reserve)

Jaarlijks ontvangt de gemeente bijna € 32 miljoen uit het gemeentefonds. De rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het gemeentefonds naar het aantal inwoners, jongeren en uitkeringsgerechtigden en de oppervlakte van de gemeente en grootte van de watergebieden. Bij de circulaire in mei, september en december kan het voorkomen dat er wijzigingen zijn in de hoogte van de algemene uitkering. Daarnaast zal er een herijking van het De grootste negatieve bijstelling in de afgelopen was circa 3%. Dit risico schatten wij nu op € 959.000. De kans daarop schatten wij op 20%. Normaal zou dit risico conform de 'nota reserves en voorzieningen' afgedekt zijn middels de reserve rekeningsaldo. Omdat deze reserve¹⁴ door een verwacht negatief resultaat over 2019 onder de vereiste bandbreedte zit, wordt dit risico meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandcapaciteit.

8. Ombuigingen Sociaal domein

In het sociaal domein staan we voor een aanzienlijke transitie. Om deze transitie mogelijk te maken nemen we structureel € 100.000 (voor de periode 2020 t/m 2023) op als frictiebudget. We hebben een realistische inschatting gemaakt van de haalbaarheid van de ombuigingen. Het tempo waarin deze ombuigingen kunnen worden gerealiseerd is lastig te bepalen. Er bestaat een kans dat het tempo waarin

¹⁴ Het saldo einde 2019 is € 500.000. De vastgelegde bandbreedte is € 500.000 - € 1.500.000. Door het negatieve resultaat over 2020 zal de algemene reserve verder dalen waardoor de ruimte om tegenvallers op te vangen kleiner wordt.

de maatregelen gerealiseerd kunnen gaan worden af gaan wijken van ons voorgenomen plan. Die kans schatten wij op 20% van het om te buigen bedrag.

9. Ziekteverzuim

In de begroting wordt een bedrag van € 203.000 geraamd voor vervanging bij ziekte. Dat gaat uit van een ziekteverzuim van 2% en 80% vervanging. De afgelopen jaren was het verzuim circa 5%. Bij 80% vervanging en/of vervanging tegen een hogere prijs bestaat er een risico van € 238.000.

10. Volume ontwikkelingen sociale domein

In deze begroting hebben wij een zo reëel mogelijke inschatting gemaakt van ontwikkelingen in volume en prijs. Er bestaat een risico dat de zorgvraag meer toeneemt dan onze inschatting of dat de prijsontwikkeling afwijkt. De kans daarop schatten wij in op 5% over 3% van het budget sociale domein. Immers met de voorgenomen ombuigingen willen wij dekking vinden voor mogelijke volume groei door in het voorliggende veld de instroom van cliënten te kunnen sturen.

11. BTW-compensatiefonds

Er wordt thans uitgegaan van een lagere aanspraak onder het plafond. Net als in 2019. Het plafond is samen met het accrespercentage vastgeklekt voor de jaren 2020 en 2021. De bovengrens staat dus vast. Blijft over de inschatting hoeveel de gezamenlijke gemeenten gaan declareren bij het BTW Compensatie Fonds. Wij maken de inschatting dat het in coronatijden niet meer zal zijn dan in 2019, het jaar waar de 6,3 punten UF op gebaseerd is.

Het Ministerie van BZK heeft in afstemming met VNG en provinciale toezichthouders een advies opgesteld over de wijze waarop de ruimte onder het plafonds BOF door gemeenten kan worden opgenomen als verwachte bate. Dit advies luidt: gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het plafond BCF, adviseren wij om voorzichtigheid in acht te nemen door een raming op te nemen, die maximaal gebaseerd is op de meest recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF. Voor de Begroting 2021 is dit de realisatie 2019. Provincie staat structurele raming toe, mits de post hier wordt opgenomen.

Er bestaat een risico op uitnutting van het compensatiefonds door alle gemeenten samen. De kans dat dit scenario zich voordoet schatten wij op 50%.

12. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente participeert in zeven gemeenschappelijke regelingen (te weten SSC-ONS, Reestmond, Veiligheidsregio Drenthe, GGD Drenthe, RUD, Recreatieschap Drenthe en Publiekvervoer Groningen Drenthe). Het risico bestaat dat een gemeenschappelijke regeling te maken krijgt met een financiële tegenvaller, die dan ook de individuele gemeente treft. Wij gaan er vanuit dat de lastenverzwaring met maximaal 5% zal toenemen. De kans dat dit scenario zich voordoet schatten wij in op 50%.

Samenvatting:

Omschrijving risico	I/S	Kans	Impact	Risico in €
1 Leningen aan deelnemingen (scenario volledig afboeken)	I	10%	114.000	11.000
2 Overige verstrekte leningen (scenario volledig afboeken)	I	30%	604.000	181.000
3 Grondexploitaties (scenario volledig afboeken)	I	30%	-	-
4 Garantstellingen (scenario volledig opgeëist)	I	10%	4.637.000	464.000
5 Garantstelling WSW achtervang (scenario 10% opgeëist)	I	10%	3.587.000	359.000
6 Exploitatie lasten	I	50%	271.765	136.000
7 Algemene uitkering gemeentefonds	I	20%	959.000	192.000
8 Ombuigingen sociale domein	I	20%	755.000	151.000
9 Ziekteverzuim	I	80%	297.000	238.000
10 Volume ontwikkelingen sociale domein	S	5%	467.970	23.000
11 BTW-compensatiefonds	S	50%	117.000	59.000
				1.814.000
12 Gemeenschappelijke regelingen (scenario 5% extra)	S	50%	344.000	172.000
				172.000

Niet te kwantificeren risico's

Herschikking Algemene uitkering gemeentefonds (

Jaarlijks ontvangt de gemeente circa € 31,9 miljoen uit het gemeentefonds. De fondsbeheerders willen een herschikking van de middelen naar gemeenten. Er is onderzoek gedaan naar criteria en de impact daarvan op de algemene uitkering aan gemeenten. De voorlopige uitkomsten zijn negatief voor plattelands gemeenten en dus ook voor de gemeente Westerveld. De voorlopige uitkomsten worden opnieuw bezien, waardoor de invoering van deze herschikking tenminste een jaar wordt uitgesteld en de invoering pas zal zijn met ingang van 2021. Een voorzichtige schatting van het risico dat zou kunnen ontstaan is ongeveer 2% van de algemene uitkering. Voor de gemeente Westerveld zou dat gaan om een bedrag van maximaal circa € 630.000. Welke bedrag doormiddel van een suppletie¹⁵ in een overgangsregeling van vier jaar geleidelijk vanaf 2022 op onze begroting zal gaan drukken. Deze post wordt nu niet gekwantificeerd, omdat de uitkomst nog onzeker is en deze verder weg ligt in de tijd.

Personeel.

Steeds vaker zien we dat het lastig is om goed gekwalificeerd personeel te werven en te behouden. Het risico bestaat daarbij dat we onvoldoende expertise en/of capaciteit hebben. Door tijdelijke externe inhuur kan tegen extra kosten de meest kwetsbare functies dit worden opgelost. Het financiële risico is op dit moment lastig in te schatten voor Westerveld niet in te schatten.

Omgevingswet

De gemeente is verantwoordelijk voor de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2021. Inmiddels uitgesteld naar 1 januari 2022. Het accent van de implementatie daarvan ligt thans volgens de opgestelde projectbegroting in 2020. Er wordt daarom geen gekwantificeerd risico geraamd.

Effecten milieu op verkoop en ontwikkeling van gronden

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) uitspraak gedaan over de Programmatische Aanpak Stikstof (hierna PAS). De RvS oordeelde dat de PAS niet meer als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Dat betekent dat voor veel ruimtelijke ontwikkelingen weer toestemming op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) vereist is. Dit kan via het 'aanhaken', dat wil zeggen als onderdeel van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) of via een aparte natuurvergunning op grond van de Wnb. Gedeputeerde Staten (en in een aantal gevallen het ministerie van LNV) zijn het bevoegde gezag voor deze natuurvergunning.

De gevolgen van de uitspraak halen nog steeds regelmatig het nieuws. Veel initiatieven zijn stil komen te liggen. De uitspraak van de RvS laat ook zien dat er voor het herstel van onze natuur nog flinke stappen nodig zijn. De totale stikstofdepositie moet blijvend worden verlaagd. Gemakkelijke oplossingen hiervoor zijn er niet.

Er zijn nog geen ontwikkelingen in onze gemeente geannuleerd door deze stikstofproblematiek. Samen met de Provincie Drenthe en de andere Drentse gemeenten wordt het landelijk beleid op de voet gevolgd en wordt gekeken welke maatregelen genomen moeten worden om ontwikkelingen toch doorgang te kunnen laten vinden.

COVID-19

Het COVID-19 (Corona) virus kan van invloed zijn op verschillende beleidsterreinen. De Rijksoverheid heeft een pakket aan maatregelen beschikbaar gesteld, waarmee gemeenten in 2020 (deels) worden gecompenseerd. Houdt het virus langer aan of komt er een 'tweede golf' dan is het maar de vraag of de centrale overheid gemeenten nog in dezelfde mate kan en wil compenseren. Er bestaat een risico van negatieve effecten voor de begroting 2021. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Voor alles geldt: de risico's zijn niet te kwantificeren, daarom nemen we niets op.

Inventarisatie beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit worden incidentele risico's afgedekt met incidenteel geld en worden structurele risico's opgevangen met structurele middelen. Op basis van de Nota reserves en voorzieningen is het volgende bepaald:

¹⁵ Dus het eerste jaar wordt 75% gecompenseerd welke compensatie wordt afgebouwd via 50% en 25% naar 0% in het laatste jaar (2025).

- De algemene reserves worden volledig meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit;
- De bestemmingsreserves, stille reserves en stille voorzieningen worden niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Deze middelen zijn direct aan te wenden voor de financiële gevolgen van een risico.

Vrij besteedbaar	31-12-2020
Algemene reserve	1.136.000
Reserve weerstandsvermogen	607.000
Totaal	1.743.000

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mogelijkheid om, door middel van een verhoging van belastingen en leges, structurele risico's op te vangen. De OZB is de enige belasting die hiervoor in aanmerking komt. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de maximale tarieven (norm van artikel 12¹⁶) te vergelijken met het tarief dat de gemeente Westerveld hanteert. De onderstaande tabel laat zien dat de onbelaste belastingcapaciteit € 1.408.000 bedraagt. Dit bedrag daalt ten opzichte van de jaarrekening 2019. Immers het OZB tarief stijgt, waardoor de belastingruimte wordt verkleind.

Soort	WOZ-waarde	Tarief Westerveld	Tarief art. 12	Verschil	Onbenutte capaciteit
OZB eigenaren woningen	2.392.959.000	0,1168	0,1809	0,0641	1.339.000
OZB eigenaren niet-woningen	409.161.000	0,2278	0,1809	-0,0469	-
OZB gebruikers niet-woningen	295.928.000	0,1521	0,1809	0,0288	69.000
Totaal					1.408.000

Beoordeling weerstandsvermogen en kengetal

Op basis van voorgaande inventarisatie geeft dat de onderstaande beoordeling en confrontatie.

	31-12-2020
Incidentele weerstandscapaciteit	1.743.000
Structurele weerstandscapaciteit	1.408.000
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit (A)	3.151.000
Incidentele weerstandscapaciteit	1.814.000
Structurele weerstandscapaciteit	172.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit (B)	1.986.000
Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	1.165.000
Ratio weerstandsvermogen (A/B)	1,59

De ratio voor het weerstandsvermogen bedraagt 1,59. Hiervoor onder risicobeheersing hanteerden wij als norm 'voldoende' met een bijbehorende ratio weerstandsvermogen van ten minste 1,0. Er wordt dus voldaan aan ons eigen uitgangspunt. De gemeente kan de geïnventariseerde risico's opvangen. Een kanttekening is op zijn plaats. Wordt de beschikbare weerstandscapaciteit werkelijk benut (ingezet voor tegenvallers) dan heeft dit consequenties voor de solvabiliteit en/of de lokale lasten.

Financiële kengetallen¹⁷ en beoordeling van onderlinge verhouding

In onderstaande tabel worden de uitkomsten van de financiële kengetallen weergegeven. De gezamenlijke toezichthouders hebben de financiële kengetallen gecategoriseerd en bandbreedtes gesteld. De categorieën variëren van minst risicovol, gemiddeld risicovol en meest risicovol. Per kengetal wordt een korte toelichting gegeven.

¹⁶ Het betreft het redelijke peil OZB van 0,1809. Zie meicirculaire 2020, bijlage 4.16 pagina 115.

¹⁷ De raad kan altijd eigen gewenste normen vaststellen.

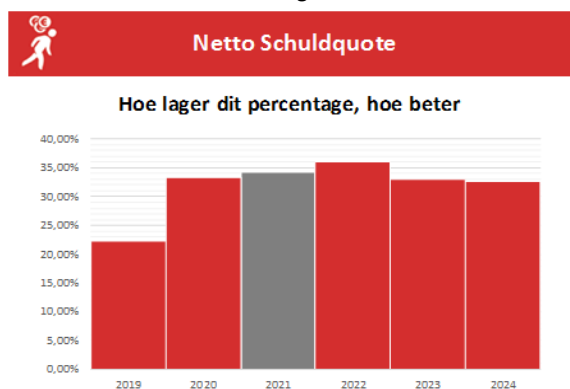
Beoordeling vanuit het interbestuurlijk toezicht	Minst risicovol	Gemiddeld risico	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio (1)	>50%	20-50%	<20%
Solvabiliteitsratio (2)	>33%	10-33%	<10%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95	95-105%	>105

Solvabiliteitsratio (2) betreft een eigen (voorlopige) normstelling in afwachting van de herziene notitie van de Commissie BBV die binnenkort wordt verwacht.

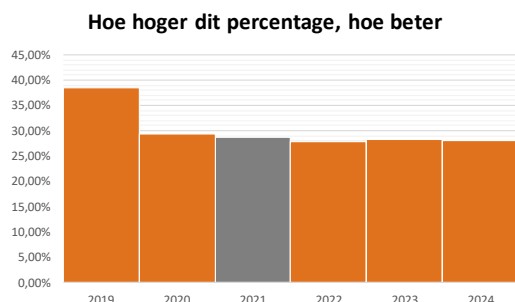
Financiële kengetallen	Jaarrekening 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1a. Netto schuldquote	22,2%	33,3%	34,3%	36,1%	32,9%	32,7%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	21,6%	32,0%	33,0%	34,7%	31,6%	31,3%
2a. Solvabiliteitsratio(1) incl. bestemmingsreserves	38,4%	29,3%	28,6%	27,8%	28,2%	28,1%
2b. Solvabiliteitsratio(2) excl. bestemmingsreserves	2,9%	3,3%	2,7%	3,3%	3,6%	4,2%
3. Grondexploitatie	-1,3%	-0,4%	-2,8%	-0,6%	-1,0%	-0,7%
4. Structurele exploitatieruimte	-3,3%	-3,6%	0,7%	0,7%	0,5%	0,5%
5. Belastingcapaciteit	86,6%	87,8%	99,1%	99,1%	99,1%	99,1%

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft de verhouding tussen de netto schuld en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijk toezichthouders beschouwen een netto schuldquote kleiner dan 90% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2021 een netto schuldquote van 34%. Deze neemt toe door het aantrekken van een nieuwe vaste geldlening en het volledig benutten van de ruimte voor financiering met kasgeldleningen. Nieuwe investeringen in het publieke domein kunnen niet langer gedekt worden uit exploitatie resultaten en vrijval van kapitaallasten. Omdat bestemmingsreserves worden ingezet voor exploitatie uitgaven voor specifieke beleidsonderwerpen, ontstaat er extra financieringsbehoefte. Dat betekent nieuwe aan te trekken geldleningen en bijkomende rentelasten. Bij het stijgen van de netto schuldquote daalt de solvabiliteit.

Solvabiliteitsratio (1)

Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding van het eigen vermogen *inclusief* bestemmingsreserves ten opzichte van het totale vermogen aan. De gezamenlijk toezichthouders beschouwen een solvabiliteitsratio groter dan 50% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2021 een solvabiliteitsratio van 29%.

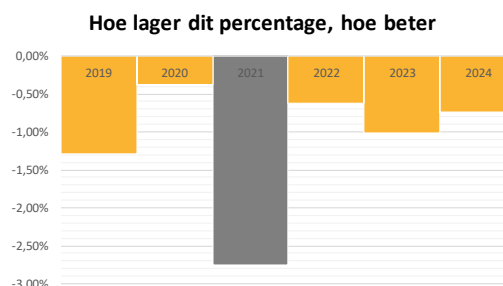
De solvabiliteit daalt nu al een aantal jaren achtereenvolgend door negatieve exploitatieresultaten en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. De baten dekken niet de lasten in de gewone exploitatie. Daardoor neemt het aandeel eigen vermogen af. Dat leidt tot een toenemende vermogensbehoefte en stijgt de externe schuld.

Solvabiliteitsratio (2)

Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding van het eigen vermogen *exclusief* bestemmingsreserves ten opzichte van het totale vermogen aan. Het gaat hier dus om het kengetal dat de verhouding van 'vrije' vermogen uitdrukt ten opzichte van het totale vermogen. Bestemmingsreserves kennen immers een bestemming voor (beleids)taken in het lopende jaar of komende jaren. Daarmee liggen, zolang de raad niet anders beslist, de bestemmingsreserves en de onttrekkingen daaruit vast. Ze kunnen niet direct worden ingezet voor het opvangen van optredende risico's. De gemeente Westerveld heeft eind 2021 een solvabiliteitsratio (2) van 3%.

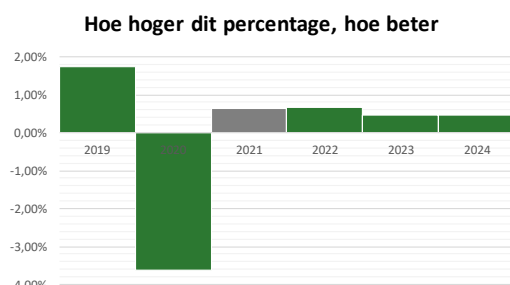
Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding tussen de grondexploitaties en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijke toezichthouders beschouwen een kengetal grondexploitatie kleiner dan 20% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2021 een kengetal grondexploitatie van -3%.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding tussen het structurele exploitatieoverschot (of tekort) en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijke toezichthouders vinden een structurele exploitatieruimte groter dan 0% het minst risicovol. De gemeente Westerveld beschikt in 2021 over een structurele exploitatieruimte van 1%.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft de hoogte van de woonlasten aan (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) van een meerpersoonshuishouden ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De gezamenlijke toezichthouders vinden een belastingcapaciteit kleiner dan 95% het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft in 2021 een belastingcapaciteit van 99%. Dat betekent dat er ruimte is om de tarieven te verhogen. Als grens wordt vaak aangehouden 105%. Door het laten stijgen van het OZB tarief (in het aanvullende dekkingsplan) neemt de ruimte onder deze 105% af.

Paragraaf C Portefeuillehouders

Onderhoud Kapitaalgoederen H. Doeven

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen beschrijft de realisatie van het beleid dat betrekking heeft op wegen, riolering, water en groen, gebouwen en overige ruimte (begraafplaatsen en speellocaties). Er wordt ingegaan op de kwaliteit van de openbare ruimte, de vertaling van de financiële consequenties en de voortgang van het geplande onderhoud.

Algemeen kwaliteitsniveau

In de gemeente Westerveld is de kwaliteit van de openbare ruimte vastgelegd in de BrinQ-visie. In de BrinQ-visie wordt onderscheid gemaakt in basisvoorwaarden en onderscheidende waarden. De eerst genoemde voorwaarden hebben vooral betrekking op de kwaliteit van de openbare ruimte, de tweede gaat vooral over de beleving van het gebied.

De basisvoorwaarden zijn randvoorwaarden waarin in alle gevallen en overal aan moet worden voldaan. Er worden vier basisvoorwaarden onderscheiden:

Deze waarden drukken uit hoe de gebruiker zich op een plek wil voelen: het is er schoon en heel, veilig, toegankelijk en hij wil de ruimte duurzaam doorgeven aan toekomstige gebruikers. Hoewel er niet een directe relatie is tussen deze waarden en de technische kwaliteit volgens de CROW-meetlat, kan in z'n algemeenheid worden gesteld dat sprake moet zijn van een basis min niveau (kwaliteit tussen B- en C-niveau).

Daarnaast zijn vier onderscheidende waarden naar voren gekomen uit het belevingsonderzoek (expedities en enquête):

Deze onderscheidende waarden zijn plaatsgebonden en hoeven niet overal hetzelfde te zijn.

Voor de productonderdelen verharding, groen en meubilair wordt in het BrinQ de gewenste kwaliteit aangegeven. De riolering en gebouwen behoren niet tot het BrinQ. Voor riolering is het vastgestelde

Watertakenplan (voorheen GRP) leidend en voor het onderhoud aan onze gebouwen is sober en doelmatig het uitgangspunt.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de door de raad vastgestelde beheersplannen.

Naam / omschrijving	Vast-gesteld	Planning	Wegen	Riolering	Groen en water	Ge-bouwen	Overige ruimte
BrinQ-visie 2018	2018		√		√		√
Wegenbeheerplan	2019		√				
Beheerplan kunstwerken	2018		√				
Visie op groenstructuur	2017				√		
Beleid – en beheerplan brinken gemeente Westerveld	2013				√		
Watertakenplan 2016-2021 (voorheen vGRP)	2015	2021		√	√		
Beheerplan waterpartijen	2016	2021			√		
Beleidsnotitie Grond- en hemelwater	2014	2021*		√	√		
Beleidsplan openbare verlichting	2015		√				
Gemeentelijk Verkeers en vervoersplan (nieuw GVVP in voorbereiding)	2010	2020	√				
Nota Flora en Fauna	2015	2021			√		
Beleidsnota duurzaamheid (nieuwe beleidnota in voorbereiding)	2012	2020				√	
Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen (nieuwe verordening in voorbereiding)	2012	2020					√
Uitvoeringsbesluit graven en as-bezorging (nieuwe verordening in voorbereiding)	2010	2020					√
Meerjaren onderhoudsplan gebouwen	2018	2021				√	
Speelplaatsenbeleid	In uitvoering	2021					√
Bermbeheerplan	In uitvoering	2021			√		

* betreft het onderdeel watertakenplan

Wegen

De kwaliteit van de (zand)wegen en paden maken deel uit van het BrinQ. In de BrinQ-visie geldt voor wegen de basiswaarden schoon, heel en veilig. Vertaald naar kwaliteitsniveaus volgens de CROW-meetlat betekent dit een combinatie van basisniveau (kwaliteitsniveau B) en een niveau laag (kwaliteitsniveau C). Conform de BBV-richtlijnen wordt onderscheid gemaakt in klein- en groot onderhoud en reconstructie en vervangingen. Voor het planmatig onderhoud van de wegen (groot onderhoud en reconstructie en vervangingen) is een meerjaren onderhoudsplan opgesteld. Voor het groot onderhoud is een voorziening aanwezig en investeringen worden jaarlijks via de planning- en controlcyclus aangevraagd. Derhalve zijn op dit moment geen structurele achterstanden in het onderhoud aanwezig. Wel dient hierbij de opmerking te worden gemaakt dat om de jaarlijkse dotatie minder snel te laten stijgen gekeken is binnen de kwalitatieve planning (planjaar 1 t/m5) van het wegenbeheerplan of er wegen zijn waar de voorgestelde onderhoudsmaatregel aangepast, afgezwakt of uitgesteld kan worden. Wegen die hiervoor in aanmerking komen zijn bijvoorbeeld doodlopende wegen waar geen woningen aan staan of wegen met uitsluitend een agrarische functie, wegen met een gecombineerde functie van zowel agrarisch gebruik als

knooppuntenfietsroute omvormen naar een betonverharding en een afgezwakte onderhoudsmaatregel toepassen zonder dat dit meteen tot kapitaalsvernietiging leidt. Er is dan sprake van een beperkt risico op schadeclaims en voldoen aan wettelijke eisen.

De openbare verlichting valt eveneens onder wegen. In het 'Licht en duisternisplan' is het beleid ten aanzien van de verlichting verwoord.

Wegen	Eenheid	Hoeveelheid
Verhardingen binnen en buiten de bebouwde kom:		
Rijbanen	m ²	1.782.900
Fietspaden	m ²	242.600
Voetpaden	m ²	112.500
Parkeervlakken	m ²	68.800
Totaal verhardingen	m²	2.206.800
Semi-verharde paden	m ²	584.100
Zandwegen	m ²	468.000
Bermen	km	621
Bruggen	stuk	38
Lichtmasten	stuk	4.563
Verkeersborden	stuk	4.200

Beleidsvoornemens

- Samen met de inwoners en andere stakeholders een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte realiseren. Daarvoor realiseren we de volgende projecten in de openbare ruimte:
 - Ruimtelijk Actieplan Havelte, gebied Havelterschapendrift/Meidoornlaan
 - Afronding Brinkenplan Diever (Diever op Dreef)
 - Herinrichting locatie Dingspilhuus Diever
- Uitvoering geven aan het GVVP, met als doel: Verbetering bereikbaarheid, verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming.
- Uitvoering geven aan het wegenbeheerplan en beheerplan kunstwerken.
- Uitvoeringsplan 'fiets' opstellen.
- Uitvoering geven aan duurzaam vervangen openbare verlichting.

Financiële consequenties

Bedragen in €				
Wegen	2021	2022	2023	2024
Onderhoudsbudget	2.798.000	2.820.000	2.848.000	2.846.000
<u>Investerings:</u>				
Vervanging + reconstructie wegen	299.000	830.000	200.000	1.116.366
Bermverhardingen	125.000			

Riolering

In het samenwerkingsverband Fluvius is met waterschap Drents Overijsselse Delta en de zes daarin liggende gemeenten het Watertakenplan 2016 – 2021 opgesteld. Het watertakenplan kent een hoofdrapport en specificaties per gemeente. In de specificatie zijn de gemeentelijke watertaken van gemeente Westerveld verder uitgewerkt.

Riolering	Eenheid	Hoeveelheid
Vrijvervalriolering	km	252
Persleidingen	km	204
Rioolgemalen	stuk	598
Bergbezinkbassin	stuk	10

Beleidsvoornemens

- Opstellen Watertakenplan 2022-2027

- Uitvoeren activiteiten Watertakenplan, waaronder:
 - Gezamenlijk meten en monitoren
 - Opstellen calamiteitenplan
 - Optimaliseren gemalenbeheer
 - Doelmatig en integraal beheer en onderhoud van de watersystemen
 - Opstellen beleid voor klimaatadaptatie (wateroverlast en hittestress)
- Vervanging en reconstructie (druk)riolering, pompen en gemalen (zo mogelijk integrale aanpak met herinrichten van de openbare ruimte)

Financiële consequenties

	Bedragen in €			
Riolering	2021	2022	2023	2024
Onderhoudsbudget	2.237.000	2.174.000	2.229.000	2.220.000
<u>Investerings:</u>				
Riolering vrijval	222.784	125.863	124.170	195.251
Riolering drukriolering mech./elektr.	33.000	432.000	18.000	
Riolering gemalen mech./elektr.			20.000	79.000
Riolering bouwkundig		17.000	151.000	13.000
Riolering persleiding	27.000			67.000
Riolering Milieumaatregelen	150.000	150.000	150.000	150.000
Riolering Stedelijk watersysteem	46.600	46.600	46.600	46.600

Groen en water

De kwaliteitsniveaus van het groen en de waterpartijen maken deel uit van de BrinQ-visie, welke in 2018 is vastgesteld. Deze visie is vertaald in een beheersplan voor het onderhoud van groen en water. De financiële vertaling daarvan werkt door in deze begroting.

Voor watergangen en duikers is een meerjarig beheer- en onderhoudsplan opgesteld.

Groen en water	Eenheid	Hoeveelheid
Bomen	stuk	50.541
Bos(plantsoen)	m ²	881.800
Heesters	m ²	153.400
Hagen	m	13.200
Gras/gazon	m ²	965.800
Waterpartijen	km	580

Beleidsvoornemens

- Vergroten biodiversiteit door het inzaaien van bermen met bloemenmengsels
- Uitvoering geven aan het beheerplan openbaar groen op basis van de BrinQ-visie
- Uitvoering geven aan het beleid – en beheerplan brinken
- Op basis van de uitkomsten van de risicodialogen verder uitvoering geven aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) door het opstellen van een uitvoeringsagenda. Daarbij wordt o.a. bij de inrichting van de fysieke ruimte rekening gehouden met ruimte voor waterberging en maatregelen tegen hittestress c.q. verstening.

Financiële consequenties

Bedragen in €				
Groen en water	2021	2022	2023	2024
Onderhoudsbudget	1.662.000	1.657.000	1.631.000	1.632.000
<u>Investerings:</u>				
Uitvoering beleid- en beheerplan Brinken	15.000	15.000	15.000	15.000

Gebouwen

Het planmatig onderhoud is vastgelegd in een meerjarenonderhoudsplan op een niveau 'sober en doelmatig'. Voor het planmatig onderhoud is per gebouw een voorziening aangemaakt. Er zijn voldoende middelen aanwezig om het onderhoudsniveau te kunnen halen.

Gebouwen	Eenheid	Hoeveelheid
Gemeentelijke gebouwen	stuk	38
Sportaccommodaties	stuk	15

Beleidsvoornemens

- Uitvoeren meerjarenonderhoudsplan gebouwen, incl. het nemen van duurzaamheidsmaatregelen (afname energieverbruik en reductie CO₂-uitstoot)

Financiële consequenties

Bedragen in €				
Gebouwen	2021	2022	2023	2024
Onderhoudsbudget	357.000	387.000	789.000	520.000
<u>Investerings:</u>				
Geen				

Overige ruimte

Het kwaliteitsniveau van de begraafplaatsen is vastgelegd in de BrinQ-visie. Voor onderhoud aan de speelvoorzieningen geldt dat veiligheid en de daarmee gepaarde aansprakelijkheid maatgevend is. Sportvelden worden op een basisniveau onderhouden.

Overige ruimte	Eenheid	Hoeveelheid
Speellocaties	stuk	64
Speeltoestellen	stuk	317
Sportvelden	stuk	21
Begraafplaatsen	stuk	7

Beleidsvoornemens

- Renovatiewerkzaamheden sportvelden
- Opstellen van een speelplaatsenbeleidsplan
- Inspelen op de wensen van inwoners en uitvaartverenigingen door een kwaliteitsverbetering ten aanzien van het beheer en onderhoud begraafplaatsen op basis van de BrinQ-visie
- Realiseren parkeerterrein Frederiksoord ten laste van de bestemmingsreserve fysieke aantrekkelijkheid.

Financiële consequenties

Bedragen in €				
Overige ruimte	2021	2022	2023	2024
Onderhoudsbudget	238.000	306.000	291.000	309.000
Onderhoudsbudget sportvelden	157.000	155.000	157.000	158.000
<u>Investerings:</u>				
Renovatie sportvelden	33.615	33.615	33.615	33.615
Parkeerterrein Frederiksoord	300.000			

Paragraaf D Portefeuillehouder

Financiering
K.H. Smidt

De paragraaf financiering beschrijft de wijze waarop binnen de gemeente Westerveld gelden worden belegd of worden aangetrokken. In deze paragraaf komen achtereenvolgens de ontwikkeling van de schuldpositie, de ontwikkeling van de rente, het schatkistbankieren en het risicobeheer aan bod.

Uitvoering treasurybeleid

We zetten het bestaande treasurybeleid in 2021 voort. We zorgen ervoor dat er continu inzicht is in de uitgaande en inkomende gemeentelijke geldstromen. De interne sturing is gericht op beperking van de schuldenlast, kostenefficiëncy, voorkoming van renterisico's en maatwerkfinanciering. We volgen de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. We zorgen voor voldoende liquiditeit en solvabiliteit zodat we zowel op korte als op de langere termijn aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen.

We bewaken de houdbaarheid van onze schuldpositie. We trekken alleen dan externe financieringsmiddelen aan als dat met het oog op de uitoefening en financiering van de publieke taak noodzakelijk is. Het rentebeleid in de begroting 2021 en de meerjarenramingen zijn gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen.

We maken zo lang mogelijk gebruik van kasgeldleningen als toegestaan binnen de vastgestelde kaders en spelregels.

Ontwikkeling van de schuldpositie

Elk jaar inventariseren we onze financieringsbehoefte. Deze wordt vooral bepaald door de investeringen en besteding van de middelen uit de bestemmingsreserve. Door deze laatste daalt de financieringscapaciteit van het eigenvermogen. Verder houden we rekening met de ontwikkeling van het resultaat. Zo bepalen we of er nieuwe leningen afgesloten moeten worden, of we eerder kunnen aflossen en of we andere financieringskeuzes willen maken. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van (bestaande) aangetrokken leningen. De gemeentelijke leningenportefeuille omvat begin 2021 in totaal elf langlopende leningen met een gezamenlijke omvang van € 13,5 miljoen.

Bedragen x € 1.000

	Laatste jaar aflossing	Boekwaarde 31-12-2020	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2021	Rente percentage	Rente boekjaar
BNG 86900	2022	36	18	18	6,06%	2
BNG 87141	2022	36	18	18	5,93%	2
BNG 95306	2022	300	150	150	4,91%	12
BNG 87895	2023	163	54	109	5,40%	6
BNG 88185	2023	218	73	145	5,35%	9
BNG 89538	2025	363	91	272	4,53%	13
BNG 90058	2025	363	91	272	5,02%	16
BNG 98177	2028	1.600	200	1.400	4,77%	73
BNG 112544	2044	2.880	120	2.760	1,33%	37
BNG 113821	2025	4.000	800	3.200	0,15%	5
		9.960	1.615	8.345		175
Nog aan te trekken in 2020		3.500	350	3.150	0,25%	9
		13.460	1.965	11.495		184

Per 14 april 2020 is een lening aangetrokken van 4 miljoen met een looptijd van 5 jaar. Daarop wordt voor het eerst in 2021 afgelost. Door het te verwachten negatieve resultaat over 2020, de gedane investeringen en gelet op de ontwikkeling van de kasgeldpositie zal eind 2020 nog een aanvullende financiering van € 3,5 miljoen nodig zijn.

De omvang van de vaste schuld van de gemeente neemt in 2021 als gevolg van reguliere aflossing¹⁸, negatieve resultaten in 2019 en 2020, investeringen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves toe met € 2,2 miljoen toe ten opzichte van 2020. We houden in de ramingen rekening voor 2021 en verder daarmee rekening. We stemmen omvang en samenstelling van de in 2021 aan te trekken financieringsmiddelen zo goed mogelijk af op feitelijke liquiditeitsbehoefte en houden daarbij rekening met de ontwikkeling van de financieringspositie op korte en lange termijn. Voor de invulling maken we zowel gebruik van de kredietfaciliteiten van de Bank Nederlandse Gemeenten als van in looptijd variërende kort- en langlopende geldleningen.

Ontwikkeling schuldpositie

In onderstaande tabel geven we inzicht in de (verwachte en geraamde) ontwikkeling van de omvang van de vaste geldlening en de omvang van de kasgeldleningen. We maximaliseren de inzet van de kasgeldleningen binnen de zogenaamde kasgeldlimiet alvorens wordt overgegaan tot het aantrekken van vaste geldleningen. Actuele rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkt spelen daarbij een rol. Op dit moment levert de financiering met kasgeldleningen de gemeente geld op vanwege de geldende negatieve rente.

Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling schuldpositie	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vaste geldleningen	6.775	13.460	13.695	14.083	11.907	11.559
Kasgeldleningen	7.000	6.000	4.600	4.400	4.400	4.300
Totaal externe geldmiddelen	13.775	19.460	18.295	18.483	16.307	15.859

Financieringsbehoefte

Uit de ontwikkeling van de schuldpositie is de financieringsbehoefte af te leiden. Deze is als volgt:

Bedragen x € 1.000

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Financieringsbehoefte (per jaar)			2.200	2.500	-	1.700

Uitstaande leningen

Aan Vitens zijn in het verleden geldleningen verstrekt. Jaarlijks wordt een deel van de Vitens leningen lineair afgelost. Deze lening wordt in 2021 volledig afgelost.

Bedragen x € 1.000

	Uitstaand per 31-12-2020	Aflossingen	Uitstaand per 31-12-2021	Rente percentage	Rente boekjaar
Achtergestelde lening Vitens	114	114	-	2,00%	1
	114	114	-	2,00%	1

Rentebeleid

We zetten het bestaande rentebeleid in 2021 voort. Dat beleid is gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen. Het interne rentebeleid en het daaraan gekoppelde rente-omslagstelsel voldoen aan de voorschriften en bepalingen uit het vernieuwde BBV.

Renteverwachtingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkt was in de afgelopen jaren mede als gevolg van monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) ongekend laag. Het rentepeil op de geld- en kapitaalmarkt is van veel factoren en internationale ontwikkelingen afhankelijk. Het bestuur van de ECB handhaaft het bestaande beleid en gaat, mede als gevolg van de COVID-19 crisis, door met het verruimen van de geldhoeveelheid (QE). De ECB houdt vast aan de huidige lage rentetarieven. We houden daarom geen rekening met rentestijgingen in de begroting.

Rentebegroting

De interne rekenregels zijn afgestemd op het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Die schrijven voor dat de gemeente bij de bepaling van het rente-omslagpercentage moet uitgaan van het gewogen gemiddelde van de rente, die de gemeente betaalt voor de lopende geldleningen. Het gaat dan zowel om de vaste geldleningen (looptijd van één jaar of langer) als om kasgeldleningen (looptijd

¹⁸ In de regel noodzaken aflossingen op langlopende geldleningen tot een herfinanciering.

van minder dan één jaar). De raming van de rentelasten voor de geldleningen die de gemeente in 2021 mogelijk moet aangaan wordt gebaseerd op de renteverwachtingen.
De voor 2021 geraamde rentetarieven resulteren in de volgende rentebegroting:

Bedragen x € 1				
Rente begroting	2021	2022	2023	2024
Lasten				
Rente vaste geldleningen	184.035	158.695	133.832	99.623
Rente nieuwe vaste geldleningen	-	7.700	15.937	14.548
Rente kasgeldleningen	-10.500	-10.500	-10.250	-10.250
Voordeel renteomslag	1.602	8.668	9.478	19.931
Totaal rentelasten	175.137	164.563	148.997	123.852
Baten				
Rente uitgegeven geldleningen (u.g.)	9.000	7.000	7.000	7.000
Rente grondexploitatie	-8.391	-10.208	-	-
Rente investeringen	163.996	157.800	133.738	110.163
Rente kostenplaatsen	10.532	9.971	8.259	6.689
Nadeel renteomslag	-	-	-	-
Totaal rentebaten	175.137	164.563	148.997	123.852

Rentetoerekening

De nieuwe begrotings- en verantwoordingsvoorschriften schrijven voor dat gemeenten de wijze waarop ze de rentelasten aan de gemeentelijke producten, programma's en projecten toerekenen in de begroting en in de jaarrekening zichtbaar maken. De doelstelling daarvan is het bevorderen van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeente de verwachte rentelasten opnemen in de begroting en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie).
In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rente toerekening.

Renteomslag programmabegroting 2021	2021	2022	2023	2024
Totale boekwaarde vaste activa (staat C)	42.783.073	41.644.447	39.689.730	38.722.639
Boekwaarde aan derden verstrekte leningen	605.616	605.616	605.616	605.616
Boekwaarde projectfinanciering	-	-	-	-
Boekwaarde t.b.v. omslagrente	42.177.457	41.038.831	39.084.114	38.117.023
Percentage renteomslag	0,42%	0,40%	0,38%	0,32%
Percentage renteomslag (afgerond)	0,40%	0,40%	0,35%	0,30%

De rekenrente voor grondexploitaties is als volgt:

Berekening rentepercentage grondexploitatie 2021 - 2024	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Rentetarief grondexploitatie	1,09%	0,68%	0,62%	0,63%	0,48%

Risicobeheer

Voor de beheersing van de renterisico's kent de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) een tweetal richtlijnen waar gemeenten zich in de uitvoering van treasurybeleid aan moeten houden. Dat zijn: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast stelt de wet beperkingen aan het extern beleggen van overtollige middelen. Dat ligt vast in de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet begrenst de omvang van de netto kortlopende schuld van de gemeente. Het geeft het volume aan dat de gemeente maximaal mag invullen met geldleningen met een looptijd korter dan een jaar. Het maximum bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal van de begroting. Op basis van de cijfers in de begroting 2021 bedraagt de norm voor het komende jaar € 4,6 miljoen¹⁹. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste geldlening worden aangetrokken of moet gemotiveerd²⁰ worden waarom hier niet voor is gekozen. In deze begroting ramen we vanwege de additionele financieringsbehoefte een maximaal gebruik van kasgeldleningen en voor de dan nog resterende extra financieringsbehoefte zal de gemeente vaste geldleningen aantrekken.

De gemeente mag de kasgeldlimiet niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschrijden. Als die situatie zich voordoet moet de gemeente de provincie daarover informeren en een plan aanbieden waarin wordt aangegeven hoe en op welke termijn weer aan de kasgeldlimiet wordt voldaan. We maken bij de voorziening in de dagelijkse financieringsbehoefte zo optimaal mogelijk gebruik van de gunstige rentestanden op de geld- en/of de kapitaalmarkt.

Een overzicht van de verwachte ontwikkeling van de netto vlottende schuld ten opzichte van de kasgeldlimiet wordt hierna weergegeven.

Bedragen x € 1.000

	1: jan-mrt	2: apr-jun	3: juli-sept	4: okt-dec	Jaar
Vlottende schulden					
Opgenomen gelden < 1 jaar	4.300	3.700	1.000	4.300	4.300
Schuld in rekening-courant	-	-	-	-	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-	-	-	-	-
Overige geldeningen niet zijnde vast schuld	-	-	-	-	-
Totaal vlottende schulden (A)	4.300	3.700	1.000	4.300	4.300
Vlottende middelen					
Uitgeleende gelden < 1 jaar	-	-	-	-	-
Contante gelden in kas	5	5	5	5	5
Tegoeden in rekening-courant	275	275	275	275	275
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	-	-	-	-	-
Totaal vlottende middelen (B)	280	280	280	280	280
Totaal netto-vlottende schuld C=(A-B)	4.020	3.420	720	4.020	4.020
Beoordeling kasgeldlimiet					
Totaal Baten	54.528	54.528	54.528	54.528	54.528
Toegestane kasgeldlimiet (8,5% van Totale Baten) (D)	4.600	4.600	4.600	4.600	4.600
Ruimte (+)/Overschrijving (-) (D-C)	580	1.180	3.880	580	580

Er is geen sprake van overschrijding in de kwartalen van 2021.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is het bedrag dat de gemeente in enig jaar maximaal mag (her)financieren. Dit om te voorkomen dat er in enig jaar een te grote concentratie van aflossingen en renteherzieningen op de lopende leningen plaatsvindt en zo het risico van de ontwikkeling van kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie te beperken. De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal bij aanvang van dat jaar. De norm (wet FIDO) stelt dat per jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal in aanmerking kan komen voor herfinanciering of renteherziening. Gemeenten hebben de plicht om te informeren ten aanzien van het renterisico dat zij over hun vaste schuld lopen.

Onderstaande tabel laat zien dat we binnen de grenzen van de risiconorm blijven. Het renterisico in de leningenportefeuille is in 2021 goed gespreid en er is de komende jaren sprake van voldoende ruimte voor (her)financiering.

¹⁹ Gebaseerd op een begrotingstotaal van de baten exclusief de mutatie baten reserves.

²⁰ Dat kan alleen voor een korte periode gegeven de 'kwartaal eis'.

Bedragen x € 1.000				
	2021	2022	2023	2024
Renterisico's				
Renteherzieningen (1)	-	-	-	-
Aflossingen (2)	1.965	2.198	2.312	2.245
Renterisico (1+2)	1.965	2.198	2.312	2.245
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal 2021	54.528	52.229	51.651	50.472
Percentage conform de regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm 2021	10.906	10.446	10.330	10.094
Toetsing aan de renterisiconorm				
Renterisico	1.965	2.198	2.312	2.245
Renterisiconorm	10.906	10.446	10.330	10.094
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	8.941	8.248	8.018	7.850

Schatkistbankieren

Invoering van het schatkistbankieren, beperkt de eigen beleggingsmogelijkheden van de gemeente. Als er sprake is van overtollige financieringsmiddelen waarvan de omvang uit gaat boven het wettelijk vastgestelde drempelbedrag dan worden die middelen door het Rijk afgeroomd ten gunste van de 'schatkist' bij het Ministerie van Financiën. De overtollige gelden van de gemeente worden overgeboekt naar een bankrekening van het ministerie van Financiën. Een klein deel van het saldo mag als werkkapitaal worden aangehouden.

Dit betreft een bedrag van 0,75%²¹ van het begrotingstotaal²² met een minimum van € 250.000 en een maximum van € 2,5 miljoen. Voor Westerveld betreft dit een bedrag van € 410.000. Het treasurybeleid is gericht op voorkoming van overliquiditeit. We zijn daarin echter afhankelijk van omvang en verloop van inkomende geldstromen. Dat impliceert dat schatkistbankieren niet volledig op voorhand kan worden uitgesloten.

²¹ De wettelijke limiet

²² Het totaal van de begrote baten exclusief de baten reserves.

Paragraaf E Portefeuillehouder

Bedrijfsvoering
H. Jager

De paragraaf bedrijfsvoering beschrijft de sturing en beheersing van de ondersteunende processen binnen de organisatie. Een aantal van deze ondersteunde processen zijn:

- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie
- Personeel & organisatie (HRM)
- Inkoop, aanbesteding en contractmanagement
- Informatievoorziening en automatisering (ICT)

Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie

Investeringsbeleid

De geplande investeringen zijn per programma toegelicht.

Interne controle en rechtmatigheid

Wij werken samen met de gemeenten Meppel, Westerveld en Steenwijkerland op het gebied van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC). Het doel van de VIC is het toetsen van alle processen die de gemeente uitvoert of de geldstroom in het proces volledig en juist is en rechtmatig tot stand is gekomen. Hierbij is de focus in welke mate de opzet, het bestaan en de werking van de interne controlemaatregelen voldoende borging bieden voor de getrouwheid en rechtmatigheid (compliance) in de processen. De VIC speelt een centrale rol wanneer wij per 2021 zelf een rechtmatigheidsverantwoording dienen af te leggen in plaats van de accountant. De werkzaamheden in de VIC-poule worden zodanig uitgevoerd dat wij in staat worden gesteld vanaf boekjaar 2021 een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening te verstrekken die voldoet aan het ambitieniveau dat door uw gemeenteraad is vastgesteld.

De intergemeentelijke samenwerking kent een groeipad. In (het najaar van) 2020 is het gelukt om de VIC-poule volledig met vaste bemensing in te vullen. Er wordt gebruik gemaakt van uniforme controleplannen, werkprogramma's en rapportages. In 2021 koersen we op het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording door de colleges die aan de landelijke eisen voldoet (RM-verklaring NV COS 610) en het versterken van de VIC-poule als hét gezicht en adviseur in onze organisatie op het gebied van procesbeheersing voor bestuur, management en medewerkers.

Rechtmatigheidsverantwoording college

Op dit moment verstrekken accountants een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekeningen van gemeenten. Dit gaat veranderen.

Met ingang van 2021 moet het college een rechtmatigheidsverantwoording afleggen over de rechtmatigheid van de jaarrekening. De accountant krijgt hierdoor een andere rol en zal vanaf het boekjaar 2021 geen oordeel meer geven over de rechtmatigheid in zijn controleverklaring. De accountant geeft dan nog een controleverklaring af met alleen een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording door het college van Burgemeester en Wethouders die in de jaarrekening wordt opgenomen. De rechtmatigheidsverantwoording wordt een onderdeel van de getrouwheidsverklaring van de accountant.

De rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) verantwoording binnen uw gemeentelijke huishouding. Het is belangrijk nu al bezig te zijn met deze ontwikkelingen en dat wij zorgen voor voldoende grip op de interne processen en de bijbehorende financiële huishouding, want wij moeten zelf aantonen dat de budgetten rechtmatig zijn besteed. Het college geeft hier verantwoording over af in een bestuursverklaring²³.

Doelmatigheid

Het laatst gehouden doelmatigheidsonderzoek betrof het onderwerp juridische kwaliteitszorg, en is in september 2019 afgerond. Er is nog geen nieuw onderwerp voor een volgend doelmatigheidsonderzoek bekend.

²³ Wettelijk verplicht met ingang van de jaarrekening over 2021.

Het periodiek uitvoeren van een doelmatigheidsonderzoek is een wettelijke verplichting. We gaan in 2021 onderzoeken op welke wijze wij deze onderzoeken nog efficiënter vorm kunnen geven.

Interbestuurlijk toezicht

Interbestuurlijk toezicht is het toezicht van de ene overheid op de andere. De provincie heeft een toezichthoudende rol op de gemeenten op een aantal terreinen. Deze terreinen zijn:

- Ruimtelijke ordening
- Wabo
- Huisvesting statushouders
- Archiefzorg
- Financieel toezicht
- Monumentenwet

Het toezicht op financiën wordt afzonderlijk georganiseerd. De andere vijf onderwerpen vallen onder de Wet Interbestuurlijk Toezicht. Hiervoor zijn toezichtcriteria ontwikkeld op basis waarvan zelfbeoordeling plaats kan vinden. Deze zelfbeoordeling heeft een plek in de P&C-cyclus en daarmee in de jaarrekening, waardoor de gemeenteraad haar taak adequaat kan uitoefenen.

Bij de jaarrekening 2019 heeft de zelfbeoordeling samengevat het volgende resultaat opgeleverd. Een groene kleur betekent dat aan alle eisen is voldaan, oranje betekent dat aandacht nodig is omdat aan een aantal eisen niet is voldaan, rood betekent dat onvoldoende is voldaan aan de eisen.

Domein	Status
Ruimtelijke Ordening	
Huisvesting statushouders	
Archiefzorg	
Financieel toezicht	
Monumentenwet	

Westerveld scoorde op één punt 'oranje'. Bij archiefzorg wordt nog niet voldaan aan alle vereiste kritische prestatie-indicatoren. De indicator bij archiefzorg zal pas bij een volledige 100% score naar groen worden aangepast. Met name de indicatoren met betrekking tot digitalisering archief zijn nog niet allemaal gerealiseerd. De aanbevelingen die de provincie heeft gedaan zullen opgevolgd worden, maar dit zal naar verwachting nog niet leiden tot een 'groene' status.

Personeel & organisatie (HRM)

Organisatieontwikkeling en samenwerking

Wanneer medewerkers van Westerveld hun organisatie moeten typeren, dan horen wij vaak: een platte organisatie, korte lijnen, de verantwoordelijkheden liggen daar waar ze horen, betrokkenheid, en veel kansen voor ontwikkeling en ontplooiing. In gemeenteland zijn wij een relatief kleine organisatie waar het aantal leidinggevenden zich beperkt tot vier op een groep van circa 170 mensen. Dat zegt veel over het durven dragen en nemen van verantwoordelijkheid én over samenwerken en samensturing. Op deze wijze is 'klein' een kracht! Relatief klein zijn, kan ook kwetsbaar maken: om dat te voorkomen zoeken wij - daar waar mogelijk, nodig en nuttig - de samenwerking in de regio. Zo heeft uw raad in 2019 ingestemd met de aansluiting bij het shared service centre ONS per 1 januari 2020, waarmee een duurzame oplossing is gevonden voor het meegroeien in de ontwikkelingen op het terrein van onder andere ICT.

De missie en visie van de ambtelijke organisatie zijn drie jaar geleden geformuleerd en daaruit voortvloeiend zijn de Westerveldse belevingsprincipes met elkaar opgesteld: deze helpen de medewerkers – als basis en als uitgangspunten – in het contact met de in- en externe klant. Samengevat zijn de Westerveldse belevingsprincipes: snel, persoonlijk, betrokken, eenvoudig, relevant, transparant en consistent. Het laden van deze begrippen én van de missie & visie voor zowel de individuele medewerkers als voor groepen medewerkers, is een doorlopend proces.

We zijn een relatief kleine organisatie en dat is in veel opzichten onze kracht maar het kan ons ook kwetsbaar maken. Om de kwetsbaarheid te verminderen is er aandacht voor het principe van de interne vervanging en dat onderwerp zal altijd aandacht blijven vragen en krijgen. Daarnaast zoeken wij - daar waar mogelijk, nodig en nuttig - de samenwerking in de regio, waarbij de samenwerking op uiteenlopende niveaus, in verschillende vormen en voor diverse periodes vormgegeven wordt. Deze wijze van samenwerken sluit aan bij de algemene landelijke trend van 'de netwerksamenleving'.

Kijken we naar de interne samenwerking dan is de managementstrategie 'samensturing' een belangrijke kapstok: een strategie die niet van vandaag op morgen uitgewerkt en geïmplementeerd is, maar we maken met elkaar goede stappen.

Personeelsformatie en personeelsbudgetten

Met het volgende overzicht geven wij globaal inzicht in de begrote formatie in vergelijking met 2020.

Formatie in Fte	2020	2021	Mutatie
Bestuur (B&W)	4,00	4,00	-
Bestuursondersteuning (griffie)	2,44	2,44	-
Subtoaal Directe taken programma's	116,99	111,15	-5,84
Subtotaal Ondersteunende taken (overhead)	51,38	58,39	7,01
Totaal Formatie	174,81	175,98	1,17
FTE overhead / Fte directe taken	29%	33%	

De groei in de formatie betreft o.a. de inzet van een extra teammanager. Hier is zichtbaar dat er minder inzet (min 5,84 FTE) vooraf wordt toegerekend aan de programma's. Mede daardoor stijgt het percentage overhead (zie onder overige programma onderdelen: Overhead, pagina 57).

De formatie 2020 betreft de formatie conform de bij de voorjaarsrapportage 2020 bijgestelde begroting.

De bijbehorende budgetten zijn als volgt:

Budget formatie en derden	2020	2021	Mutatie
Bestuur (B&W)	409.100	436.400	27.300
Bestuursondersteuning (griffie)	205.600	207.200	1.600
Burgerlijke stand (trouwambtenaren)	10.000	10.000	-
Personeelslasten binnendienst	10.091.600	10.496.500	404.900
Personeelslasten buitendienst	1.003.000	949.300	-53.700
Budget Formatie	11.719.300	12.099.400	380.100
Budget voor opvangen van verzuim	203.000	203.000	-
Budget flexibele schil en inhuur personeel van derden	274.462	526.200	251.738
Budget stelpost cao ontwikkeling	145.000	-	-145.000
	12.341.762	12.828.600	486.838
<u>Verklaring meerkosten:</u>			
CAO effect			388.000
Formatie ontwikkeling			99.000

De ontwikkeling van de formatie betreft een extra teammanager en inzet van de gedragswetenschapper. De formatie voor inkoop is conform de Voorjaarsrapportage naar beneden bijgesteld.

Personeelsbeleid

De personeels- en salarisadministratie is met ingang van 1 januari 2020 overgegaan naar het shared service centre ONS te Zwolle.

Als goed werkgever zetten we vooral in op het preventief voorkomen van (ziekte) verzuim. Door het werken aan een transparante werkcultuur, is het streven dat we op voorhand kunnen anticiperen op individuele situaties van medewerkers die (tijdelijke) extra zorg en aandacht nodig hebben.

We streven als gemeente naar een verzuimcijfer dat niet groter is dan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer van de sector Gemeenten. In 2019 bedroeg dit landelijk cijfer 5,8 % (5,4 % voor gemeenten < 20.000 inwoners), in Westerveld 6,1% (excl. zwangerschappen).

Waar het gaat om vervanging van ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof is jaarlijks een budget beschikbaar van € 203.000. Indien dit budget niet toereikend is heeft u in 2014 (2e bestuursrapportage) toestemming gegeven om de uitgaven te verhogen tot een budget dat gelijk is aan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer.

Inkoop, aanbesteding en contractmanagement

In 2021 zullen de inkoopwerkzaamheden ondergebracht worden bij het shared service center ONS. Contractering en contractmanagement in het sociaal domein blijven ook in 2021 een groot onderdeel van het takenpakket in 2021. Daarnaast is er aandacht voor het beheren van contracten via een contractbeheersysteem om zo beter inzicht te verkrijgen in lopende overeenkomsten. Dit leidt tot betere beheersing van de inkopen die de gemeente doet. In aanvulling hierop worden ook de controlewerkzaamheden ten aanzien van de rechtmatigheid in samenwerking met VIC uitgevoerd. Binnen de werkzaamheden is toenemende aandacht voor duurzaamheid. Hierbij kan gedacht worden aan een circulaire inkoop, maar ook aan informatie- en kennisuitwisseling met lokale ondernemers over dit onderwerp. Daarnaast wordt er ondersteuning en advisering op maat gevraagd ten aanzien van aanbestedingen en vraagstukken op het vlak van inkoop en contractering.

Informatievoorziening, informatiebeveiliging en automatisering (ICT)

We gaan verder bouwen aan een privacy-veilige en toekomstbestendige informatievoorziening, waarbij we gebruik maken van de mogelijkheden die nieuwe technologieën ons bieden. Dit doen we mede door uitvoering te geven aan een dynamisch meerjarig realisatieprogramma Westerveld 2020-2022. Daarnaast heeft het team Informatiebeveiliging en Privacy haar eigen jaarplan. Dit jaarplan komt voort uit verbetervoorstellen, resultaten van de ENSIA en AVG-zelfevaluaties, de Suwi en Digidaudit, initiatieven vanuit de VNG en ontwikkelingen in onze maatschappij en de technologie die volop in ontwikkeling is.

In 2021 wordt voor het verbeteren van de informatiebeveiliging en privacy binnen de gemeente de focus gelegd bij een integrale aanpak en het implementeren van de BIO- en de AVG-rechten en verplichtingen. Het doel is het beschermen en beveiligen van vertrouwelijke (bedrijfs-)gegevens en de persoonsgegevens die de gemeente bezit.

In 2019 en 2020 zijn belangrijke stappen gezet in het formuleren van beleid, bewustwording en het vaststellen van verplichte AVG-documenten en -processen,. We zien dat organisatorische inbedding, procesbeschrijvingen en toekennen van eigenaarschap, autorisatiemanagement en risicomanagement belangrijk zijn om verdere stappen te kunnen maken op het gebied van AVG-compliance en informatieveiligheid . In 2021 gaan we daarmee verder. In 2021 worden activiteiten zoals training, ingezet die ervoor zorgen dat de protocollen en procedures structureel worden toegepast (en niet meer incidenteel). Ook zal er aandacht zijn voor een risicogebaseerde aanpak. In 2020 is afscheid genomen van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) en hiervoor is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) in de plaats gekomen. Daar waar in de BIG het principe “pas toe of leg uit” gold, is iedere beheersmaatregel (Control) uit de BIO verplicht te implementeren. Afhankelijk van de dataclassificatie en een risicobeoordeling zijn er per control meerdere verschillende maatregelen gedefinieerd. Ook in 2021 zullen we verder gaan met het implementeren van noodzakelijke maatregelen en het in kaart brengen van kwetsbaarheden, dreigingen en risico's die van invloed kunnen zijn op onze informatievoorziening, bedrijfsvoering en bescherming van persoonsgegevens. Dit doen we o.a. met behulp van DPIA's (data protection impact assessment). Dat is één in de AVG- verplicht gesteld assessment dat vooraf aan een nieuwe verwerking met persoonsgegevens moet aantonen welke privacyrisico's er zijn en welke maatregelen daarop genomen zijn. Bij het implementeren van maatregelen wordt in nauw overleg met de medewerkers gekeken naar de context, risicobeoordeling, mogelijkheden van dataminimalisatie, privacy by default en privacy by design Ook dit draagt bij aan bewustwording en toepassing van de AVG-beginselen, zodat onze gemeente een belangrijke stap zet op de AVG-, BIO- en ENSIA-ladder.

Paragraaf F
Portefeuillehouder

Verbonden Partijen
K.H. Smidt

De gemeente onderhoudt banden met diverse partijen waarin zij een bestuurlijk of financieel belang heeft, de zogeheten verbonden partijen. Het aangaan van banden met deze partijen komt voort uit politieke motieven en maatschappelijke relevantie. Een bestuurlijk belang betekent dat leden van het college, in het bestuur van een gemeenschappelijke regeling, vertegenwoordigd zijn. Een financieel belang houdt in dat de gemeente door deelname aan een verbonden partij op enigerlei wijze risico kan lopen. De verbonden partijen zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Deelnemingen in vennootschappen
3. Participaties in stichtingen en verenigingen

1. Gemeenschappelijke regelingen

Werkvoorzieningsschap Reestmond te Meppel			
<i>Openbaar belang</i>			<i>Aandeel</i>
Het plaatsen van mensen uit de deelnemende gemeenten die aangewezen zijn op aangepast werk op een dergelijke plek. Hierbij wordt gestreefd naar passende arbeid zo dicht mogelijk bij de reguliere arbeidsmarkt. Dit houdt mede in het ontwikkelen van de arbeidsmogelijkheden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor hun door- en uitstroomkansen vergroot worden.			24,8%
<i>Financieel</i>			
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	1.680	
	31-12-2021	1.430	
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	2.020	
	31-12-2021	2.220	
Resultaat over 2021 (x € 1.000)	2021	N.N.B.	
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2021	N.N.B.	
<i>Risico's</i>			
De begroting 2021 van Reestmond is nog niet vastgesteld. Er is nog onduidelijkheid over de verdeling van de kosten over de deelnemers.			

Veiligheidsregio Drenthe te Assen			
<i>Openbaar belang</i>			<i>Aandeel</i>
Het uitvoeren van taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet aan de Veiligheidsregio zijn opgedragen. Het uitvoeren van overige taken en bevoegdheden welke door de deelnemende gemeenten aan de veiligheidsregio zijn opgedragen.			4,4%
<i>Financieel</i>			
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	2.313	
	31-12-2021	2.321	
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	30.705	
	31-12-2021	27.426	
Resultaat (x € 1.000)	2021	0	
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2021	1.182	
<i>Risico's</i>			
De Veiligheidsregio is een gemeenschappelijke regeling (GR), waarbij de risico's uiteindelijk verhaald kunnen worden op de deelnemende gemeenten. De Veiligheidsregio geeft zelf aan dat er risico's gezien worden in de financiële afwikkeling van de integratie van de Meldkamer Noord Nederland in de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO), herziening FLO overgangsrecht en de kosten voor personeel (vergoeding vrijwilligers en loon- en prijsontwikkeling). De reserves worden als ruim voldoende ingeschat om de risico's af te dekken. Daarnaast worden nieuwe ontwikkelingen vroegtijdig gesignaleerd en zullen de daaruit voortkomende consequenties voorgelegd worden aan uw raad.			

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten om de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, beschermen en bevorderen.		Op basis van inwoner aantal
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	2.733
	31-12-2021	3.167
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	2.369
	31-12-2021	2.073
Resultaat (x € 1.000)	2021	0
Gemeentelijke bijdrage	2021	869
<i>Risico's</i>		
De impact van het COVID-19 virus is nog onduidelijk. Dit geldt ook voor de GGD Drenthe en kan leiden tot mutaties in de ontwerpbegroting 2021. In de begroting klinkt voldoende realiteitszin door ten aanzien van de COVID-19 crisis. Alles in de bedrijfsvoering van de GGD is erop gericht om zo min mogelijk uit de pas te lopen.		

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD) te Assen		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Het uitvoeren van alle milieuvergunningverlening- en meldingen, milieutoezicht en handhaving en alle milieuspecialismen en advisering op het gebied van milieu.		3,7%
<i>Financieel*</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	28
	31-12-2021	36
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	4.355
	31-12-2021	4.353
Resultaat (x € 1.000)	2021	0
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2021	511
<i>Risico's</i>		
Op dit moment vinden een aantal wijzigingen plaats binnen de RUD op grond van het rapport van Seinstra en van der Laar. Deze ontwikkelingen in de organisatie en het financieel meer in control komen hebben gevolgen voor de bijdrage van de gemeente. De bijdrage is inmiddels al gestegen. Wanneer er bij de RUD tekorten ontstaan zijn de gemeenten en de provincie naar rato verantwoordelijk voor het bijpassen van deze tekorten		

Recreatieschap Drenthe te Diever		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf op het gebied van de vrijetijdseconomie (recreatie en toerisme)		1/13 deel
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	738
	31-12-2021	746
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	670
	31-12-2021	670
Resultaat (x € 1.000)	2021	0
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2021	86
<i>Risico's</i>		
De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten van de gemeenschappelijke regeling en dus voor het Recreatieschap Drenthe.		

Eems Dollard Regio te Bad Nieuweschans		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Bevorderen van samenwerking aan zowel Duitse als Nederlandse kant van de grens		0,94%
<i>Financieel*</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.
	31-12-2021	N.N.B.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.
	31-12-2021	N.N.B.
Resultaat (x € 1.000)	2021	N.N.B.
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2021	3,4
<i>Risico's</i>		
Volgens paragraaf 15 lid 3 Gemeenschappelijke Regeling EDR zijn de deelnemers aan de EDR verplicht om naar rato van hun deelnemersbijdragen bij liquidatie extra bijdragen te verstrekken.		

*EDR levert geen gegevens aan, aangezien er door deze organisatie niet of niet tijdig een begroting wordt opgesteld.

Publiek Vervoer Groningen en Drenthe		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Alle gemeenten in Drenthe en Groningen en het OV-bureau Groningen Drenthe werken samen aan het creëren van een optimaal vervoersnetwerk dat betaalbaar en toekomstbestendig is en waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen.		1,58%
<i>Financieel*</i>		
Eigen vermogen (x € 1)	1-1-2021	0
	31-12-2021	56
Vreemd vermogen (x € 1)	1-1-2021	55
	31-12-2021	56
Resultaat (x € 1)	2021	0
Gemeentelijke bijdrage (x € 1)	2021	16
<i>Risico's</i>		
Het risico voor de deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling is beperkt. De risico's betreffen de interne bedrijfsvoering waarvoor beheersmaatregelen worden ingezet om dat risico te beperken.		

Overheid en Services (ONS)		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
De gemeente Westerveld is per 1 januari 2020 toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling ONS. Het is een lichte regeling voor de bedrijfsvoering. De gemeente neemt sinds 1 januari 2020 diensten af voor de Personeels- en salarisadministratie en sinds 1 september voor het technisch beheer van de ICT. Per 1 januari 2021 zullen ook de inkoop diensten worden afgenomen. Naast Westerveld nemen de gemeenten Zwolle, Kampen, Dalfsen en de provincie Overijssel deel in de gemeenschappelijke regeling. Het deelnemingspercentage is gebaseerd op het bedrag aan bijdrage van de gemeente Westerveld t.o.v. het totale bedrag. Qua zeggenschap heeft de gemeente dezelfde stem als een andere deelnemers, waarmee het aandeel op 20% uit zou komen.		5,7%
<i>Financieel*</i>		
Eigen vermogen (x € 1)	1-1-2021	223
	31-12-2021	223
Vreemd vermogen (x € 1)	1-1-2021	8.423
	31-12-2021	7.123
Resultaat (x € 1)	2021	0
Gemeentelijke bijdrage (x € 1)	2021	1.135
<i>Risico's</i>		
De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de eventuele tekorten van de gemeenschappelijke regeling en dus ook voor de tekorten van ONS. Via tussentijdse rapportages en bestuurlijke afwegingen zal dit zoveel mogelijk beperkt worden.		

2. Deelnemingen in vennootschappen

Onderstaande vennootschappen zijn ontstaan door de splitsing van het netwerkbedrijf en het leveringsbedrijf van Essent en daarnaast door de verkoop van de aandelen in het leveringsbedrijf Essent.

Enexis Holding B.V. te 's Hertogenbosch		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Enexis Holding B.V. beheert het energienetwerk in zeven provincies in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland en zorgt er voor dat gas en elektriciteit van de energieleveranciers veilig bij de klanten (plm. 2,6 miljoen huishoudens) terecht komt.		0,0928%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	4.088.000
	31-12-2021	4.088.000
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	4.435.000
	31-12-2021	4.435.000
Resultaat (x € 1.000)	2021	99.900
<i>Risico's</i>		
Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen.		

CSV Amsterdam B.V. te 's Hertogenbosch		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Deze aandelen zijn bij de verkoop van de Essent-aandelen ontvangen en dienen ter afwikkeling van de diverse zaken rondom de verkoop.		0,0928%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	375
	31-12-2021	300
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	0
	31-12-2021	0
Resultaat (x € 1.000)	2021	-75
<i>Beleidsvoornemens en risico's</i>		
De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de Belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met de Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal de vennootschap kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.		

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. 's Hertogenbosch		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Deze aandelen zijn bij de verkoop van de Essent-aandelen ontvangen en dienen ter afwikkeling van de diverse zaken rondom de verkoop.		0,0928%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	1.590

	31-12-2021	0
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	0
	31-12-2021	0
Resultaat (x € 1.000)	2021	0
Risico's		
Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.		
Het doel is dat de vennootschap in 2021 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).		

Overige vennootschappen waarin wordt deelgenomen

N.V RENDO te Hoogeveen		
Openbaar belang		Aandeel
Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering.		7,97%
Financieel		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.*
	31-12-2021	N.N.B.*
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.*
	31-12-2021	N.N.B.*
Resultaat (x € 1.000)	2021	N.N.B.*
Risico's		
Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap art 2.:81 BW.		

* De begroting van RENDO wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

N.V Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) te Assen		
Openbaar belang		Aandeel
Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering.		1,079%
Financieel		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.*
	31-12-2021	N.N.B.*
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.*
	31-12-2021	N.N.B.*
Resultaat (x € 1.000)	2021	N.N.B.*
Risico's		
Het risico, en daarmee de aansprakelijkheid, voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap art 2.:81 BW.		
* De begroting van WMD wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.		

Waterbedrijf Vitens NV te Zwolle		
Openbaar belang		Aandeel
Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering.		0,449%
Financieel		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.*
	31-12-2021	N.N.B.*
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.*
	31-12-2021	N.N.B.*
Resultaat over 2021 (x € 1.000)	2021	N.N.B.*

Risico's		
Het risico voor de gemeente zit in het afwaarderen van de boekwaarde van de aandelen. Wanneer zou blijken dat Vitens niet meer aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Op dit moment is dat risico met een solvabiliteit van circa 30% zeer gering.		
* De begroting van Vitens wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.		

Wadinko N.V. te Zwolle		
Openbaar belang		Aandeel
Bevorderen werkgelegenheid.		2,344%
Financieel		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.*
	31-12-2021	N.N.B.*
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.*
	31-12-2021	N.N.B.*
Resultaat (x € 1.000)	2021	N.N.B.*
Risico's		
Inherent aan haar doelstellingen loopt Wadinko risico's. Door de interne maatregelen met betrekking tot risicobeheersing, zoals beschreven in de jaarrekening van Wadinko, zijn de risico's voor de aandeelhouders beperkt.		
* Door Wadinko wordt geen openbare begroting opgesteld.		

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) te den Haag			
Openbaar belang		Aandeel	
Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt; d.m.v. gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG Bank bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen.		0,0009%	
Financieel			
Eigen vermogen (x € 1.000)		1-1-2021	N.N.B.*
		31-12-2021	N.N.B.*
Vreemd vermogen (x € 1.000)		1-1-2021	N.N.B.*
		31-12-2021	N.N.B.*
Resultaat (x € 1.000)		2021	N.N.B.*
Risico's			
Maximaal risico t.a.v. de afwaardering van de boekwaarde van de aandelen en het niet ontvangen van dividend. Het risico op afwaardering zal beperkt zijn aangezien het een staatsbank betreft. Het risico op beperkte dividenduitkering heeft zich de laatste jaren voorgedaan, door gewijzigde regelgeving en de lage rente. Hier wordt bij het opstellen van de begroting rekening mee gehouden.			

* De BNG Bank kan geen gegevens inzake vermogen en resultaat voor het komende jaar aanleveren in verband met bedrijfsgegevens die voor concurrenten van belang kunnen zijn.

Regionaal Orgaan Verwijdering Afvalstoffen (ROVA N.V.) te Zwolle		
Openbaar belang		Aandeel
Door deelname in de aandelen van ROVA kunnen we gebruik maken van de aangeboden diensten.		0,184%
Financieel		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.*
	31-12-2021	N.N.B.*
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2021	N.N.B.*
	31-12-2021	N.N.B.*
Resultaat (x € 1.000)	2021	N.N.B.*
Risico's		
Voor de gemeenten zal maximaal het ingelegde bedrag in aandelen moeten worden afgeboekt bij een eventueel faillissement van ROVA, daarnaast zal er met spoed een andere afvalinzamelaar gezocht moeten worden. Dit kan hogere kosten met zich meebrengen. Het risico dat dit zich voor zal doen, wordt zeer klein geacht, aangezien er regelmatig overleggen met ROVA plaatsvinden en de financiële organisatie geborgd is.		

* De begroting van ROVA wordt in de tweede helft van het jaar vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Deze is daarom nog niet bekend bij het opstellen van de gemeentelijke begroting.

3. Participaties in stichtingen en verenigingen

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

De VNG ondersteunt gemeenten bij hun ontwikkeling en behartigt hun belangen. De activiteiten van de VNG bestaan uit het bieden van een platform, het behartigen van gemeenschappelijke belangen, het bieden van dienstverlening aan gemeenten (adviseren en informeren) en het ontwikkelen van producten en diensten. Jaarlijks wordt de contributie op basis van het aantal inwoners vastgesteld. De contributie voor 2021 is begroot op € 27.000.

Talentenregio

Talentenregio is een samenwerkingsverband tussen 26 overheidsorganisaties. Samen vertegenwoordigen ze ruim 8.000 medewerkers in de meest uiteenlopende functies.

Aangesloten zijn de gemeenten, de Omgevingsdienst IJsselland, Shared Service Centrum ONS, de Veiligheidsregio IJsselland, TIEM Zwolle en de provincie Overijssel.

Talentenregio richt zich primair op de individuele medewerkers. Er worden faciliteiten geboden waarbinnen medewerkers zich kunnen ontplooiën en ontwikkelen waardoor het bewustzijn van de medewerker dat zij een zinvolle bijdrage kan leveren aan het mede vormgeven van een goed functionerende overheid groeit. Medewerkers van Talentenregio-organisaties kunnen op een gemakkelijke en laagdrempelige manier bewegen en kennis en kunde uitwisselen.

De contributiekosten bedragen € 18.500 per jaar. Voor het jaar 2021 staan er geen specifieke acties op het programma anders dan de reguliere, voortzetting van het traineeprogramma, uitwisseling van medewerkers binnen het netwerk.

Vereniging van Drentse gemeenten (VDG)

De Vereniging van Drentse gemeenten zet zich in voor de twaalf gemeenten in de provincie Drenthe. De vereniging biedt een platform aan en behartigt de belangen van de Drentse gemeenten richting de VDG. Via de Drentse portefeuillehouders worden diverse beleidsterreinen op elkaar afgestemd. De bijdrage voor 2021 is begroot op € 7.500 (inclusief de bijdrage aan de Stichting Drentse Veteranen).

Regio Zwolle

Regio Zwolle is een bestuurlijke samenwerking tussen 21 gemeenten en 4 provincies rondom Zwolle. Regio Zwolle is volop in ontwikkeling. Er is een nieuwe Agenda opgesteld met een nieuwe structuur van vijf tafels namelijk tafel: economie, leefomgeving, bereikbaarheid, energie en Human Capital Agenda (HCA). De HCA is volop in beweging en moet leiden tot een toekomstgerichte arbeidsmarkt. Doel is om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken door onderwijs en ondernemersorganisaties aan elkaar te verbinden. Daarnaast steunen ondernemersorganisaties initiatieven die bijdragen aan realisatie van en voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Een belangrijk onderdeel van Regio Zwolle is Kennispoort. Kennispoort is het innovatie-netwerk van ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid. Kennispoort verzorgt één keer per jaar een bijeenkomst in de gemeente Westerveld. De Regio Deal Regio Zwolle is binnengehaald. Ook onze gemeente heeft projecten ingediend en kan mogelijk meedoen aan deze subsidietoekenning. Door de nieuwe werkwijze en de gestelde ambitie wordt de gemeentelijke bijdrage verhoogd voor de periode 2021 tot 2023 van jaarlijks € 1,23 per inwoner naar € 2,30 met een jaarlijkse inflatie- en prijspeilcorrectie.

Stichting Het Oversticht Zwolle

Het Oversticht doet onderzoek en brengt advies uit op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijk erfgoed. Het welstandstoezicht en de gemeentelijke monumentencommissie van de gemeente Westerveld zijn bij deze stichting ondergebracht. De gemeentelijke archeoloog wordt eveneens via Het Oversticht ingehuurd. Het Oversticht verzorgt eveneens de omschrijvingen voor nieuwe aanvullingen op de vrijwillige gemeentelijke monumentenlijst.

Samenwerkingsverband UNESCO nominatiedossier 'Koloniën van Weldadigheid'

Sinds 2010 wordt er internationaal samengewerkt aan een succesvolle nominatie van de voormalige Rijkskoloniën van Weldadigheid tot UNESCO Werelderfgoed. De gemeente Westerveld is één van de voortrekkers geweest voor uitbreiding van het dossier en heeft een bestuurlijk charter ondertekend waarin we deze intentie (zowel op het gebied van personele inzet, als financieel) hebben bevestigd.

Op lokaal niveau wordt ambtelijk en bestuurlijk nauw samengewerkt met de gemeenten Steenwijkerland en Weststellingwerf en vindt er afstemming plaats met ondernemers uit de recreatie- en toeristische sector, Stichting Maatschappij van Weldadigheid en de agrarische sector. Het Werelderfgoedcomité heeft zich in 2018 positief uitgesproken over het dossier en in het bijzonder het Westerveldse aandeel,

in 2021 zal het Werelderfgoedcomité naar verwachting een definitief besluit nemen over het toekennen van de UNESCO Werelderfgoedstatus.

RWB Zwolle

Het regionaal Werkbedrijf Regio Zwolle timmert continu aan de weg om invulling te geven aan zijn belangrijkste doelstelling: het realiseren van een inclusieve arbeidsmarkt in de regio Zwolle. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar mensen met een (grotere) afstand tot de arbeidsmarkt.

Toekomstgericht en innovatief arbeidsmarktbeleid vraagt echter om een human capital agenda (HCA) met een integrale invalshoek die de driehoek economie, onderwijs en arbeidsmarkt verbindt. Een agenda met meer concrete doelen die ook de samenhang tussen de verschillende agenda's op het gebied van economische innovatie, het Sociaal Domein en onderwijs en kennis, inzichtelijk maakt. Inzicht in het 'regionaal DNA' zorgt ervoor dat vraag en aanbod dicht bij elkaar kunnen komen. Deze kansen verbinden we nadrukkelijk ook met mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

P10

De P10 is een samenwerkingsverband van 22 grootste (oppervlakte) plattelandsgemeenten van Nederland. Deze gemeenten hebben veelal te maken met dezelfde ambities en uitdagingen. In P10 verband worden deze onder de aandacht gebracht van de landelijke en Europese politiek. Naast onderstaande onderwerpen wordt via de P10 een lobby gevoerd in relatie tot de herverdeling van het gemeentefonds die voor P10 gemeenten mogelijk niet gunstig uitpakt.

Onderwerpen: Demografische ontwikkelingen, Relatie plattelandsgemeente en gemeentefonds, Recreatie en toerisme, Functieveranderingen op het platteland, Nieuwe economische kansen in de buitengebieden, Veiligheid in het landelijke gebied (aanrijtijden), Leefbaarheid in de kernen (voorzieningen, zorg, onderwijs), Natuur- en waterbeheer, duurzaamheid.

De paragraaf grondbeleid beschrijft het grondbeleid in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling. Het gemeentebestuur formuleert de doelstellingen en het grondbeleid is hieraan ondersteunend. Deze paragraaf geeft de visie op het grondbeleid, de uitvoering van het grondbeleid, de actuele financiële positie, de winstneming en de risico's en voorzieningen weer. De niet in exploitatie genomen bouwgronden worden, vanaf 2016 op basis van het BBV, opgenomen als materiële vaste activa.

Visie op grondbeleid

Het uitgangspunt van de gemeente Westerveld is een faciliterend grondbeleid. De markt heeft de ruimte om te ondernemen en de gemeente kan zich op haar publieke taak richten. Wanneer de gemeente het nodig acht om meer invloed op het grondbeleid te hebben dan wordt actief grondbeleid ingezet. Bij de keuze voor actief grondbeleid wordt de raad altijd in kennis gesteld. Het financiële risico van het grondbeleid dient voor de gemeente aanvaardbaar te zijn en wordt vooraf zorgvuldig onderzocht. De huidige markt, waarin de vraag naar woningen groeiende is en er nieuwe obstakels om woningbouw te realiseren naar voren komen (zoals stikstof, pfas) vraagt wellicht om een actievare overheid. Dat is de reden waarom momenteel goed gekeken wordt naar de potentie van herontwikkelingslocaties.

Winstneming

Volgens de commissie BBV moet winst (tussentijdse winstname) worden genomen op het moment dat er in een grondexploitatie opbrengsten zijn. Volgens de POC-methode (percentage of completion, een methode die het aandeel van de gerealiseerde opbrengsten afzet tegen het aandeel van de gerealiseerde kosten en de te verwachten winst) is de te nemen winst jaarlijks te berekenen. Met de jaarrekening van 2019 is op deze wijze een winst van € 336.000 uit de grondexploitaties van Zorgvlied, Vledder Noord fase 1a en Kalterbroeken genomen. Ook het komende jaar wordt verwacht winst uit deze drie grondexploitaties te kunnen nemen.

Uitvoering grondbeleid

Meenteweg - Oeveraseweg – Havelte

Deze grondexploitatie betreft de afronding van een bedrijventerrein in Havelte. Op dit bedrijventerrein is nog circa 15.000 m² bedrijfsgrond beschikbaar. Verder moeten er nog flinke werkzaamheden in de openbare ruimte plaatsvinden, zoals in het bestemmingsplan is opgenomen. Het te verwachten financiële eindresultaat is circa € 214.000 nadelig (NCW per 1-1-2020). Hiervoor is een voorziening getroffen. De verwachting is dit project in 2022 te kunnen afsluiten.

Zorgvlied Noord-Oost II

In Zorgvlied worden 15 kavels uitgegeven voor woningbouw. In 2018 zijn negen van deze kavels afgenomen door een ontwikkelaar. Daarnaast is eind 2018 de verkoop gestart van 6 kavels ten behoeve van zelfbouw. Per 1-1-2020 waren nog 5 van deze kavels beschikbaar. Het te verwachten voordelige financiële resultaat komt uit op € 160.000 (NCW per 1-1-2020). In 2018 en 2019 is al een winst uit het project genomen ter hoogte van in totaal € 86.000. Naar verwachting kan dit project per 31-12-2023 worden afgesloten.

Kalterbroeken

Kalterbroeken is een woningbouwproject waarin per 1-1-2020 nog 43 kavels voor woningbouw uitgegeven worden. In 2019 zijn overeenkomsten gesloten met verschillende ontwikkelaars. Die ontwikkelaars zijn medio 2020 vrijwel allemaal met de bouw van de woningen begonnen. Het te verwachten financiële resultaat is € 600.000 voordelig (op NCW per 1-1-2020), nadat in 2018 en 2019 al een winstneming is gedaan van in totaal € 249.000. De verwachting is dat dit project in 2022 kan worden afgesloten.

Vledder Noord – Fase 1a

Het plan Vledder Noord – Fase 1a betreft een project waarin 32 woonzorg-eenheden worden gerealiseerd. Het te verwachten financiële resultaat is circa € 130.000 voordelig (op NCW per 1-1-2020). In 2019 is al een winst van € 101.000 genomen uit dit project. In 2020 is gestart met de bouw van het complex en de verwachting is dat dit project in 2021 kan worden afgesloten.

Vledder Noord – Fase 1b

Eind 2020 is de grondexploitatie voor woningbouw in Vledder Noord – Fase 1b vastgesteld²⁴. In dit plangebied zullen circa 41 woningen gerealiseerd kunnen worden. Voor een deel van het plangebied zal nog een bestemmingsplanwijziging nodig zijn. Het te verwachten financiële resultaat is circa € 325.000 nadelig (op NCW per 1-1-2020). De verwachting is dat de grondexploitatie in 2024 kan worden afgesloten.

Moersberger Erven – Nijensleek

Ook deze grondexploitatie is in 2020 vastgesteld²⁵. Hier gaat het om een uitbreiding van het huidige bedrijventerrein Moersberger Erven in Nijensleek. In dit plan is ruimte voor 4 bedrijfskavels. Voor een deel van de kavels zijn al overeenkomsten gesloten. Het te verwachten financiële resultaat is circa € 5.000 voordelig (op NCW per 1-1-2020). Naar verwachting kan het project in 2022 worden afgesloten.

Toekomstige ontwikkelingen

Er zijn plannen gemaakt voor woningbouwontwikkeling in Vledderveen. De stikstof-kwestie zorgde hier voor flinke vertraging, maar er worden nog steeds inspanningen gepleegd om dit plan doorgang te laten vinden. Daarnaast wordt gekeken naar diverse herontwikkelingslocaties.

Actuele financiële positie

Bouwgrond in exploitatie

Bedragen x € 1.000						
Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Winst- neming	Voor- ziening	Boekwaarde 31-12-2020
Zorgvlied Noord-Oost II	-15	21	62	-	-	-56
Kalterbroeken Diever	-278	837	1.949	-	-	-1.391
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	113	468	-	-	214	367
Vledder Noord fase 1a	-251	123	-	-	-	-128
Totaal bouwgronden in exploitatie	-431	1.450	2.011	-	214	-1.206
<u>Nieuwe grondexploitaties</u>						
Vledder Noord fase 1b	-	956	-	-	-	956
Moersberger Erven	-	197	152	-	-	45
Totaal bouwgronden in exploitatie	-431	2.602	2.163	-	214	-206

Voorzieningen

Voor Meenteweg / Oeveraseweg is per 31-12-2019 een voorziening opgenomen van € 214.000. Dat bedrag zal naar verwachting voldoende zijn (zie contante waarde).

Risico's

In het algemeen kan gesteld worden dat er weinig risico's zijn bij onze grondexploitaties. Zie hiervoor paragraaf B. Voor de verliezen die we kunnen inschatten is een voorziening opgenomen. Op dit moment betreft dat de Meenteweg – Oeveraseweg in Havelte.

Voor grondexploitaties die in uitvoering zijn geldt dat er een algemeen risico is dat deze ontwikkeling uiteindelijk niet (volledig) voltooid wordt. Er is getracht om het risico hierop zo veel mogelijk te beperken door middel van diversiteit in woningtypologieën, behoefteonderzoek en het hanteren van

²⁴ Vastgesteld in de raadsvergadering van 6 oktober 2020. Daarom meegenomen in deze begroting.

²⁵ Idem.

marktconforme grondprijzen. Voor nadere inschatting van de risico's in breder verband wordt verwezen naar de paragraaf B: Weerstandvermogen en risicobeheersing.

Deel B | Financiële begroting

B.1. Overzicht van baten en lasten en de toelichting

B.1.1. Meerjarenbegroting 2021 – 2024

Onderstaand overzicht van baten en lasten is anders gepresenteerd dan voorgaande jaren. Op deze manier ontstaat een beter meerjaren inzicht in de baten en lasten.

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Programma	Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Meerjaren begroting		
				2022	2023	2024
Lasten						
0 Bestuur en ondersteuning	2.069	2.254	2.186	2.178	2.177	2.176
1 Veiligheid	1.388	1.483	1.414	1.433	1.446	1.473
2 Verkeer en vervoer	3.288	3.096	3.437	3.459	3.486	3.485
3 Economie	1.221	1.365	1.500	1.513	1.514	1.254
4 Onderwijs	1.487	1.584	1.552	1.534	1.509	1.487
5 Sport cultuur en recreatie	4.840	4.875	4.310	4.200	4.062	4.063
6 Sociaal domein	21.187	25.088	19.861	20.003	20.206	20.106
7 Volksgezondheid en milieu	5.060	6.082	5.730	5.658	5.727	5.735
8 VHROSV	4.119	5.803	5.561	3.374	2.647	1.857
Subtotaal lasten	44.659	51.630	45.551	43.352	42.774	41.636
Baten						
0 Bestuur en ondersteuning	358	354	354	354	354	354
1 Veiligheid	14	15	15	15	15	15
2 Verkeer en vervoer	311	314	314	314	314	314
3 Economie	1.544	1.877	2.225	2.161	2.199	2.099
4 Onderwijs	195	191	191	191	191	191
5 Sport cultuur en recreatie	335	235	268	268	168	168
6 Sociaal domein	3.874	8.428	3.407	3.797	3.797	3.797
7 Volksgezondheid en milieu	4.715	4.719	5.047	5.047	5.047	5.047
8 VHROSV	3.361	3.597	3.821	2.050	1.372	575
Subtotaal baten	14.707	19.730	15.642	14.197	13.457	12.560
Totaal saldo programma's	-29.952	-31.900	-29.909	-29.155	-29.317	-29.076
Overhead	7.433	7.687	8.272	8.396	8.397	8.367
VpB	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	20	20	20	20	20
Algemene dekkingsmiddelen						
Lasten	481	509	466	392	391	380
Baten	34.974	36.287	37.301	37.541	37.634	37.592
Totaal algemene dekkingsmiddelen	34.493	35.778	36.835	37.149	37.243	37.212
Saldo lasten en baten	-2.892	-3.829	-1.366	-422	-491	-251
Mutaties in reserves						
Storting in reserves	6.731	235	175	25	25	25
Beschikking uit reserves	7.968	3.575	1.149	704	575	491
Totaal mutaties in reserves	1.237	3.340	974	679	550	466
Resultaat	-1.655	-489	-392	257	59	215

B.1.2. Uitgangspunten meerjarenbegroting 2021 - 2024

De financiële spelregels die we in 2021 hanteren voor de opbouw en samenstelling van de product en programmabudgetten en de nieuwe financiële prognoses luiden als volgt:

- ✓ Voor het opstellen van de begroting 2021 en de meerjarenraming 2021-2024 is als basis de Voorjaarsrapportage 2020 gebruikt, aangevuld met de kaders uit de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021.
- ✓ De beleidsregels, reken- en spelregels worden toegepast conform het vernieuwde BBV.
- ✓ De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire van 2020.
- ✓ In 2021 is er een inflatie toegepast van 1,5 % op de Forensenbelasting, Rioolheffing, Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht, Leges voor vergunningen en Lijkbezorgingsrechten.
- ✓ Conform de notitie Uitgangspunten voor begroting 2021 is er geen inflatie correctie toegepast op de overige uitgaven.
- ✓ Op de kosten voor het Sociaal domein, de uitvoeringskosten voor Gemeenschappelijke Regelingen en het MJOP voor de gebouwen is geen inflatie toegepast.
- ✓ Voor de kapitaallasten is gebruikt gemaakt van een rekenrente van 0,4% voor 2021. Voor een onderbouwing en de toegepaste rekenrente voor 2022 t/m 2024 zie paragraaf D: Financiering.
- ✓ De doorbelasting van de kosten van gebouwen welke voor meerdere taakvelden worden gebruikt is geactualiseerd.
- ✓ De doorbelasting van de personeelslasten van personeelsleden die voor specifieke taakvelden werkzaam zijn is geactualiseerd.
- ✓ De inkomsten en uitgaven van de grondexploitaties zijn geactualiseerd en verwerkt in deze begroting.
- ✓ Voor de grondexploitaties is gebruik gemaakt van een rekenrente van 0,68 %. Zie paragraaf D: Financiering.
- ✓ De mutatie in de reserves en voorzieningen zijn geactualiseerd.
- ✓ Onttrekkingen aan de voorzieningen voor wegen en rioleringen zijn gebaseerd op geactualiseerde beheersplannen voor wegen en rioleringen.
- ✓ De kosten, opbrengsten en mutatie in de reserve en voorziening van de reinigings- en rioolheffing zijn geactualiseerd. Daarbij is toegewerkt naar kostendekkendheid van het tarief afvalstoffenheffing.
- ✓ De vigerende Cao-gemeenten vormt het uitgangspunt voor het bepalen van de lasten voor salarissen in 2021 en verder.
- ✓ Aannee jaarlijks via het gemeentefonds uit te keren ruimte onder BCF-plafond berekend op basis van 6,32 punt keer de uitkeringsfactor.

B.1.3. Toelichting op overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten geeft in een oogopslag inzicht in het saldo van de programma's, het saldo van de dekkingsmiddelen en het saldo van de mutatie bestemmingsreserves. De programma's geven de baten en lasten zonder de mutatie reserves. Programma gebonden inkomsten, zoals rioolheffing en heffing van reinigingsrechten, worden wel meegenomen in de baten van het respectievelijke programma.

Toelichting op de programma's

Voor een toelichting op de programma's wordt verwezen naar Deel A1: Programmaplan.

Overhead

Voor een toelichting op de overhead wordt verwezen naar de overige programma onderdelen vanaf pag. 53 en naar de paragraaf E: Bedrijfsvoering.

Vennootschapsbelasting

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Hierbij gaat het uitsluitend om winstgevendende activiteiten waarbij in algemene zin sprake is van een onderneming. Voor de gemeente Westerveld gaat het alleen om de grondexploitaties. Voor zover we dat op basis van de nu bekende regelgeving in kunnen schatten zijn deze activiteiten fiscaal gezien niet winstgevend. Een voorlopige externe toetsing bevestigt dat. We kiezen er daarom voor in het boekjaar 2021 en verder geen last voor de vennootschapsbelasting te verantwoorden. We verzenden de aangifte voor 2017 en 2018 voor 1 december 2019. Daarin is een pro-forma aangifte voor baten uit de verwerking van restafval opgenomen. Daarna weten we definitief of de belastingdienst ons uitgangspunt van niet winstgevend zal delen.

In de beoordeling wordt meegenomen de positieve van de gemeente 'voor het zich ontdoen van restafval. Gelet op het gegeven dat met deze activiteit wordt voldaan aan de voorwaarden van het drijven van een onderneming wordt voldaan, is er sprake van een VpB belaste activiteit. We onderzoeken of daarvan voor de gemeente sprake is.

Onvoorzien

In de begroting 2021 is een post voor onvoorzien van € 20.000 (€ 1 per inwoner) opgenomen. Dit bedrag is bestemd om eventuele tegenvallers op te vangen en nog niet te kwantificeren uitgaven die zich in de loop van het verslagjaar voor doen. De besteding daarvan is voorbehouden aan het college.

Algemene dekkingsmiddelen

Voor het inzicht in de baten en lasten van de algemene dekkingsmiddelen dient onderstaand overzicht.

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Algemene dekkingsmiddelen	Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Meerjaren begroting		
				2022	2023	2024
<u>Lasten</u>						
<u>Algemene heffingen</u>						
OZB-gebruikers	-	-	-	-	-	-
OZB eigenaren	295	311	303	238	238	238
Subtotaal alg. heffingen	295	311	303	238	238	238
Uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-	-	-
Dividend	1	1	1	1	1	1
Overige (toevallige) baten en lasten	138	149	138	138	138	138
Financieringsfunctie	47	48	25	16	15	4
Subtotaal Lasten	481	509	466	392	391	380
<u>Baten</u>						
<u>Algemene heffingen</u>						
OZB-gebruikers	353	365	373	373	373	373
OZB eigenaren	2.875	3.170	3.742	3.742	3.742	3.742
Subtotaal alg. heffingen	3.228	3.535	4.115	4.115	4.115	4.115
Uitkeringen gemeentefonds	30.678	31.862	32.282	32.524	32.617	32.630
Dividend	911	852	852	852	852	797
Overige (toevallige) baten en lasten	109	31	31	31	31	31
Financieringsfunctie	48	6	21	19	19	19
Subtotaal Baten	34.974	36.287	37.301	37.541	37.634	37.592
Totaal algemene dekkingsmiddelen	34.493	35.777	36.835	37.149	37.243	37.212

In paragraaf A: Lokale heffingen wordt nader ingegaan op de mutaties lokale heffingen. De algemene uitkeringen (Gemeentefonds) zijn gebaseerd op de septembercirculaire 2020.

B.1.4. Toelichting toevoegingen en onttrekkingen reserves

De gemeente Westerveld heeft bestemmingsreserves gevormd in het verleden voor een specifiek doel. Jaarlijks vinden stortingen en onttrekkingen plaats.

Toevoegingen en onttrekkingen reserves

Ten behoeve van het inzicht is onderstaand overzicht opgenomen van de mutaties reserves per programma. Per mutaties is de begrote mutatie gepresenteerd. In de toelichting op de geprognosticeerde balans is een overzicht opgenomen van het toekomstige verloop van de reserves.

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Reserves	Realisatie 2019	Raming 2020	Begroting 2021	Meerjaren begroting		
				2022	2023	2024
Lasten (Storting in reserve)						
0 Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-	-
1 Veiligheid	-	-	-	-	-	-
2 Verkeer en vervoer	836	-	-	-	-	-
3 Economie	162	210	-	-	-	-
4 Onderwijs	57	-	-	-	-	-
5 Sport cultuur en recreatie	55	-	150	-	-	-
6 Sociaal domein	17	25	25	25	25	25
7 Volksgezondheid en milieu	3.418	-	-	-	-	-
8 VHROSV	147	-	-	-	-	-
Subtotaal Lasten	4.692	235	175	25	25	25
Baten (Beschikking uit reserve)						
0 Bestuur en ondersteuning	631	653	430	421	406	391
1 Veiligheid	-	372	-	-	-	-
2 Verkeer en vervoer	994	247	48	48	48	48
3 Economie	572	140	70	82	82	12
4 Onderwijs	104	-	39	39	39	39
5 Sport cultuur en recreatie	363	342	-	-	-	-
6 Sociaal domein	45	638	55	52	-	-
7 Volksgezondheid en milieu	3.184	370	61	-	-	-
8 VHROSV	-	813	446	62	-	-
Subtotaal Baten	5.893	3.575	1.149	704	575	491
Totaal mutatie in reserves	-1.201	-3.340	-974	-679	-550	-466

Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting per programma en naar B.2.4 de staat van de reserves 2021 – 2024.

Structurele mutatie reserves

Een storting en/of onttrekking aan een reserve is per definitie incidenteel, tenzij er redenen zijn deze structureel te ramen (bijvoorbeeld ter dekking van rente- en/of afschrijvingslasten). In de tabel hieronder worden de ramingen van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves weergegeven.

Structurele mutatie reserves	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A. Structurele onttrekkingen reserves				
R.305112 Kapitaallasten gemeentehuis	-312	-311	-298	-286
R.305117 Kapitaallasten MFA Havelte	-118	-110	-108	-105
R.305145 Dekking kap.lasten Ruimt. Actieplan Havelte	-48	-48	-48	-48
R.305152 Afschrijvingslasten Stad & Esch	-39	-39	-39	-39
R.305154 Afschr.lasten parkeerterrein Frederiksoord	-	-12	-12	-12
Totaal structurele onttrekkingen	-517	-520	-505	-491

B.1.5. Incidentele baten en lasten

Achtergrond

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dient de gemeentebegroting te voorzien in een overzicht van incidentele lasten en baten. Inzicht daarin is van belang voor de beoordeling²⁶ van het structurele en reële evenwicht van baten en lasten door de gemeenteraad. Daarnaast is het noodzakelijk voor het financiële toezicht en de beoordeling van de begrotingspositie door Gedeputeerde Staten. Het is daarmee ook een van de beoordelingscriteria om voor repressief financieel toezicht in aanmerking te komen.

Bedragen x € 1.000

Begroting 2021-2023						
Presentatie van incidentele baten en lasten	RES.	Programma	Begroting	Meerjaren begroting		
			2021	2022	2023	2024
<u>Incidentele baten:</u>						
Subsidies toeristische platform		3	240	100	100	
Regiodeal 2021-2023	√	3	70	70	70	
Subsidie structuur visie	√	6	55	52	-	-
Dekking lasten subsidie duurzaamheid	√	8	61	-	-	-
Dekking lasten omgevingswet	√	8	446	62	-	-
Subtotaal incidentele baten			872	284	170	-
<u>Incidentele lasten:</u>						
Reservering sportaccomodaties	√	0	150	-	-	-
Samenlevingsagenda: Global Goals		0	25	25	-	-
Samenlevingsagenda: Deelauto's		0	20	-	-	-
Uitgaven toeristische platform		3	240	100	100	-
Regiodeal 2021-2023		3	130	130	130	-
Openluchtbad Havelte		5	56	-	-	-
Samenlevingsagenda: Beweegmogelijkheden inwoners		5	20	-	-	-
Bijstelling uitkeringen participatie		6	390	-	-	-
Frictiekosten sociaal domein (amendement)		6	100	100	100	-
Bijdrage dorpshuizen	√	6	25	25	25	25
Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe (ZVHD)		6	11	-	-	-
Omgevingswet		8	331	-	-	-
Subsidies duurzaamheid		8	61	-	-	-
Samenlevingsagenda: Voedselbos		8	50	-	-	-
Subtotaal incidentele lasten			1.609	380	355	25
Saldo incidentele baten en lasten			737	96	185	25

De met een vinkje (√) aangegeven bedragen betreffen mutaties met een relatie naar de bestemmingsreserves.

Dat wil zeggen tegenover de incidentele last staat een dekking uit de bestemmingsreserve.

Criteria

De incidentele baten en lasten zijn opgesteld met in achtname van de door de commissie BBV daarvoor opgestelde richtlijnen in haar notitie 'structurele en incidentele lasten en baten'. Baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar of minder voordoen kunnen beoordeeld worden als incidenteel, waarbij rekening wordt gehouden met de soort of de eigenschap van de begrotingspost.

Ter invulling is in de inventarisatie van incidentele baten en lasten hierna uitgegaan van de volgende criteria:

²⁶ Wettelijke taak gemeenteraad, art. 189-2 Gemeentewet.

- lasten/baten die alleen in het jaar 2021, 2022, 2023 of 2024 voorkomen;
- lasten/baten die zich maximaal gedurende drie jaar voordoen (2021-2024);
- lasten/baten waarvan de eindigheid vast ligt op basis van raadsbesluit en/of toekenningsbesluit, ook als de looptijd langer is dan drie jaar;
- onttrekkingen en toevoegingen aan reserves met een looptijd korter dan drie jaar.

Toelichting

Het saldo incidentele baten en lasten is positief. Het structurele begrotingssaldo van Westerveld verbetert daardoor verder.

De met een ✓ gemarkeerde regels verwijzen naar het Verloopoverzicht reserves en voorzieningen. De als incidenteel aangemerkte onttrekkingen uit de bestemmingsreserves komen terug in bovenstaand overzicht waarbij tevens de in de begroting opgenomen lasten worden gepresenteerd. Het gaat bijvoorbeeld om projecten zoals invoering omgevingswet en duurzaamheid. Voor de tijdelijke inzet van personeel of voor de tijdelijke vervanging van vaste medewerkers die op deze projecten worden ingezet is er dekking in de vorm van een onttrekking aan deze bestemmingsreserve.

Vanuit de samenlevingsagenda wordt voorgesteld een bestemmingsreserve in te stellen voor de invoering van de beleidsregel Sportaccommodaties van € 150.000. Daarnaast zijn er vanuit diezelfde samenlevingsagenda een aantal activiteiten voorzien met een incidenteel karakter.

De Regiodeal Heeft een looptijd van drie jaar. Bijstelling lasten uitkeringen participatie betreft een jaar, omdat financiering een jaar later plaatsvindt. De frictiekosten sociaal domein zijn structureel voor vier jaar begroot. Deze kosten zijn in haar aard aangemerkt als incidenteel.

B.1.6. Structureel en reëel evenwicht

Op basis van de in het voorgaande hoofdstuk gepresenteerde incidentele baten en lasten wordt hier inzicht gegeven in het structureel en reëel evenwicht.

		Bedragen x € 1.000			
Presentatie van het structureel begrotingssaldo		Begroting 2021	Meerjaren begroting 2022 2023 2024		
Saldo baten en lasten		-1.366	-422	-491	-251
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		517	520	505	491
Begrotingssaldo		-849	98	14	240
Incidentele baten	AF	872	284	170	-
Incidentele lasten	BIJ	1.609	380	355	25
Structureel begrotingssaldo		-112	194	199	265

B.2. Uiteenzetting van de financiële positie

B.2.1. Geprognosticeerde begin- en eindbalans

Voor het opstellen van de prognose balans is gebruik gemaakt van alle informatie zoals die tot en met 1 september 2019 bekend is. De balansposities zijn bepaald op basis van het investeringsplan, de beheersplannen voor wegen en rioleringen, de te verwachten ontwikkeling van grondexploitaties, een raming van de toekomstige Btw teruggave uit het Btw-compensatiefonds, de aflossingen op uitstaande gelden en aangetrokken leningen, de mutaties in de reserves en voorzieningen en een schatting voor overige vorderingen en schulden (crediteuren). Om tot een sluitende balans te komen wordt in eerste instantie het maximum van de kasgeldleningen ingezet voor de financiering. Is dat niet voldoende dan worden langlopende leningen aangetrokken voor de financiering.

Verschillen in de uitvoering in 2021 kunnen zorgen voor aanzienlijke afwijkingen in de financiële realisatie en de balansposities. Bijvoorbeeld het niet uitvoeren van geplande investeringen in 2021, maar in een later jaar, maakt dat minder vaste geldleningen nodig zijn. De balans ziet er dan bij het opstellen van de jaarrekening over 2021 anders uit. Het beeld wat in deze begroting wordt geschetst verandert niet, omdat de investering op zeker moment alsnog wordt uitgevoerd, zij het wat later. Waarmee de externe financiering alsnog nodig zal zijn.

Bedragen x € 1.000						
Prognosebalans	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	18	15	12	9	6	3
Materiële vaste activa	40.438	42.965	41.676	40.654	38.816	37.965
Financiële vaste activa	1.320	1.207	1.093	1.093	1.093	1.093
	41.776	44.187	42.782	41.757	39.915	39.062
Vlottende activa						
Onderhanden werk, w.o. bouwgrond in exploitatie	-640	-207	-1.458	-319	-520	-372
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar	5.257	4.508	3.481	3.236	2.948	2.900
Liquide middelen	284	280	280	280	280	280
Overlopende activa	1.020	750	750	750	750	750
	5.921	5.331	3.053	3.947	3.457	3.558
Totaal activa	47.697	49.519	45.834	45.704	43.373	42.620
Vaste passiva						
Eigen vermogen	18.313	14.497	13.130	12.708	12.217	11.966
Voorzieningen	10.743	10.364	9.592	9.651	9.942	9.922
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	6.775	13.460	13.695	14.083	11.907	11.559
	35.831	38.321	36.417	36.442	34.066	33.447
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	10.123	9.200	7.500	7.300	7.300	7.200
Overlopende passiva	1.743	1.998	1.917	1.962	2.007	1.973
	11.866	11.198	9.417	9.262	9.307	9.173
Totaal passiva	47.697	49.519	45.834	45.704	43.373	42.620

B.2.2. Toelichting geprognosticeerde balans

De totale vaste activa daalt per saldo 1,4 miljoen. De investeringen zijn € 1.118.000 (deze bestaat uit investeringen van € 857.000 in 2021 en € 261.000 aan investeringen uit 2020). De afschrijvingen in 2021 zijn € 2.523.000.

Het onderhandenwerk van bouwgrond in exploitatie daalt met 1,3 miljoen. En verder dalen de overige uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar met € 1,0 miljoen. Totaal daalt de activa met € 3,7 miljoen.

Lagere activa betekent een lagere financiering. De financiering met kasgeld daalt met € 1,7 miljoen. Tevens daalt de (interne) financiering (het eigen vermogen) met € 1,9 miljoen. Totaal daalt de financiering met € 3,7 miljoen.

Er is extra externe financiering nodig van € 0,2 miljoen. Omdat voor aflossingen van bestaande geldleningen een bedrag van € 2,0 miljoen nodig is, is er sprake van herfinanciering. Totaal is daarom een externe financiering nodig van € 2,2 miljoen.

Totaal komt de externe financiering uit op € 13,7 miljoen.

B.2.3. Investeringsplanning 2021 - 2024

Omschrijving	Progr.	Investerings				t.l.v. Voorz.	Kapitaallasten			
	Progr.	2021	2022	2023	2024		2021	2022	2023	2024
Economisch nut										
VW Caddy (2021)	0	42.000	-	-	-		-	-	-	3.357
Vervanging Claas Arion 510 Tractor (2022)	0	-	80.000	-	-		-	-	-	-
MAN TGS 18-320 (2020)	0	275.000	-	-	-		-	22.254	22.042	21.852
Zoutstrooier Epoke LBO (2022)	0	-	35.000	-	-		-	2.832	2.805	2.781
Zoutstrooier Sirius (2022)	0	-	40.000	-	-		-	-	3.217	3.188
Zoutstrooier Sisrius (2022)	0	-	40.000	-	-		-	-	3.217	3.188
Schliessing houtversnipperaar (2022)	0	-	56.000	-	-		-	-	4.504	4.463
VW Transporter	0	48.000	-	-	-		-	4.992	4.951	4.915
Bedrijfsauto	0	145.000	0	-	-		-	9.615	9.615	9.615
Investering hulpstukken kraan	0	-	20.000	-	-		-	-	2.000	2.000
Renovatie sportvelden (2021)	5	33.615	-	-	-		-	1.681	1.681	1.681
Renovatie sportvelden (2022)	5	-	33.615	-	-		-	-	1.681	1.681
Renovatie sportvelden (2023)	5	-	-	33.615	-		-	-	-	1.681
Renovatie sportvelden (2024)	5	-	-	-	33.615		-	-	-	-
Riolering vrijverval (2021)	7	222.784	-	-	-	Ja	222.784	-	-	-
Riolering vrijverval (2022)	7	-	125.863	-	-	Ja	-	125.863	-	-
Riolering vrijverval (2023)	7	-	-	124.170	-	Ja	-	-	124.170	-
Riolering vrijverval (2024)	7	-	-	-	195.251	Ja	-	-	-	195.251
Riolering gemalen mech/elekt (2023)	7	-	-	20.000	-	Ja	-	-	20.000	-
Riolering gemalen bouwkundig (2023)	7	-	-	151.000	-	Ja	-	-	151.000	-
Riolering gemalen bouwkundig (2024)	7	-	-	-	13.000	Ja	-	-	-	13.000
Riolering gemalen mechanisch (2024)	7	-	-	-	79.000	Ja	-	-	-	79.000
Riolering drukriolering mech/elekt (2021)	7	33.000	-	-	-	Ja	33.000	-	-	-
Riolering drukriolering mech/elekt (2022)	7	-	432.000	-	-	Ja	-	432.000	-	-
Riolering drukriolering mech/elekt (2023)	7	-	-	18.000	-	Ja	-	-	18.000	-
Riolering bouwkundig (2022)	7	-	17.000	-	-	Ja	-	17.000	-	-
Riolering persleiding (2022)	7	27.000	-	-	-	Ja	27.000	-	-	-
Riolering persleiding (2024)	7	-	-	-	67.000	Ja	-	-	-	67.000
Riolering milieumaatregelen (2021)	7	150.000	-	-	-	Ja	150.000	-	-	-
Riolering milieumaatregelen (2022)	7	-	150.000	-	-	Ja	-	150.000	-	-
Riolering milieumaatregelen (2023)	7	-	-	150.000	-	Ja	-	-	150.000	-
Riolering milieumaatregelen (2024)	7	-	-	-	150.000	Ja	-	-	-	150.000
Riolering onderhoud stedelijk watersysteem (2021)	7	46.600	-	-	-	Ja	46.600	-	-	-
Riolering onderhoud stedelijk watersysteem (2022)	7	-	46.600	-	-	Ja	-	46.600	-	-
Riolering onderhoud stedelijk watersysteem (2023)	7	-	-	46.600	-	Ja	-	-	46.600	-
Riolering stedelijk watersysteem (2024)	7	-	-	-	46.600	Ja	-	-	-	46.600
Totaal Economisch Nut:		1.022.999	1.076.078	543.385	584.466		479.384	812.837	565.483	611.252
Omschrijving	Progr.	2021	2022	2023	2024		2021	2022	2023	2024
Maatschappelijk Nut										
Vervanging en reconstructie wegen (2021)	2	299.000	-	-	-		-	13.156	12.965	12.785
Reconstructie en vervanging wegen	2	-	830.000	-	-		-	-	36.105	35.590
Reconstructie wegen	2	-	-	200.000	-		-	-	-	8.600
Verv.reconstructie wegen	2	-	-	-	1.116.366		-	-	-	-
Uitvoering beleid- en beheersplan Brinken	2	15.000	-	-	-		-	600	600	600
Uitvoering beleid- en beheersplan Brinken	2	-	15.000	-	-		-	-	600	600
Uitvoering beleid- en beheersplan Brinken	2	-	-	15.000	0		-	-	-	600
Uitvoering beleid- en beheersplan Brinken	2	-	-	-	15.000		-	-	-	-
Totaal Maatschappelijk Nut		314.000	845.000	215.000	1.131.366		-	13.756	50.270	58.776
Totale Geplande Investerings (excl. GREX)		1.336.999	1.921.078	758.385	1.715.832		479.384	826.593	615.753	670.028
Dekking uit de voorzieningen Riolerings		479.384	771.463	509.770	550.851	-	479.384	771.463	509.770	550.851
Restant investeringen		857.615	1.149.615	248.615	1.164.981					

Op riolen wordt in een keer afgeschreven. De dekking daarvan wordt gedaan vanuit de voorzieningen rioleringen. Het heeft daarom geen resultaat effect. Het legt wel beslag op de liquide middelen. Als die er niet zijn, is externe financiering noodzakelijk. Het is daarom van invloed op de solvabiliteit.

Daarnaast is er een programma groot onderhoud wegen.

Meerjarig programma groot onderhoud wegen 2021 - 2024	Progr.	2021	2022	2023	2024
Grootonderhoud wegen	2	1.798.776	-	-	-
Grootonderhoud wegen	2	-	610.506	-	-
Grootonderhoud wegen	2	-	-	333.437	-
Grootonderhoud wegen	2	-	-	-	860.242
Totaal Groot onderhoud wegen		1.798.776	610.506	333.437	860.242

De dekking daarvan wordt gedaan uit de voorziening groot onderhoud wegen. Er is geen resultaat effect. Het legt beslag op de liquide middelen. Als die er niet zijn, is externe financiering noodzakelijk. Het is daarom van invloed op de solvabiliteit.

Onderstaande de nieuwe investeringen uit zowel de Najaarsrapportage 2020 als de Begroting 2021.

Omschrijving	Progr.	Investering					Kapitaallasten			
		2021	2022	2023	2024		2021	2022	2023	2024
Nieuwe investeringen uit de Najaarsrapportage 2020										
Fietspaden (2020)	2	205.000	-	-	-		-	9.020	9.020	9.020
AC Idehof (2020)	2	35.000	-	-	-		-	1.540	1.540	1.540
Holtingerpoort (2020)	3	20.000	-	-	-		1.080	1.080	1.080	1.080
Begraafplaats Havelte (2020)	7	21.000	-	-	-		-	3.600	3.600	3.600
Subtotaal Najaarsrapportage 2020		281.000	-	-	-		1.080	15.240	15.240	15.240
Nieuwe investeringen in begroting 2021										
Robotisering (2021)	0.4	-	15.000	-	-		-	-	3.000	3.000
Bermverhardingen (2021)	2	-	125.000	-	-		-	-	5.000	5.000
Parkeerterrein Frederiksoord (2021)	3	-	300.000	-	-		-	-	-	-
Subtotaal Begroting 2021		-	440.000	-	-		-	-	8.000	8.000
Totaal Nieuwe investeringen		281.000	440.000	0	0		1.080	15.240	23.240	23.240

De kapitaallasten Parkeerterrein Frederiksoord zijn € 12.000. Daar staat een gelijke onttrekking tegenover uit de bestemmingsreserve. Per saldo is het resultaat neutraal.

B.2.4. Staat van de reserves 2021 - 2024

Bedragen x € 1.000

Reserves		Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022
Omschrijving		Eindsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo
R.300001	Algemene reserve	1.625	-	-	1.625	-	-	1.625
R.300006	Reserve rekeningsaldo	500	-	-	500	-	-	500
Totaal algemene reserve		2.125	-	-	2.125	-	-	2.125
R.305112	Kapitaallasten gemeentehuis	6.537	-	312	6.225	-	311	5.914
R.305117	Kapitaallasten MFA Havelte	1.011	-	118	894	-	110	784
R.305121	Co-financiering fonds	31	-	-	31	-	-	31
R.305138	Sociale structuurvisie	107	-	55	52	-	52	-
R.305140	Fonds dorps huizen	273	25	-	298	25	-	323
R.305143	Zonnelingen	488	-	-	488	-	-	488
R.305145	Vesterking fysieke aantrekkelijkheid	1.155	-	48	1.107	-	48	1.059
R.305149	Maatschappelijke voorzieningen	200	-	-	200	-	-	200
R.305150	Invoering omgevingswet	508	-	446	62	-	62	-
R.305151	Duurzaamheid	168	-	61	107	-	-	107
R.305152	Afschrijvingslasten Stad & Esch	1.873	-	39	1.833	-	39	1.794
R.305153	Reserve sportaccommodaties	-	150	-	150	-	-	150
R.305154	Afschr.lasten parkeerterrein Frederiksoord	300	-	-	300	-	12	288
R.305155	Regiodeal 2020 - 2023	210	-	70	140	-	70	70
Totaal bestemmingsreserves		12.861	175	1.149	11.886	25	704	11.207
Totaal reserves		14.986	175	1.149	14.012	25	704	13.333

Bedragen x € 1.000

		Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024
Reserves		Endsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Endsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Endsaldo
R.300001	Algemene reserve	1.625	-	-	1.625	-	-	1.625
R.300006	Reserve rekeningsaldo	500	-	-	500	-	-	500
Totaal algemene reserve		2.125	-	-	2.125	-	-	2.125
R.305112	Kapitaallasten gemeentehuis	5.914	-	298	5.617	-	286	5.331
R.305117	Kapitaallasten MFA Havelte	784	-	108	675	-	105	570
R.305121	Co-financiering fonds	31	-	-	31	-	-	31
R.305138	Sociale structuurvisie	-	-	-	-	-	-	-
R.305140	Fonds dorpshuizen	323	25	-	348	25	-	373
R.305143	Zonnelingen	488	-	-	488	-	-	488
R.305145	Vesterking fysieke aantrekkelijkheid	1.059	-	48	1.011	-	48	963
R.305149	Maatschappelijke voorzieningen	200	-	-	200	-	-	200
R.305150	Invoering omgevingswet	-	-	-	-	-	-	-
R.305151	Duurzaamheid	107	-	-	107	-	-	107
R.305152	Afschrijvingslasten Stad & Esch	1.794	-	39	1.754	-	39	1.715
R.305153	Reserve sportaccommodaties	150	-	-	150	-	-	150
R.305154	Afschr.lasten parkeerterrein Frederiksoord	288	-	12	276	-	12	264
R.305155	Regiodeal 2020 - 2023	70	-	70	-	-	-	-
Totaal bestemmingsreserves		11.207	25	575	10.657	25	491	10.191
Totaal reserves		13.333	25	575	12.782	25	491	12.316

B.2.5. Staat van de voorzieningen 2021 - 2024

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen		Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022
Omschrijving		Eindsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo
V.400322	Voorziening (voormalig) bestuurders en personeel	1.383	-	232	1.150	-	165	985
Voorzieningen t.b.v. toekomstige verplichtingen		1.383	-	232	1.150	-	165	985
V.404309	Meerjarenonderhoud gebouw en	1.563	335	188	1.710	335	196	1.849
V.404310	Voorziening onderhoud kunstw erken	163	130	14	280	130	36	373
V.404320	Groot onderhoud wegen	3.032	895	1.799	2.128	895	611	2.413
Voorzieningen ter egalisatie van kosten		4.759	1.360	2.001	4.118	1.360	843	4.635
V.406321	Vervangingsinvesteringen riolering	2.587	700	479	2.807	700	771	2.736
Voorzieningen t.b.v. toekomstige vervangingsinvesteringen		2.587	700	479	2.807	700	771	2.736
V.408324	Tariefegalisatievoorziening riolering	1.634	-	120	1.514	-	219	1.295
Voorzieningen gelden derden, gebonden bestemming		1.634	-	120	1.514	-	219	1.295
Totaal voorzieningen		10.362	2.060	2.832	9.589	2.060	1.998	9.651

Bedragen x € 1.000

Voorzieningen		Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024
Omschrijving		Eindsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo
V.400322	Voorziening (voormalig) bestuurders en personeel	985	-	166	819	-	166	653
Voorzieningen t.b.v. toekomstige verplichtingen		985	-	166	819	-	166	653
V.404309	Meerjarenonderhoud gebouw en	1.849	335	380	1.804	335	312	1.827
V.404310	Voorziening onderhoud kunstwerken	373	130	253	250	130	53	327
V.404320	Groot onderhoud wegen	2.413	895	333	2.974	895	860	3.009
Voorzieningen ter egalisatie van kosten		4.635	1.360	967	5.028	1.360	1.225	5.163
V.406321	Vervangingsinvesteringen riolering	2.736	700	510	2.926	700	551	3.075
Voorzieningen t.b.v. toekomstige vervangingsinvesteringen		2.736	700	510	2.926	700	551	3.075
V.408324	Tariefegalisatievoorziening riolering	1.295	-	126	1.169	-	135	1.034
Voorzieningen gelden derden, gebonden bestemming		1.295	-	126	1.169	-	135	1.034
Totaal voorzieningen		9.651	2.060	1.769	9.942	2.060	2.077	9.925

B.2.6. EMU-saldo 2021 -2024

Het EMU-saldo geeft de liquiditeitsprognose van de gemeente Westerveld voor de komende jaren weer. Wanneer is sprake is van een positief EMU-saldo dan zullen de liquiditeiten toenemen en wanneer er sprake is van een negatief saldo dan zullen de liquiditeiten afnemen. Gelet op de huidige liquiditeitspositie van de gemeente is er geen aanleiding om in de komende jaren nieuwe langlopende financiering aan te trekken.

Bedragen x. € 1.000					
Berekening EMU-saldo (bedragen x €1.000)	Begr. 2020 wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Periode	T-1	T	T+1	T+2	T+3
A. Geraamd exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	-3.829	-1.366	-422	-491	-251
B. Mutatie (im)materiële vaste activa	3	-1	-1	-2	-1
C. Mutatie voorzieningen	-0	-1	0	0	-0
D. Mutatie voorraden	0	-1	1	-0	0
E. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
F. Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)	-3.832	-1.364	-422	-489	-250
G. EMU-saldo referentiewaarde 2020	-1.901	-1.901	-1.901	-1.901	-1.901
H. Verschil EMU-saldo & referentiewaarde (F-G)	-1.931	537	1.479	1.412	1.651

Het EMU-saldo 2021-2024 is negatief. De gemeente geeft via reële transacties meer geld uit dan dat er binnen komt. De gemeente zal schulden moeten maken, leningen moeten aantrekken, of het gespaarde geld moeten aanspreken. Ook kan het zijn dat het eigen vermogen (reserves) afneemt. Hierdoor draagt de gemeente negatief bij aan het EMU-saldo van Nederland. In Europees verband is afgesproken dat het overheidstekort (EMU-saldo) maximaal 3% mag zijn. Binnen Nederland is dit tekort van 3% 'verdeeld' tussen de verschillende overheden.

Maar blijft onder de referentiewaarde:

Aangezien het EMU-saldo onder de referentiewaarde valt, is de bijdrage van de gemeente aan het EMU-saldo geen aandachtspunt mits de andere overheden zich ook aan hun referentiewaarden houden.

Deel C | Bijlagen

Bijlage 1. Taakveldenoverzicht

Bedragen x € 1.000

Taakveld/product	Begroting 2020 ná wijziging			Begroting 2021			Meerjaren saldo		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	2022	2023	2024
0. Bestuur en ondersteuning	-354	2.254	1.900	-354	2.186	1.832	1.824	1.823	1.822
0.1 Bestuur	-	1.523	1.523	-	1.457	1.457	1.449	1.449	1.449
0.2 Burgerzaken	-283	484	201	-283	502	219	219	219	219
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-71	248	177	-71	227	156	156	155	154
1. Veiligheid	-15	1.483	1.467	-15	1.414	1.399	1.417	1.431	1.458
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-4	1.215	1.211	-4	1.269	1.265	1.294	1.307	1.335
1.2 Openbare orde en veiligheid	-11	267	256	-11	145	134	123	123	123
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-314	3.096	2.782	-314	3.437	3.123	3.145	3.172	3.171
2.1 Verkeer en vervoer	-314	3.096	2.782	-314	3.437	3.123	3.145	3.172	3.171
3. Economie	-1.877	1.364	-514	-2.225	1.499	-726	-649	-686	-846
3.1 Economische ontwikkeling	-	436	436	-	604	604	605	607	477
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-14	48	34	-14	49	35	35	35	35
3.4 Economische promotie	-1.863	880	-983	-2.211	846	-1.365	-1.289	-1.328	-1.358
4. Onderwijs	-191	1.584	1.392	-191	1.552	1.361	1.343	1.318	1.295
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	136	136	-	136	136	136	136	136
4.2 Onderwijshuisvesting	-60	768	708	-60	731	671	654	629	607
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-131	680	549	-131	685	554	553	553	553
5. Sport, cultuur en recreatie	-235	5.516	5.282	-268	4.966	4.698	4.586	4.549	4.549
5.1 Sportbeleid en activering	-	238	238	-	263	263	243	243	243
5.2 Sportaccommodaties	-116	840	724	-149	778	629	621	609	609
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	375	375	-	307	307	307	307	307
5.4 Musea	-	42	42	-	42	42	42	42	42
5.5 Cultureel erfgoed	-	328	328	-	287	287	287	286	286
5.6 Media	-100	476	376	-100	476	376	376	376	376
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-19	3.217	3.199	-19	2.814	2.795	2.712	2.686	2.687

Bedragen x € 1.000

Taakveld/product	Begroting 2020 ná wijziging			Begroting 2021			Meerjaren saldo		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	2022	2023	2024
6. Sociaal domein	-8.428	25.088	16.660	-3.407	19.861	16.454	16.206	16.410	16.310
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-75	2.951	2.876	-25	2.652	2.627	2.622	2.622	2.622
6.2 Wijkteams	-	410	410	-	380	380	380	380	380
6.3 Inkomensregelingen	-7.974	9.641	1.667	-3.216	5.067	1.851	1.461	1.461	1.461
6.4 Begeleide participatie	-	3.349	3.349	-	3.326	3.326	3.326	3.326	3.326
6.5 Arbeidsparticipatie	-	922	922	-	543	543	508	508	508
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-182	3.918	3.736	-165	3.979	3.814	3.912	3.988	3.988
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	795	795	-	714	714	714	714	714
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	2.867	2.867	-	2.951	2.951	3.024	3.141	3.041
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-197	-4	-201	-	-	-	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	240	240	-	250	250	260	270	270
7. Volksgezondheid en milieu	-4.719	5.442	722	-5.047	5.073	26	-43	26	34
7.1 Volksgezondheid	-	711	711	-	795	795	816	831	849
7.2 Riolering	-2.070	1.715	-354	-2.070	1.581	-489	-550	-495	-504
7.3 Afval	-2.356	2.115	-240	-2.744	2.169	-575	-606	-607	-608
7.4 Milieubeheer	-	533	533	-	154	154	154	154	154
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-294	367	73	-233	374	141	143	143	143
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-3.597	5.803	2.206	-3.821	5.561	1.740	1.323	1.275	1.282
8.1 Ruimtelijke ordening	-20	1.501	1.481	-20	905	885	500	435	435
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-3.174	3.133	-41	-3.392	3.392	-	-	-	-
8.3 Wonen en bouwen	-403	1.169	766	-409	1.264	855	823	840	847
Overhead									
0.4 Overhead	-44	7.731	7.687	-44	8.316	8.272	8.397	8.397	8.367
VpB									
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Bedragen x € 1.000

Taakveld/product	Begroting 2020 ná wijziging			Begroting 2021			Meerjaren saldo		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	2022	2023	2024
Algemene dekkingsmiddelen	-36.287	529	-35.757	-37.301	486	-36.815	-37.129	-37.223	-37.192
0.5 Treasury	-859	49	-810	-874	25	-848	-855	-856	-811
0.61 OZB Woningen	-2.440	311	-2.129	-2.995	303	-2.692	-2.757	-2.757	-2.757
0.62 OZB niet-woningen	-1.095	-	-1.095	-1.120	-	-1.120	-1.120	-1.120	-1.120
0.64 Belastingen overig	-29	101	72	-29	89	60	60	60	60
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-31.862	-	-31.862	-32.282	-	-32.282	-32.524	-32.617	-32.630
0.8 Overige baten en lasten	-2	68	66	-2	68	66	66	66	66
Mutaties Reserves									
0.10 Mutaties Reserves	-3.575	235	-3.340	-1.149	175	-974	-679	-550	-466
	-59.636	60.125	489	-54.136	54.527	392	-259	-59	-216

Bijlage 2. Toelichtingen op doorgeschoven onderwerpen

De raad heeft gevraagd naar een nadere inhoudelijke toelichting op een aantal onderwerpen. Deze worden onderstaand inhoudelijk besproken. Financieel zijn ze vertaald in deze begroting en worden dan kort bij de programma's toegelicht. Andere onderwerpen (zoals: robotisering, omgevingswet) zijn voorzien van een nieuwe toelichting opgenomen onder de programma's.

C.2.A Inhoudelijk te behandelen onderwerpen

1. ICT ondersteuning

ICT ondersteuning
Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.
Jaarlijks wordt er capaciteit van leveranciers ingehuurd voor ondersteuning bij technisch en functioneel beheer, door zgn. strippenkaarten aan te schaffen. In 2020 wordt er bijvoorbeeld ingehuurd voor de upgrades van SAS (BI-Tool) en Kofax (scanoplossing). Hiervoor is het noodzakelijk om structureel extra budget beschikbaar te hebben, zodat dit flexibel kan worden ingezet.
Wat is het bedrag in de begroting?
Er wordt € 15.000 structureel gevraagd.
Programma 0.4 Overhead

2. Software omgevingswet

Software omgevingswet
Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.
Voor het uitvoeren van de nieuwe Omgevingswet is een softwarepakket noodzakelijk. Hiermee kan worden voldaan aan de eisen van deze wet. Dat pakket is inmiddels aangeschaft binnen het project(budget). Ook de inrichting, opleiding en test van het pakket zal binnen het project plaatsvinden. De jaarlijkse licentie- en onderhoudskosten zullen structureel in de begroting opgenomen moeten worden. Deze jaarlijkse kosten worden geraamd op € 22.000.
Wat is het bedrag in de begroting?
Er wordt € 22.000 structureel gevraagd.
Programma 0.4 Overhead

3. Klantbelevingsonderzoek

Klantbelevingsonderzoek
Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.
In juli 2019 zijn we gestart met de klantbelevingsonderzoeken met smiley's op onze website en op een zuil in de publiekshal. De response geeft inzicht in hoe inwoners/ondernemers/organisaties onze dienstverlening ervaren en wat aandachtspunten zijn om te verbeteren. De response gebruiken we ook om te onderzoeken of onze Westerveldse belevingsprincipes (interne servicenormen) hun uitwerking hebben. Ook in 2021 willen we onderzoeken naar de ervaren dienstverlening kunnen voortzetten. Vanaf 2022 is er al structureel budget gereserveerd voor de klantbelevingsonderzoeken.
Wat is het bedrag in de begroting?
Er wordt € 11.200 incidenteel gevraagd.
Programma 0.4 Overhead

4. Productontwikkeling

Productontwikkeling
Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.
Doel is een bijdrage leveren aan de brede welvaart: behoud/groei van de werkgelegenheid, leefbaarheid in de dorpen, stijging van het aantal overnachtingen in de gemeente/regio, kwaliteitsverbetering van het toeristisch aanbod, spreiding van toerisme, aantrekkelijkheid vergroten in het tussenliggende gebied, afname recreatiedruk op kwetsbare natuur. Het VTE programma is onderdeel van het Kolonieplan.
Is er samenhang met andere onderwerpen
Ja, met de structuurvisie van de gemeente Westerveld, de erfgoedvisie, het regiopromotieplan Het nationale park van Drenthe, merkactivatieprogramma Nationale parken, cultuur (musea en evenementen) en de Regio Deal Regio Zwolle. De Koloniën van Weldadigheid hebben het Europees erfgoedlabel en zijn genomineerd voor UNESCO Werelderfgoed.
Zijn er alternatieven? Bijvoorbeeld door slimme combinaties, bij stellen ambitie, uitstel mogelijk, etc.?
Nee, recreatie en toerisme is een belangrijke economische pijler van de gemeente Westerveld. 1:5 mensen werkt in de toeristische branche. Investerings in de sector dragen bij aan leefbaarheid, behoud/groei van de werkgelegenheid en bieden jongeren een kans om hier een bestaan op te bouwen. We werken samen met de regio en andere Koloniegebieden, om de toerist te verleiden en spreiden
Wat zijn de risico's als het niet doorgaat
Stilstand is achteruitgang, door niet te investeren in de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het gebied en het recreatieve aanbod en promotie verlies je de 'gast'. Dit betekent dan ook dat de gemeente minder inkomsten uit (toeristen en forensenbelasting) krijgt. Ook is er concurrentie vanuit de omgeving die forse investeringen pleegt in het versterken van recreatie en toerisme. Het museum de Proefkolonie is een 'toeristische trekker' en museum van provinciaal belang. Dit betekent dat de provincie ook structureel bijdraagt aan het in standhouden van het museum. Als er veel toeristen komen dan heeft dat een gunstig effect voor het museumbezoek aan onze gemeente. Echter de kwaliteit/beleving van deze musea moet dan wel een impuls krijgen. Een kwalitatief aantrekkelijk cultureel aanbod heeft ook invloed op de eigen inwoners (trots, kwaliteit van wonen, etc.) Dit budget is ingebracht voor de regiodeal van de regio Zwolle. Als gemeente gaat bezuinigen heeft dit ook invloed op de bijdrage vanuit het Rijk.
Zijn er kanttekeningen?
Het niet doorgaan van het UNESCO label heeft mogelijk effect op het aantal (internationale) bezoekers en dus ook een economisch effect. De organisatie van grote internationale evenementen heeft een grote economische spin-off geeft aan de omzet in de toeristische branche. Museum de proefkolonie is vorig jaar geopend en heeft het mede door de coronacrisis zwaar. Er bestaat risico dat naast de provincie en de maatschappij ook een bijdrage gevraagd gaat worden aan de gemeente. De gemeente draagt nog niet structureel bij zoals de andere twee partijen uit de samenwerking vanuit het Kolonieplan.
Wat is het bedrag in de begroting?
Er wordt, naast het al opgenomen bedrag a € 100.000 voor productontwikkeling, € 30.000 gevraagd voor de uitvoering van het VTE programma.
Programma 3

5. Kwaliteitsimpuls Natuur en landschap (vervallen)

Kwaliteitsimpuls natuur en landschap
Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.
Voor Natuur en Landschap is momenteel geen structureel budget beschikbaar. Dit is de reden om voor Natuur en Landschap een structureel budget van € 10.000 aan te vragen voor 2021 e.v. Het budget is bedoeld om flexibel in te kunnen spelen op kleinere vraagstukken die er spelen en zal worden ingezet voor adviesvragen van derden, het organiseren van bijvoorbeeld informatieavonden, extra onderzoek op het gebied van ecologie, inpassing en voor voorlichting/kennisoverdracht, dienen als cofinanciering of het opzetten van kleine projecten ter stimulering van natuur en landschap. De kwaliteitsimpuls kan bijdragen aan het vergroten van het eigenaarschap van onze natuur en het landschap. Zo wordt Westerveld natuurlijker, meer divers en geven we invulling in het stimuleren van vergroening van onze omgeving.
Wat is het bedrag in de begroting?
Gevraagd structureel budget € 10.000. Niet meegenomen in de begroting.
Programma 5

6. Inzamelen Oud papier

Inzamelen Oud papier
Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.
Door de veranderingen in de papierindustrie levert oud papier voor de verenigingen en scholen die in onze gemeente papier ophalen bijna geen geld meer op. De gemeente keert de inzamelende verenigingen en scholen een aanvullingssubsidie uit, maar dit is bij een verder dalende papierprijs niet kostendekkend. Verder zijn een aantal inzamelaars inmiddels gestopt met inzamelen. Hierdoor vindt in delen van de gemeente geen inzameling meer plaats. Dit kan ervoor zorgen dat het oud papier in de restafvalcontainer terecht komt. Inherent hieraan is het niet behalen van de VANG-doelstellingen en een hogere verbrandingsbelasting/afvalstoffenheffing. Dit is een onwenselijke situatie. Op 31 maart 2020 heeft het college besloten om het oud papier in het vervolg door ROVA in te laten zamelen met een blauwe container bij de huishoudens. Na overleg met inzamelaars en uw raad is echter gebleken dat nader onderzoek nodig is om meer draagvlak te genereren. Op basis hiervan heeft het college besloten het besluit te bevriezen en dat de inzamelaars tot en met 31 december 2020 weer oud papier mogen inzamelen. Daarnaast wordt op 21 september een bijeenkomst georganiseerd met de inzamelaars om het samen te hebben over de oud papier inzameling na 31 december 2020. Doel van de avond is het informeren van de inzamelaars over de ontwikkelingen en het ophalen van input voor een voorstel aan de gemeenteraad. Daarbij wordt tevens gekeken welke oplossing voorhanden is voor de gebieden waar op dit moment geen inzamelaar actief is. Met de inzamelaars en uw gemeenteraad kijken we hoe vanaf 1 januari 2021 een gemeente brede papierinzameling georganiseerd kan worden die bijdraagt aan het behalen van de VANG-doelstelling van 2025.
Wat is het bedrag in de begroting?
Gevraagd budget € 126.000 in 2021 en daarna structureel € 96.000. Extra kosten worden verwerkt in het tarief afvalstoffenheffing vanaf 2021.
Programma 7

C.2.B Bij de Voorjaarsrapportage 2020 doorgeschoven investeringsaanvragen

7. Robotisering

Robotisering
Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.
De gemeente Westerveld wil processen gaan automatiseren/robotiseren om intern de administratieve lasten te verminderen, de doorlooptijd van interne processen te verkorten en de kwaliteit van de interne dienstverlening te verhogen. Naast de aanschaf van software en de jaarlijkse kosten hebben we personeel nodig om een aantal handmatige administratieve processen met behulp van die software concreet te automatiseren. We denken de inhuur van personeel uit het huidige budget te kunnen bekostigen. De inzet hiervan moet uiteindelijk leiden tot meer effectiviteit, een hogere betrouwbaarheid van gegevens en minder werkdruk. Om dit te kunnen uitvoeren zal een pakket aangeschaft moeten worden, de verwachting is dat dit € 15.000 gaat kosten. Hiervoor wordt een krediet aangevraagd. Voor de jaarlijkse licentiekosten wordt een bedrag van € 3.500 structureel aangevraagd.
Wat is het bedrag in de begroting?
Gevraagd krediet € 15.000 in 2021 en daarna structureel € 3.500.
Programma 0

8. Bermverhardingen

Bermverhardingen
Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.
In het nog vast te stellen GVVP wordt in het kader van de verkeersveiligheid aandacht besteedt aan slechte en daardoor verkeersonveilige bermen. In het bijbehorende uitvoeringsprogramma wordt een prioriteitenlijst gemaakt van slechte bermen en de financiële middelen die nodig zijn om deze bermen aan te pakken door het leggen van grasbetontegels. Het GVVP wordt eind 2020 vastgesteld. Er zijn financiële middelen nodig voor de bermen, die nu al in dusdanig slechte staat dat zij met voorrang moeten worden aangepakt. Het betreft hier de bermen langs de Heerendijk en de Wapserauwen. Om deze bermen weer verkeersveilig te maken is een investering van € 125.000 nodig. Bij het niet tijdig aanpakken van deze bermen lopen we risico op verkeersongevallen en daaruit voortvloeiende aansprakelijkheidsstellingen.
Wat is het bedrag in de begroting?
Gevraagd krediet € 125.000 in 2021.
Programma 2

9. Parkeerterrein Frederiksoord

Parkeerterrein Frederiksoord
Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.
Doel is om gezamenlijk met de Maatschappij van Weldadigheid het parkeerterrein bij museum De Proefkolonie te verplaatsen en het terrein opnieuw in te richten. Hierdoor ontstaat er een betere kwaliteit passend bij het museum en de omgeving en kan het aangeboden kunstwerk van de provincie een plek krijgen.
Is er samenhang met andere onderwerpen
Ja, met het Kolonieplan. In het kolonieplan staat dat er een museum wordt gerealiseerd, waarbij ook het parkeerterrein wordt vernieuwd. Daarnaast krijgt de TIP een plek in het nieuwe museum waardoor het parkeerterrein een soort van opstapplaats wordt om het gebied te verkennen.
Zijn er alternatieven? Bijvoorbeeld door slimme combinaties, bij stellen ambitie, uitstel mogelijk, etc.?
Nee, de gemeente en Maatschappij zijn hiervoor aan zet. De Maatschappij vanwege de grond en de gemeente vanwege het beheer en onderhoud van het terrein. De gemeente heeft het parkeerterrein op zich genomen toen het voormalige inforium is gestopt.
Wat zijn de risico's als het niet doorgaat
Dan blijft het parkeerterrein zoals het nu is. Er kan nog steeds worden geparkeerd. Het aangeboden kunstwerk door de provincie Drenthe kan dan niet worden geplaatst, de verwachting is dat de

provincie en het museum hier niet blij mee zijn. De entree van het museum is en blijft dan rommelig en niet van een passende kwaliteit.

Zijn er kanttekeningen?

Het niet aanleggen van het nieuwe parkeerterrein biedt de mogelijkheid om eerst te kijken hoe succesvol het museum is en hoe groot de parkeerdruk wel of niet gaat worden. Het huidige parkeerterrein voldoet op dit moment en vanuit technisch oogpunt is vernieuwing niet nodig, vanuit de kwaliteitsslag wel.

De gemeente is op dit moment in gesprek met de Maatschappij over de kosten voor beheer en onderhoud en de erfpacht die de gemeente betaald (dit is een oude afspraak voortkomend uit het faillissement van het inforium). Mogelijk dat hiervoor nog geld moet worden gevraagd bij de raad.

Wat is het bedrag in de begroting?

In de bestemmingsreserve fysieke aantrekkelijkheid is een bedrag van € 300.000 hiervoor gereserveerd. Nu wordt gevraagd om dit bedrag daadwerkelijk hieraan te kunnen besteden. De afschrijving is € 12.000 en wordt ten laste van de bestemmingsreserve gebracht. Het heeft daarom geen invloed op het resultaat.

Programma 3

C.2.C Bij de Voorjaarsrapportage 2020 doorgeschoven bezuinigingen

10. Cultuurcoach

Cultuurcoach

Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.

In maart 2018 is de visie op Cultuur door de raad vastgesteld. Daarin is de ambitie opgenomen een cultuurcoach aan te stellen.

Medio 2019 is een kwartiermaker cultuurcoach aangesteld om te komen een functieprofiel. In de praktijk zijn ook 'cultuurcoachachtige' werkzaamheden verricht zoals de voorbereiding op 75 jaar vrijheid.

Na gesprekken met cultuurmakers en cultuurinstellingen uit de Gemeente Westerveld is veel informatie vergaard. Hoofdvraag was of er behoefte is aan een cultuurcoach. Zo ja, waar zitten de knelpunten, kan de cultuurcoach deze oplossen en wat moeten de taken worden? Door ook gesprekken met cultuurcoaches uit het noorden te voeren, is een beeld ontstaan hoe de cultuurcoach in de Gemeente Westerveld vorm te geven.

Dit heeft in februari 2020 geleid tot een concept profiel.

Het profiel van de cultuurcoach draagt bij aan drie van de vier uitgangspunten van cultuur:

1. Culturele activiteiten dragen bij aan de lokale economie, recreatie en toerisme.
2. Jongeren stimuleren en betrekken bij de Westerveldse cultuur.
4. Cultureel ondernemen zorgt voor optimale betrokkenheid en samenwerking.

De gemeente Westerveld heeft een rijk cultureel aanbod. Het moet in kaart worden gebracht, vervolgens een podium krijgen, om daarna verbindingen en samenwerkingen te creëren.

In het culturele veld zijn er vijf doelgroepen:

- Cultuurmakers en cultuurinstellingen zijn er met een historisch, artistiek, maatschappelijk, sociaal, educatief of winstgevend doeleind.
- Inwoners; zijn er voor vrijetijdsbesteding en leefbaarheid.
- Ondernemers; zijn er voor leefbaarheid en hebben culturele activiteiten nodig om extra klanten te trekken.
- Onderwijs; is er voor lokale cultuureducatie voor kinderen en jongeren.
- Toeristen; komen voor culturele activiteiten tijdens een dagje weg of een meerdaags verblijf.

Het is kunst voor de cultuurcoach deze vier doelgroepen te verbinden en samen te brengen.

Door twee factoren heeft het opstellen van het profiel nog geen vervolg gekregen:

- corona maatregelen vanaf 15 maart;
- de ontwikkeling van de gemeentefinanciën.

Argumenten voor of tegen

- tegen: Omdat cultuur geen wettelijk plicht kent, is er ook geen plicht een functie van cultuurcoach in stand te houden.
- voor: Een cultuurcoach kan verbindingen leggen met de doelgroepen in het culturele veld en zo bijdraagt aan de ontwikkelingen van cultuur, economie recreatie en toerisme.

Wat is het bedrag in de begroting?

Er is structureel beschikbaar € 30.300.

Programma 5**11. Hart van Frederiksoord****Hart van Fredriksoord****Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.**

Gezamenlijk met de provincie Drenthe en de Maatschappij van Weldadigheid geven we reeds vier jaar uitvoering aan het Kolonieplan. Binnen het Kolonieplan staat de gemeente aan de lat voor Hart van Frederiksoord (de mogelijke herinrichting van de Majoor van Swietenlaan e.o.) en de gezamenlijke opgaven zoals de gebiedsregisseur, programmakosten, marketing en de aanjager voor sociaal maatschappelijke innovatie met als doel dat het materiele en immaterieel erfgoed van de maatschappij van weldadigheid blijft bestaan.

Is er samenhang met andere onderwerpen

Ja, met de nominatie voor UNESCO werelderfgoed, het regiopromotieplan Het nationale park van Drenthe. Door te werken aan een kwaliteitsverbetering van het gebied, wordt het aantrekkelijker voor inwoners, ondernemers en toeristen en recreanten

Zijn er alternatieven? Bijvoorbeeld door slimme combinaties, bij stellen ambitie, uitstel mogelijk, etc.?

De samenwerking met de provincie en maatschappij wordt dit jaar geëvalueerd en zoals het er nu naar uitziet stopt het in de hoedanige structuur. De uitgezette lijnen van uit het Kolonieplan blijven wel overeind. Het werken aan de gebiedsontwikkeling en het behoud van het erfgoed blijft. Het is dan ook mogelijk om eerst de evaluatie af te wachten en pas een besluit te nemen op de definitieve bezuiniging bij de voorjaarsnota. Doordat de gebiedsontwikkeling doorgaat is het aannemelijk dat er na de evaluatie opnieuw een financieel beroep wordt gedaan op de gemeente en dan hoeft de raad niet opnieuw geld beschikbaar te stellen, maar kan het huidige budget (gedeeltelijk) worden benut.

Wat zijn de risico's als het niet doorgaat

De andere keus is het bezuinigen op het budget. Na evaluatie kan het worden afgehecht en er zijn geen lopende verplichtingen meer. Als de huidige samenwerking wordt stopgezet is het mogelijk dat de nauwe contacten met de maatschappij en de provincie verdwijnen, dit is niet wenselijk.

Zijn er kanttekeningen?

Doordat de gebiedsontwikkeling doorgaat is er een grote kans dat er opnieuw een financieel beroep wordt gedaan op de gemeente. De raad zal dan opnieuw om geld worden gevraagd. Ditzelfde geldt op het moment dat na de evaluatie blijkt dat een nieuwe structuur van samenwerking gewenst is.

Wat is het bedrag in de begroting?

Er staat jaarlijks € 35.000 in de begroting.

Programma 3

12. Bijzondere Leerstoel

Bijzondere Leerstoel
Wat is het doel/meerwaarde van het onderwerp.
De wisselwerking tussen omgeving en mens (cultureel ecosysteem) zodanig te borgen dat het duurzaam is en toekomstbestendig, zowel economisch als sociaal. We willen vooral kennis ontwikkelen uit de interactie tussen het culturele erfgoed en huidige maatschappelijke aandachtspunten zoals economie, gezondheidszorg, klimaat en natuur inclusieve, circulaire landbouw. Hoe kunnen we de samenleving in Westerveld toekomstbestendig maken voor de huidige en komende generaties; zowel economisch, sociaal als maatschappelijk. Met een impact die een lokale, regionale en (inter-)nationale uitwerking zal hebben doordat de opgedane wetenschappelijke kennis opnieuw en langdurig ingezet wordt in de lokale samenleving. De gemeente Westerveld wil door participatie met en door de lokale samenleving, hiervoor antwoorden vinden. Vanuit de leerstoel wordt de lokale samenleving betrokken in z.g. livinglabs, die verspreid over meerdere kernen binnen de gemeente zullen worden ingericht.
Is er samenhang met andere onderwerpen
Ja, de nominatie voor UNESCO werelderfgoed. Het belangrijkste adviesorgaan van UNESCO, ICOMOS, heeft het instellen van de leerstoel als kernadvies opgenomen in haar advies aan het Werelderfgoedcomité en het is opgenomen in het managementplan.
Zijn er alternatieven? Bijvoorbeeld door slimme combinaties, bij stellen ambitie, uitstel mogelijk, etc.?
Wij hebben andere opties onderzocht maar zijn tot de slotconclusie gekomen dat deze er niet zijn.
Wat zijn de risico's als het niet doorgaat
De andere keus is het bezuinigen op het budget. Na evaluatie kan het worden afgehecht en er zijn geen lopende verplichtingen meer. Als de huidige samenwerking wordt stopgezet is het mogelijk dat de nauwe contacten met de maatschappij en de provincie verdwijnen, dit is niet wenselijk.
Zijn er kanttekeningen?
Als de huidige samenwerking wordt stopgezet, kunnen daarmee ook de nauwe contacten met WUR, Erfgoeddeal en overige partners verdwijnen en mogelijk doet dit iets met het imago. Ook lopen we het matchingsgeld van de Erfgoeddeal mis mocht deze aan ons worden toegekend (97.5%). Dit is een wisselwerking, zonder inbreng van Westerveld, en dat is inclusief de samenwerking met WUR, is er geen matchinggeld mogelijk.
Wat is het bedrag in de begroting?
Er staat jaarlijks € 50.000 in de begroting.
Programma 5

C.2.D Onderwerpen die nader aan de raad zijn toegelicht

13. Samenlevingsagenda

Inhoudelijke overweging raad: in presentatievorm toelichting op de financiële afweging, niet op inhoud omdat de raad onlangs uitgebreid is geïnformeerd over de samenlevingsagenda. Het belangrijkste struikelblok is de kostenpost fte.

Deze is tevens verbonden met de Regio Deal Regio Zwolle en hier zal een koppeling gemaakt moeten worden.

Financiële afweging raad: in de matrix ingaan op de financiële consequenties en mogelijkheden vanuit het college, bijvoorbeeld teruggaan naar 1 fte i.p.v. 2, ambities bijstellen, andere keuzes maken door onderdelen onder te brengen, etc. Koppeling met Regio Deal moet hierin terug komen.

Uitwerking

In een poging de ingewikkeldheid te ontwikkelen wordt de regiodeal apart behandeld.

In het collegebesluit van 2 jun-2020 zij de samenlevingsagenda's vastgesteld. Zij zijn toegelicht en besproken op het informatieve deel van de PAW op 23 juni 2020.

Voor de mate waarin de ambities te realiseren zijn, is een aantal aandachtspunten uit het collegebesluit van belang:

- Voldoende beschikbaarheid van mensen en middelen. Zowel aan de organisatiekant als aan de kant van inwoners/ondernemers.
- Evenwicht tussen ambitie enerzijds en draagkracht en draaglast anderzijds van zowel de gemeente als gemeenschap als de gemeente als organisatie is van belang. Indien de ambitie verder reikt dan genoemde draagkracht en -last, kan dit tot gevolg hebben dat extra middelen nodig zijn.
- Het werken aan en het versterken en verankeren van onderwerpen binnen de samenlevingsagenda's vergt een continu proces van samenwerken, -denken en -doen. De voldoende beschikbaarheid van mensen en middelen ('tijd en geld') is hierbij van belang.

Bij de vastgestelde samenlevingsagenda's was een financiële verkenning als bijlage bijgevoegd. Er is aangegeven dat definitieve keuzes worden gemaakt bij de behandeling van de begroting 2021. Om deze keuzes te kunnen maken gaan nader in op de onderdelen in de financiële verkenning. Hieronder gaan we in op de verschillende onderdelen.

We beginnen met het onderdeel aanjagen en verbinden, omdat dat de grootste impact heeft, zowel financieel, als het – hiermee samenhangende – ambitieniveau. Ook ligt hier de verbinding met Regio Deal.

Alle drie samenlevingsagenda's

Aanjagen en verbinden; € 160.000; 2 fte

Aanjagen en verbinden van en participeren in lokale netwerken, zoals energiecorporaties, overige initiatieven op het gebied van duurzaamheid en circulariteit, versnellingshoeve, sterk techniek onderwijs. Het vervullen van deze rollen bij meerdere thema's is arbeidsintensief.

De agenda's zijn een opbrengst uit de samenleving. In die zin zijn zij een afspiegeling van wat er in de samenleving - in Westerveld, maar ook mondiaal, speelt. Het zijn maatschappelijke ontwikkelingen die soms aangejaagd, verbonden of verder verankerd kunnen worden. Zoals gezegd vergt dit een continu proces van samenwerken, -denken en -doen. We doen een greep:

- Voedselbos: kent ruimtelijke aspecten, maar kan ook als een maatschappelijk initiatief gezien worden. Het kent raakvlakken met - maar kan ook gezien worden als vormen van – kringlooplandbouw. En daar mee weer een koppeling met regiodeal circulair produceren en consumeren.
- Het thema mobiliteit en bereikbaarheid gaat niet alleen over economie, maar ook over duurzaamheid: overgang naar alternatieve brandstoffen, overgang van bezit naar gebruik van vervoermiddelen. Ook is een goede bereikbaarheid van belang voor sport- en zorgvoorzieningen en voor scholen.
- Niet alleen over het delen van vervoer, maar het delen van sullen en goederen in het algemeen gaat uit van een circulaire gedachte: minder afval, gezamenlijk eigendom (mandeligheid) en hergebruik van grondstoffen

Dit alles vraagt een verdere verdieping van omgevingsgericht werken, waaronder het ontwikkelen van vernieuwende manieren van samenwerken en netwerken. Dit kost tijd, is arbeidsintensief en gaat met vallen en opstaan (in goed Nederlands: 'trial and error').

SA Duurzaam

Voedselbos (experimenten met versoepeling planologische procedures en werkbudget); € 50.000 incidenteel.

In essentie kenmerkt een voedselbos of eetbare bostuin zich door onderhoudsarme, duurzame voedselproductie, waarbij fruit- en notenbomen, struiken en kruiden, wijnstokken en meerjarige groenten geïntegreerd worden en waarvan de opbrengsten direct nuttig zijn voor de mens. De verschillende soorten teelt maken dat het geheel kan lijken op een bos.

De 'opbrengsten' kunnen divers zijn: duurzaam geproduceerd voedsel, herstel oude vormen van akkerbouw, - al dan niet door mensen in de vorm van arbeidsmatige dagbesteding of re-integratie, vergroten de sociale cohesie.

Een gezamenlijk voedselbos kan mensen met elkaar verbinden. Het is ook een heel geschikte plek om jongeren en ouderen bij elkaar te brengen

SA Sociaal

Beweegmogelijkheden in Westerveld voor de inwoners zichtbaar maken: € 25.000 incidenteel; € 5.000 structureel

Wij willen graag dat onze inwoners fit en gezond worden en blijven. We zetten in op samenwerking tussen sportclubs en op voldoende sport- en beweegvoorzieningen.

Ook moedigen we aan dat er activiteiten in de openbare ruimte worden georganiseerd. Een aantrekkelijk netwerk aan fiets- en wandelroutes is de basis. Deze routes verbinden de dorpen en het buitengebied met elkaar. Op belangrijke knooppunten van routes is voldoende ruimte om stil te staan en zijn voorzieningen aanwezig als zitgelegenheden, oplaadpunten voor de elektrische fiets, horeca en informatieplekken.

Om de zichtbaarheid en daarmee het gebruik te vergroten van alle beweegmogelijkheden in Westerveld, willen wij deze 'op de kaart zetten'.

SA Economie

Onderzoek en experiment invoering deelauto's (in de combi bedrijfsmatig-particulier en met hernieuwbare energie: € 25.000 incidenteel; € 5.000 structureel

We stimuleren het delen van spullen en goederen (mandeligheid). Dit doen we vanuit de circulaire gedachte (weinig afval, gezamenlijk eigendom en grondstoffen steeds opnieuw gebruiken. Maar ook in de deelagenda 'Verbeteren mobiliteit en bereikbaarheid in Westerveld' komt het gebruik (via deelplatformen) van vervoermiddelen - in plaats van het bezit - weer terug. Wij kunnen via projectmiddelen experimenten met het delen van vervoermiddelen.

Algemeen

Global goals verinnerlijken in beleid en bedrijfsvoering: aanjaag-/werkbudget € 25.000 (over 2 jaar)

Als 'Global Goal' gemeente hebben wij ons ook bedrijfsmatig verbonden aan de SDGs (Sustainable Development Goals – oftewel doelen om duurzaamheid te bereiken).

Afhankelijk van het plan kan de gemeente een rol hebben als aanjager, verbinder of als deelnemer. Ook bewaken we de regels en financiële middelen, zoals fondsen en subsidies.

De global goals raken aan belangrijke opgaven voor lokale overheden zoals het terugdringen van ongelijkheid, maatschappelijke integratie, duurzame productie en consumptie, een leefbare en veilige leefomgeving en kwalitatief en participatief bestuur.

De Global Goals beslaan alle gemeentelijke domeinen. Er is dus sprake van veel onderlinge verbanden tussen de doelen. Zij sluiten hiermee aan bij zowel de samenlevingsagenda's als bij het proces van de strategische visie.

Het is goed te bekijken wat er - zonder dat het als 'global goal' benoemd was - al in onze gemeente wordt gedaan aan de doelen en dit als uitgangspunt te nemen. Lokale invulling van de doelen vergt aansluiting bij onze lokale realiteit en onze lokale behoeften. Ons uitgangspunt is dan te inventariseren hoe de doelen in het gemeentelijk beleid zijn in te passen.

Gemeente als werkgever een bijdrage leveren aan de participatie van 'de doelgroep' € 40.000

Westerveld is bekend als aantrekkelijke gemeente om te leven en te werken. We zijn daardoor interessant als woonplaats en werkplek voor jongeren. We nemen deel in de *Regio Zwolle* en dragen in het bijzonder bij aan de '*Human Capital*' agenda. We gaan als werkgever eraan bijdragen dat mensen uit de doelgroep Participatiewet (mensen met meer moeite om een baan te vinden) ook werk kunnen vinden.

Budget i.v.m. invoering beleidsregel Sportaccommodaties in vorm van voorziening € 150.000 (reserve)

Voor de maatschappelijke voorzieningen kijken we naar de bestaande functies in dorpen. We willen onze voorzieningen zo veelzijdig mogelijk inrichten. Dorpshuizen zijn dé ontmoetingsplaats voor ons verenigingen, clubs en voor diverse algemene activiteiten voor de bewoners van een dorp. We zetten sport, cultuur en recreatie in zodat onze inwoners actief blijven. Onze aanpak is gericht op alle inwoners. Een onderdeel hiervan is het *Sport- en preventieakkoord*.

Voor dorpshuisfuncties is budget beschikbaar. Voor eigen sportvoorzieningen (commercieel) is geen specifiek budget beschikbaar.

14. Regiodeal 2020-2023

De Regio Deal Regio Zwolle richt zich op regionale economische structuurversterking. De projecten richten zich er vooral op om de brede welvaart in de Regio te versterken. Het gaat om vijf opgaven op het gebied van circulair ondernemen door het MKB, een toekomstbestendige arbeidsmarkt, evenwichtige groei in de Zwolle én op het platteland, klimaatadaptie en duurzame governance. Binnen de Regio Deal wordt hier op een samenhangende wijze aan gewerkt.

De gemeente Westerveld doet mee met twee themalijnen:

Actielijn 1: economische structuurversterking door duurzaam groeien en circulair ondernemen via het MKB

Wij maken de transitie naar een circulaire economie mogelijk met brede welvaart als absoluut eindresultaat. We beginnen lokaal bottom-up en maken de koppeling met regionale ambities die aansluiten bij de rijksopgave. Door te stimuleren dat verspilling van grondstoffen tegen wordt gegaan, door een slimme ketenaanpak en ruimte voor innovatie helpen we ondernemers om economische groei te realiseren met een gezonde werkgelegenheid en behoud, bescherming van onze (sociale) omgeving en natuur. Door circulair te produceren helpen we inwoners om eenvoudiger een bewuste en gezonde leefstijl te hebben. Dit alles doen we samen: met overheid, regiopartners, ondernemers, studenten en inwoners. Zo dragen we o.a. bij aan de Social Development Goals nummer 2, 3, 8, 11, 12, 13, 15 en 17.

Actielijn 3: Evenwichtige groei van stad en platteland en is gericht op kwaliteitsverbetering van het toeristisch aanbod en landschap, verleiden en spreiden van toeristen, duurzaam vervoer en hospitality. In actielijn 3 trekken we samen op met de gemeente Steenwijkerland die het project spoorzone Steenwijk verder tot ontwikkeling wil brengen. De bezoekers worden verleid om ook buiten de gebaande paden (in het bijzonder Giethoorn) en de zeer kwetsbare paden (nationale parken Dwingelderveld en Wieden-Weerribben) de regio te verkennen en zo de regionale economie op andere plekken te stimuleren en de leefbaarheid te bevorderen. Er wordt ingezet op spreiding van het toerisme binnen het hele gebied ten noorden en oosten van Zwolle. Om mee te kunnen doen met de Regio Deal Regio Zwolle zijn we zoveel mogelijk uitgegaan van bestaande financiële middelen (lopende begroting). Voor actielijn 3 is een bijdrage van € 500.000 gevraagd van de Regio. De verwachting is dat we rond 8 oktober een definitief besluit ontvangen. De gemeente zet samen met ondernemers en partners in het gebied de schouders er onder om de doelen in deze 3 jarige extra impuls te realiseren. De activiteiten richten zich op de totale gemeente Westerveld, met projecten in Havelte (Holtigerveld), Dwingeloo (5-Sprong/Beleef de ruimte), Diever (versterken toeristisch aanbod) en het koloniegebied Frederiksoord, Wilhelminaoord, Doldersum, Zorgvlied etc.(versterken toeristisch aanbod, marketing etc.) Door hierin duurzaam te investeren dragen we bij aan een groei van de werkgelegenheid, kwaliteit van de leefomgeving, toename bestedingen en overnachtingen.

In deze rapportage wordt een bedrag aangevraagd voor het uitvoeren van de doelen in actielijn 1 (zie programma 0 en 3), bij de Voorjaarsrapportage 2020 zijn al bedragen aangevraagd voor de doelen in actielijn 3.

C.2.E Besparingen op termijn

Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2020 zijn onderwerpen genoemd die op termijn kunnen leiden tot besparingen. In de begroting zou de stand van zaken worden aangegeven. Het gaat o.a. om:

1. Gemeentewerf en tractie
2. Begraafplaatsen
3. BrinQ (beheer openbare ruimte)

Ad 1. Gemeentewerf en tractie

De buitendienst van team Openbare Ruimte maakt bij de uitvoering van hun werkzaamheden gebruik van een terrein met gebouw en loods en tractie en werktuigen om de werkzaamheden adequaat en veilig uit te kunnen voeren. In 2008 is onderzocht welke werkzaamheden voor uitbesteding in aanmerking komen en welke werkzaamheden we in eigen beheer willen blijven uitvoeren. De externe dienstverlening stond hierbij centraal en de werkzaamheden in eigen beheer hebben voornamelijk een servicegericht karakter. Op basis van de overgebleven werkzaamheden is de minimale bezetting bepaald en zijn de benodigde middelen (tractie, werktuigen, huisvesting) hier op afgestemd. We zijn nu

ruim 12 jaar verder, er hebben zich in tussentijd veel ontwikkelingen voor gedaan en komende jaren dienen zich mogelijkheden aan die een heroverweging van taken en middelen rechtvaardigen. Daarbij is de wens dat door het maken van slimme keuzes budget kan worden vrijgespeeld.

Aan de hand van een nulmeting, het verloop van personeel in de komende jaren door (vervroegde) pensionering en ontwikkelingen ten aanzien van de inzet van het werkvoorzieningsschap en de inzameling van grof huisvuil, kan een afweging worden gemaakt welke werkzaamheden mogelijk anders kunnen worden ingevuld, waarbij de gevolgen voor de benodigde middelen, tractie, werktuigen en huisvesting in beeld worden gebracht. Een efficiënte bedrijfsvoering staat hierbij centraal.

We verwachten in het 1^e kwartaal van 2021 te starten met het onderzoek. Naar verwachting kunnen we u in het 3^e kwartaal van 2021 de resultaten van het onderzoek doen toekomen.

Ad 2. Begraafplaatsen

De exploitatie van de begraafplaatsen is op dit moment bij lange na niet kostendekkend (dekkingspercentage ligt rond de 60%). Een bedrijfsmatige analyse op kostendekkendheid kan op termijn besparingen opleveren. Er zijn een aantal opties om dit mogelijk te maken:

- Verminderen van de arealen (minder m2 is minder onderhoudskosten)
- Verlagen van het kwaliteits- en serviceniveau (per m2 goedkoper in onderhoud en exploitatie)
- Meer opbrengsten (leges omhoog bijstellen)
- Efficiënter beheer en onderhoud (beheerbewust ontwerpen)

Belangrijk aandachtspunt hierbij is het omslagpunt voor de keuze voor begraven of cremëren. Als de kosten voor begraven te hoog worden, dan zullen inwoners en betrokkenen eerder kiezen voor crematie. Ander aspect is dat we de grafrusttermijnen moeten respecteren en grafrechten voor lange termijnen zijn aangegaan zodat een aantal mogelijke voordelen pas op de lange termijn mogelijk zijn.

We starten het onderzoek in de loop van 2021 en zullen de resultaten voor 1 januari 2022 aan u opleveren.

Ad 3. BrinQ (beheer openbare ruimte)

In 2019 hebt u ingestemd met de BrinQ-visie en het bijbehorende Knoppenvoorstel Openbare Ruimte waarin opties en risico's in kaart zijn gebracht van de financiële vertaling van de BrinQ-visie en actualisatie groot onderhoud wegen. De BrinQ-visie betreft de visie op het beheer en onderhoud van de openbare buitenruimte in Westerveld en is op interactieve en integrale wijze in overleg met inwoners, bedrijven en instellingen tot stand gekomen.

In het Knoppenvoorstel hebben wij besparingen aangegeven die onder voorwaarden uit technisch oogpunt mogelijk zijn ten opzichte van de gewenste middelen. U heeft met deze besparingen ingestemd. Verdere besparingen op de BrinQ-visie zijn mogelijk, maar dit brengt risico's met zich mee ten aanzien van aansprakelijkheid en kapitaalvernietiging dan wel zal leiden tot (enige vorm van) overlast.

Bijlage 3. Subsidies per programma

Onderstaand een overzicht van totaal te verstrekken subsidies per programma. De raad stelt het subsidieplafond vast.

Programma en soort	Geraamd subsidie bedrag 2021
1. Veiligheid	7.000
2. Economie	261.250
2. Toerisme	223.784
4. Onderwijs	230.230
5. Sport	30.921
5. Cultuur	683.043
5. Recreatie	322.703
6. Maatschappelijk welzijn	1.159.608
6. Jeugd	244.890
7. Volksgezondheid	7.110
Subsidieplafond	3.170.539

VASTSTELLINGSBLAD

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Westerveld op 10 november 2020.

de voorzitter,

de griffier,

H. Jager

R. Weernekens